

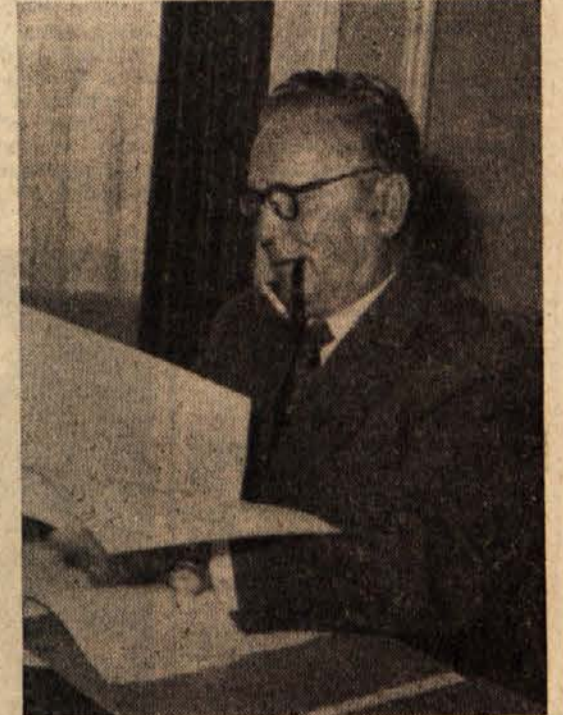
LETO XXIV. Stev. 55
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
-LJUDSKA PRAVICA-
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

-LJUDSKA PRAVICA-
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKLJSKI POVEZANO-
STI Z -BORBO-

RAZGOVOR PREDSEDNIKA TITA Z AMERIŠKIM NOVINARJEM

O perečih vprašanjih v sodobnem mednarodnem političnem razvoju

Beograd, 5. marca (Tanjug). - Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel dne 28. februarja sodelavca -New York Timesa- C. L. Sulzbergerja in mu odgovoril na več vprašanj.

Prvo vprašanje se je glasilo: - Kakšen je sedanj položaj v stikih med Jugoslavijo in ZDA? Kateri so najpomembnejši problemi in zakaj je Jugoslavija zahtevala opustitev ameriške vojaške pomoči?

Zakaj smo se odrekli ameriški vojaški pomoči

Predsednik Tito je odgovoril: - Menim, da so stiki med Jugoslavijo in Ameriko dobri in da opustitev vojaške pomoči ni vplivala na naše stike in na naše medsebojno sodelovanje v raznih drugih stvareh, ki zadevajo obe deželi. Eden izmed glavnih razlogov, zakaj smo se odrekli vojaške pomoči, je bil v tem, da prejemanje te pomoči ni bilo več v skladu z našo zunanjo politiko. Naša zunanja politika je namreč usmerjena na sodelovanje z vsemi deželami, na dobre stike z vsemi državami. Razen tega se Jugoslavija ni več čutila ogrožene z nobene strani, da bi ji bila ta pomoč potrebna. Nam je bila ta pomoč tudi politično nerodna zato, ker je ameriški Kongres v zvezi z njo dostikrat zahteval ponovno proučitev jugoslovanske zunanje politike, zlasti glede naših stikov s Sovjetsko zvezo in z drugimi vzhodnimi deželami. Takšne ponovne proučitve so nam bile neuporabne in so kršile naše neodvisno gledišče, ki ga imamo v zunanji politiki. To pa ni bilo glavno, marveč je bilo glavno dejstvo, da vojaška pomoč ni bila več v skladu z našo zunanjo politiko, s politiko koeksistence.

Pomen Balkanskega sporazuma

Odgovor: O Balkanski zvezi sem že dal izjavo. Jugoslavija se ne čuti več ogrožene in zato ni več potrebno, da bi prisojili tej zvezi vojaški značaj. Toda po mojem mnenju ima ta zveza z drugega vidika svoj pomen, ker je pripomogla, da smo navezali izredno dobre stike in da se razvija sodelovanje v gospodarskem, kulturnem in političnem oziru z Grčijo, v določeni meri pa tudi s Turčijo. Razume se, da so stiki med Grčijo in Turčijo, ki v nekaterih trenutkih niso bili najboljši, povzročili, da je ta tristranski sporazum v vojaškem oziru izgubil ves svoj pomen. Do tega torej ni prišlo po naši krivdi. Balkanski sporazum obstaja zdaj kot politični činitelj, ki nam omogoča, da imamo najboljše stike z Grčijo in dobre stike s Turčijo, česar prej ni bilo. Balkanski sporazum je pomagala, da so bili v določenem smislu med nami navezani stiki, ki pomenijo prispevek k utrditvi miru v tem delu sveta nasploh.

Vprašanje: Ali se Jugoslavija čuti dolžna, da bi podprla Grčijo ali Turčijo, če bi katero teh dežel kdo od zunaj napadel?
Odgovor: Menim, da je odveč odgovoriti na vprašanje, kaj bi Jugoslavija storila v tem oziru, ker je to odvisno od celotne mednarodne konstelacije v danem trenutku. Ker ne more priti do osamljene agresije, drugačen odgovor na to vprašanje v ničemer ne bi bil koristen.

Tudi Jugoslavija bo morala v tem vprašanju določiti svoje gledišče in pripraviti konkretne ukrepe, ki ne bodo imeli oblike dogovora s komerkoli, marveč značaj sprožitve tega vprašanja na ustreznih mestih.

C. L. Sulzberger: To pomeni, da bo Jugoslavija napravila diplomatske korake?

Predsednik Tito: Da.
C. L. Sulzberger: Mar to pomeni, da mislite, da je realno imeti področje brez atomskega

Zakaj smo pripoznali Vzhodno Nemčijo

Vprašanje: V Ameriki je zbudila precej skrbi odločitev Jugoslavije o pripoznanju Vzhodne Nemčije. Ali morete raztolmačiti vašo odločitev?

Odgovor: Tu je več razlogov. Prišli smo do spoznanja, da je treba Vzhodno Nemčijo pripoznati na podlagi konkretnih dejstev in koncepcij v naši zunanji politiki, na podlagi politike koeksistence in sodelovanja z vsemi državami. Menim, da to ne bi smelo nikogar presenetiti, če spremlja našo zunanjo politiko, če spremlja naše izjave, v katerih smo poudarjali, da je obstoj dveh Nemčij, ki sta nastali v določenih zgodovinskih pogojih po drugi svetovni vojni, dejstvo. In ker obstajata Zahodna in Vzhodna Nemčija, se je zdelo Jugoslaviji potrebno, da naveže stike tudi z Vzhodno Nemčijo, kajti če jih ne bi navezala, bi to nasprotovalo njenim glediščem o potrebi po sodelovanju z vsemi državami. Vzhodno Nemčijo smo hoteli pripoznati že leto dni prej. To pravim zato, ker v tujini govore, da smo stike z Vzhodno Nemčijo vzpostavili na pobudo in pod pritiskom Sovjetske zveze. To pa nikakor ne ustreza resnici. Že leto dni prej, preden smo to storili, smo hoteli pripoznati Vzhodno Nemčijo, toda ker so se poslabšali stiki med Jugoslavijo in vzhodnimi deželami, tega nismo storili, marveč smo čakali na trenutke, da bi se ti stiki izboljšali. In brž ko je do tega prišlo, smo Vzhodno Nemčijo pripoznali. Menili smo, da naše pripoznanje Vzhodne Nemčije razen drugih načelnih razlogov, ki sem jih že omenil, ne more pomeniti predjudiciranja ureditve nemškega vprašanja, če stvar še pride do te stopnje, da bo možna združitve med Vzhodno in Zahodno Nemčijo.

orožja, toda ne področja, ki bi bilo nevtralnost?

Predsednik Tito: Menim, da ni realno pričakovati, da bi bile države, zajete v takšnem področju, nevtralne, ker je to predvsem odvisno od pogajanj in sporazumov med velesilami. Za zdaj, dokler ne bo razčiščen položaj in dokler ne bo jasno, kakšno bo stališče velesil v razgovorih na najvišji ravni, dokler ne bomo videli, kakšne sadove bodo rodili ti razgovori, je to nerealno.

Nam je bilo seveda žal, da je Zahodna Nemčija ta naš ukrep razumela kot sovražno dejanje proti njej. Če pogledamo stike med Zahodno Nemčijo in drugimi državami v prvih letih po vojni, bomo videli, da je bila Jugoslavija prva, ki je izpustila nemške ujetnike in celo vojne zločince, da je Jugoslavija ne glede na vse, kar je v zadnji vojni pretrpela, bila med prvimi deželami, ki so pripoznale Zahodno Nemčijo, da je Jugoslavija prva hotela pozabiti ogromno škodo, ki ji jo je prizadejala nemška fašistična vojska. Jugoslavija se je namreč ravnala po načelu, da je treba gledati v prihodnost, ne pa v minulost. Zato nam ne morejo očitati, da smo pripoznali Vzhodno Nemčijo iz sovražnih pobud nasproti Zahodni Nemčiji, ker smo to storili iz razlogov, ki sem jih že omenil. Na koncu bi rad povedal še to, da bi bilo nesmiselno, da Jugoslavija ne bi pripoznala Vzhodne Nemčije, kjer imajo podobne sistem, kakor je naš, da pa bi pripoznala Zahodno Nemčijo, kjer imajo drugačen, kapitalističen sistem. Ker nismo pripoznavali Vzhodne Nemčije, smo imeli težave v državnih stikih z drugimi vzhodnimi deželami.

Nevtralnost je bolj škodljiva kakor koristna

Vprašanje: Ali se vam zdi možno, da je komunistična država docela nevtralna v svetovnem dogajanju prav tako kakor tudi nekomunistična država ne glede na ideološke simpatije med deželami, ki grade socializem?

Odgovor: Menim, da je ne le za komunistično, marveč tudi za vsako drugo državo nemogoče, da bi bila nevtralna. Komunistične

in nekomunistične dežele žive namreč v svetovni skupnosti in vsaka brezbrzižnost in nevtralnost tej skupnosti več škoduje kakor koristi. Zdaž ne more biti nevtralne dežele v tistem smislu, v katerem vi to mislite. Komunistična država ni da bi morala biti v bloku, lahko pa v polni meri dela za razvijanje sodelovanja v vseh vprašanjih, ki jo zanimajo, zlasti za okrepitev miru na svetu in za vzpostavitev dobrih stikov med vsemi deželami. Jugoslavija je pripravljena sodelovati z vsemi deželami in zato torej ne more biti nevtralna.

Vprašanje: Ali velja to za vse dežele?
Odgovor: Da. Absolutna nevtralnost ni mogoča.

Deklaracija dvajstih komunističnih partij

Vprašanje: Zakaj Jugoslavija ni podpisala mednarodne komunistične deklaracije v Moskvi, ko

vas je tam zastopal podpredsednik Kardelj?

Odgovor: Jugoslavija je podpisala v Moskvi poziv na mir. Mi nismo podpisali deklaracije dvajstih komunističnih partij ne zato, ker se nismo strinjali z večjim delom njene vsebine, marveč predvsem zato, ker smo menili, da ta deklaracija ne bo pozitivno vplivala na nadaljnje pomirjenje na svetu, drugič pa zato, ker je bila Jugoslavija v nekaterih točkah posredno prizadeta. Menim, da v tem, da deklaracije nismo podpisali, ni nič tragičnega, marveč da lahko sodelujemo v drugih vprašanjih oziroma da ni da bi moralo naše sodelovanje zato trpeti, kadar gre za vprašanja, ki zadevajo nas in nje.

Vprašanje: Katere stvari so prizadele Jugoslavijo?

Odgovor: Ne morem reči, katere. Sicer pa, če preberemo deklaracijo, ni težko odgovoriti na to vprašanje.

»Nacionalnega« komunizma ni

Vprašanje: Mi v Ameriki zmeraj imenujemo komunizem v Jugoslaviji »nacionalni komunizem«. Tega ne delamo zato, ker menimo, da je to dobra definicija, marveč zato, ker druge nimamo. Želel bi, da mi poveste, kakšno prihodnost ima »narodni komunizem« v nasprotju z »mednarodnim komunizmom«?

Odgovor: Na to vprašanje moram odgovoriti, da nacionalnega komunizma ni. Tudi jugoslovanski komunisti so internacionalisti! Gre samo za to, da imajo po našem mnenju komunisti v raznih deželah, ki grade socializem, tudi nekatere specifične pogoje, v katerih gradijo

novi notranji družbeni red. To ne pomeni, da so sistemi različni, marveč da so različna samo pota, ki drže v socialistični sistem. Zato tega ni treba imenovati nacionalni komunizem. Lahko rečem, da imajo komunisti v Jugoslaviji svoja gledišča o načinu izgrajevanja socialističnih odnosov v svoji deželi. Komunisti (Nadaljevanje na 3. strani)

Drugi ameriški satelit?

Washington, 5. marca. (Reuter) Nocoj ob 19.30 so v ZDA izstrelili drugi umetni satelit. Izstreljen je bil z oporišča v Cape Canaveralu. Satelit je bil montiran na štirikotno raketo tipa »Jupiter«. Prvih 30 sekund se je raketa počasi vzpenjala, nato pa se je bliskovito pognala v višino. Dve uri pozneje je bilo objavljeno, da še ni zanesljivih znamenj, da je satelit dosegel najvišjo točko in se znašel izven območja zemeljske težnosti. Zaradi tega trenutno še ni moč zanesljivo trditi, da je poskus uspel. Ko so pred petimi tedni izstrelili prvi satelit, je bilo dobri dve uri pozneje objavljeno, da se je satelit ločil od rakete in se vodoravno usmeril na pot okrog Zemlje. Novi satelit tehta okrog 14 kg in ima enako valjasto obliko kakor prvi. Opremljen je z dvema radijskima oddajnikoma z valovno dolžino po 108 MgH. Baje so že presegli njihnih prvih pet signalov.

DRŽAVNO SAHOVSKO PREVENSTVO
Zmaga Cudermama
Včeraj je bilo v Sarajevu odigrano IX. kolo državnega prvenstva v šahu. Posamezne partije so se končale takole: Gilgorić: Čirić remi, Vučković: Karaklajić 1:0, Milić: Sofrevski remi, Ivkov: Trifunović remi, Lukić: Cuderman 0:1, Vuković: Janošević 1:0, Ivković: Bogdanović 0:1. Partiji Matanović: Sokolov in Dimc: Matulović sta bili prekinjeni.

Vprašanje jedrske demilitarizacije in nevtralizacije

Vprašanje: Ali menite, da bi vzpostavitev nevtralnega področja v diplomatskem smislu lahko privedla do ustanovitve nevtralnega bloka, ki ne bi bil vezan ne na Moskvo ne na Washington?

Odgovor: O tem sem premišljal in po mojem mnenju je nerealno pričakovati, da bi bila vzpostavitev področja brez atomskega orožja hkrati nujna za vzpostavitev meddržavnega nevtralnega področja in da bi se države, ki so eni ali na drugi strani, odrekle svojim zvezam. Menim pa, da so dane realne možnosti za vzpostavitev področja brez atomskega orožja. Najpovsem, zakaj mislim, da je tisto prvo nerealno. Takšno področje brez atomskega orožja bi zajelo tudi dežele, ki so zdaj trdno povezane z Atlantsko zvezo, kakor na primer Zahodno Nemčijo, Italijo in druge, jaz pa ne vidim realne možnosti, da bi te dežele izstopile iz NATO. Menim pa, da je možno, da bi področje brez atomskega orožja zajelo tudi te dežele, in to bi vsekakor prispevalo k nadaljnji stabilizaciji in splošnemu pozitivnemu razvoju v Evropi.

izstreljevanje pa so obrnjene proti Jugoslaviji. Na splošno rečeno, nevtralna dežela, ki je teritorialno med dvema nasprotnima stranema, se mora v takšnem primeru imeti za ogroženo, ker bi v prihodnosti, če bi prišlo do spopada, tudi samo letanje izstreljenih raket čeznjo pomenilo kršitev njene nedotakljivosti. To je stvar, ki zadeva tudi Jugoslavijo in o kateri le-ta premišlja kot o dejstvu, ki ga je treba upoštevati.

Hitrejši razvoj zaostalih krajev je naša skupna stvar

Na predvolilnem zborovanju v Tuzli, ki se ga je udeležilo več kot 30.000 ljudi, je govoril Franc Leskošek

Tuzla, 5. marca (Tanjug). - Danes popoldne je bilo v Tuzli veliko predvolilno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 30.000 prebivalcev mesta in okoliških industrijskih središč. Na zborovanju so govorili član ZIS Franc Leskošek, poslanska kandidata tuzlanskega okraja Cvijetin Mijatović in Pašage Mandžić ter generalni podpolkovnik Vlado Škečić.

Zborovanje je začel sekretar občinskega komiteja ZK Kemal

Hafilović. Za njim je govoril Franc Leskošek, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili. Najprej je pozdravil zborovalce v imenu slovenskega naroda in re-

kel, da se te dni prav tako v Sloveniji volivci zbirajo na predvolilnih zborovanjih, ki se spreminjajo v velike manifestacije čnotnosti narodov Jugoslavije in za izgradnjo socializma v naši deželi. Večji del svojega govora je posvetil Leskošek gospodarski izgradnji. Poudaril je, da smo v dvanajstih letih zgradili močno industrijo, ki je našo deželo spremenila iz polkolonialne in kmetijsko zaostale v deželo z močnim gospodarstvom.

INDUSTRIJO SMO ZGRADILI Z DELOM VSEH NASIH NARODOV

Vzporedno z razvojem ostalih republik se je razvila tudi Bosna in Hercegovina. Dobila je velike nove tovarne, rudnike, sodobne elektrarne, nove železniške proge, ceste, velika industrijska podjetja in velika industrijska središča, kakor so Sarajevo, Zenica, Tuzla in druga, s katerimi se je podoba Bosne in Hercegovine docela spremenila. Za to je bilo treba mnogo naporov vse jugoslovanske skupnosti, velika pomoč ostalih bratskih narodov Jugoslavije. Z delom vseh narodov Jugoslavije smo ustvarili potreb-

na sredstva za zgraditev industrije, ki nam je nujno potrebna za razvoj drugih področij našega gospodarstva, zlasti kmetijstva, pa tudi zato, da povečamo našo mednarodno blagovno menjavo.

Potem ko je poudaril, da je delavski razred največ prispeval k našemu gospodarskemu razvoju, je Leskošek rekel, da delavski razred zahteva, da nadaljujemo preizkušeno gospodarsko politiko, in da pričakujemo, da se bo izboljševanje njegovega življenjskega standarda nadaljevalo. Življenjski standard seveda še ni takšen, da bi bili lahko zadovoljni z njim. Res pa je, da standard ni odvisen samo od tega, kako bomo razdelili narodni dohodek ali zmanjšali investicije, marveč je odvisen od obsega družbenega brutoprodukta, od naše celotne proizvodnje, iz katere izvira standardni dohodek, ki je za višji standard še zmerom prenizek.

Bilo bi normalno, je rekel Leskošek, da bi naše tovarne, ki delajo po tujih licencah, urvale čedalje manj sestavnih delov za izdelke, ki jih samo montirajo. Naše tovarne se ne bore za to, da bi hitreje izdelovale izdelke in urvale samo surovine, ki jih nimamo. Če bi naše tovarne same hitreje izdelovale tudi sestavne dele, bi se materialni stroški zmanjšali in narodni dohodek povečal. Tudi pri surovinah bi lahko mnogo prihranili. Toda to varčevanje bi

moralo iti od konstruktorjev, projektantov in skladiščnikov do zadnjega delavca, ki ima opraviti s surovinami in drugimi potrebščinami. Tretji činitelj v varčevanju je pravilno ravnanje s stroji in z orodjem.

Na koncu je Leskošek poudaril pomen prizadevanja za hitrejši razvoj zaostalih krajev. »Hitrejši razvoj zaostalih krajev je naša skupna stvar, ne pa samo stvar tistih, ki žive v tistem kraju,« je rekel. »Zato je pomoč tem krajem ne le naša dolžnost, ne samo izraz bratskega čustva, marveč ima od tega korist celota tako v političnem kakor v gospodarskem pogledu. Pri vsem vem ne smemo pozabiti, da imamo tudi mednarodno odgovornost. Družbeni red se ceni po tem ne smemo pozabiti, da imamo in kakšni so njegovi sadovi. Prepričan sem, da bomo svoj cilj dosegli, da bomo še bolj dokazali, da je naš družbeni red dober in napreden in da koristi delovnim ljudem.«

OKRAJNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA LJUBLJANA
vabi prebivalce mesta Ljubljana
NA PROSLAVO 8. MARCA
MEDNARODNEGA DNEVA BORBENIH ŽENA
ki bo v petek, 7. marca 1958, ob 20 v veliki dvorani Uniona
Vstop prost!

Nedopustnost raketnih oporišč v Italiji

Tu bi rad omenil še nekaj in povedal, zakaj smo mi zainteresirani na tem, da bi bilo to področje brez atomskega orožja širše, kakor ga je Poljska že predlagala v omejeni obliki, in s čimer se v ostalem docela strinjamo. Jugoslavija je v tem oziru tudi neposredno zainteresirana. Italija je že privolila v zgraditev raketnih oporišč na svojem ozemlju in zdaj se mi, da v tej deželi že pripravljajo graditev naprav za izstreljevanje raket. Jugoslavija meni, da je spričo graditve teh oporišč posredno ogrožena. Te rakete se gajo čez nekoliko večji prostor, kakor je Jugoslavija, naprave za

VREMENSKA NAPOVED

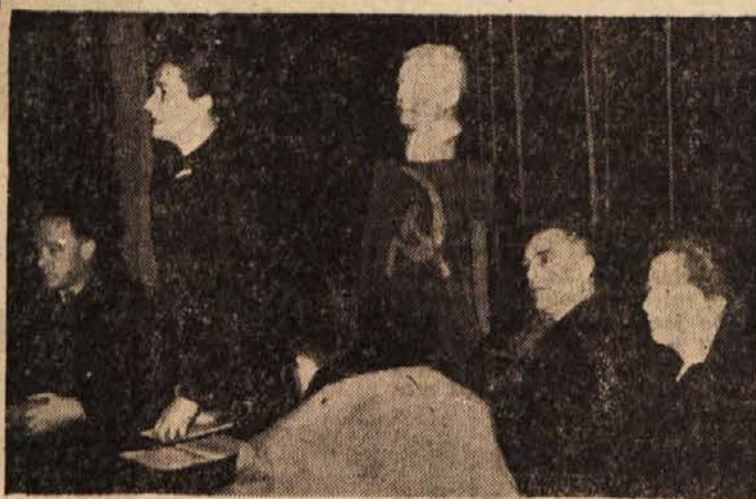
za četrtek, 6. marca 1958
Pretežno jasno vreme, pozneje nekoliko naraščajoča oblačnost. Zjutraj v kotlinah zameteno. Temperatura ponovi do -7, v Primorju 4, najvišje dneвне med 3 in 15 stopinj C. Pihal bo zahodnik.

Razen pravice se moramo zavedati tudi svojih dolžnosti

Na dobro obiskanem predvolilnem zborovanju občine Bežigrad v Ljubljani so volivci z velikim zanimanjem poslušali svojo poslansko kandidatko Vido Tomšičevo

Ljubljana, 5. marca. Sinoči je bilo v dvorani kina »Soča« predvolilno zborovanje bežigradske občine. Pred napolnjeno dvorano je najprej kandidatka za zvezno poslanko Zima Vrščajeva v kratkem orisala napredek, ki smo ga zadnja leta dosegli tako pri družbenem kot pri osebnem standardu delovnih ljudi. Predvsem je poudarila, da življenjski standard ni samo v tem, kar dobi delovni človek izplačano na roko — dasi je naša kupna moč lani močno narasla — marveč je treba upoštevati tudi ogromne izdatke, ki jih skupnost daje za so-

cialno in zdravstveno zavarovanje, za šolstvo, komunalno in druge osnovne nosilce življenjskega standarda. Nato je topla pozdravljena spregovorila kandidatka za republiko poslanko Vido Tomšičeva. V svojem govoru, ki je bil tako nazoren in prepričljiv, da so volivci večkrat prekinili z velikim odobravanjem, je orisala predvsem temelje našega gospodarskega življenja, kot ga naka-

Tovarišica Vido Tomšičeva govori na predvolilnem zborovanju v občini Bežigrad

zujejo perspektivni plan in novi zakon o delitvi dohodka.

»Če govorimo o samoupravljanju, moramo biti v tem do kraja dosledni in se razen pravic zavedati tudi svojih dolžnosti,« je poudarila govornica. — Domala 70 odstotkov vsega narodnega dohodka je sedaj neposredno v rokah podjetij in občin, saj je osnovni smisel novih zakonov o delitvi dohodka v tem, da nihče od zunaj podjetjem ne more več določati, kako naj dele lastna sredstva. Tudi politika nagrajevanja je že neposredno v rokah delovnih kolektivov. Sedaj za boljše ali slabšo uporabo obstoječih sredstev dejansko odgovarjamo volivci sami. Če je v prejšnjem obdobju storil napako uradnik v zveznem ali republikanskem aparatu, smo to upravičeno kritizirali. Izkušnje lanskega leta, ko smo neposredno upravljali z velikim delom sredstev prenesli nazval od podjetja in občine, pa so po eni strani odločno dokazale velik gospodarski učinek in korist te nadaljnje decentralizacije, po drugi strani pa prišlo tudi do številnih napak pri gospodarjenju s temi sredstvi. Marsikdaj so te napake močno kritizirali tisti, ki so prej sami formalno za ne glasovali. To naj nam bo osnovni pouk našega dosedanjega družbenega razvoja: prav je, če smo kritični in nezadovoljni, toda zavedati se moramo, da ni nihče drug, razen nas samih tisti, v katero državo moči je, da se na lastnih napakah uči, da vselej zahteva čistega računa o tem, koliko je sredstev na razpolago, končno odloči, za kakšen namen naj bodo uporabljena ter spričo nadzoruje njih uporabo.

V Domu JLA v Beogradu je bila večeraj predvolilna konferenca Zveze komunistov Državnega sekretariata za narodno obrambo. Na konferenci so ugotovili očiten napredek v vseh oblikah dela komunistov v armadi. Konferenca se je udeležil tudi član CK ZKJ generalpolkovnik Otmar Kreačič, ki je govoril o uspehih in razvijanju in krepitvi naših oboroženih sil ter o dejavnosti organizacije ZK.

Sedaj, ko je za nami kandidacijski postopek in so kandidature za volitve poslancev v Zvezni in republiko ljudsko skupščino že potrjene, nastopa čas, ko je treba skrbno izvršiti organizacijske in tehnične naloge v zvezi s samo izvedbo volitev. Pred nekaj dnevi so bile te naloge podrobno obravnavane na sestanku predstavnikov okrajnih volilnih komisij pri republikanski volilni komisiji LRS. Ker pri teh pripravah in zlasti pri sami izvedbi volitev ne sodelujejo samo volilne komisije, ampak široki upravno-tehnični aparat in zlasti tudi velik krog drugih državljanov, je prav, če poskusimo z glavni organizacijsko-tehnični nalogami v zvezi z volitvami nekoliko seznaniti tudi širši krog samih volivcev.

Splošne volitve v Zvezni in Republikanski zbor, ki bodo 23. marca, se bodo izvajale na voliščih, na katerih bodo glasovali volivci v območja posameznega volišča. Okrajne volilne komisije so dolžne, da najpozneje 15 dni pred volitvami določijo volišča in njihova območja. Čeprav se volišča in njihova območja objavijo šele v tednu pred samimi volitvami, jih je vendar treba določiti že sedaj, ker se glede na to izvajajo vse nadaljnje volilne priprave. Da bi se volišča še bolj približala volivcem, bo pri sedanjih volitvah nekoliko večje število volišč kot pri jesenskih volitvah v ljudske odbore. V bolnišnicah, sanatorijih, invalidskih domovih in podobnih zavodih bodo praviloma določena in organizirana posebna volišča.

Ker so občinske komisije za volilne imenike že potrdile na novo predpisane splošne volilne imenike, je moč že sedaj začeti s sestavo seznamov za območja posameznih volišč. Na volišču bodo namreč glasovali volivci v območja ustreznega volišča, ki so vpisani v splošnem volilnem imeniku občine. Volilni odbor bo na podlagi omenjenega izpiska iz volilnega imenika ugotavljal pravico volivca, da ugotovitev volilnih izidov na volišču.

S PRVE SEJE PLENUMA OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA V LJUBLJANI

Manj pogovorov, več dela

»Občinski sindikalni sveti naj postanejo žarišča družbenega in gospodarskega življenja v občinah, sindikalne podružnice pa tribuna predlogov in mnenj vseh delavcev in uslužbencev v delovnih kolektivih,« je dejal na seji tovariš Stane Kavčič

Ljubljana, 5. marca. — Na današnjem prvem plenarnem zasedanju Okrajnega sindikalnega sveta, ki se ga je udeležil tudi predsednik Republiškega sveta sindikatov Slovenije tovariš Stane Kavčič, so člani Sveta izvolili za predsednika Uroša Ruprehta, za podpredsednika Jožeta Jagra, za tajnika pa Ljuzeta Fortuno. Pred razpravo o programu dela Okrajnega sindikalnega sveta za leto 1958 so člani Sveta izvolili še predsedstvo Sveta in komisije.

Na začetku prve seje novozvoljenega Okrajnega sindikalnega sveta se razprava o programu dela Sveta v prihodnje nikakor ni hotela razživeti. Člani

Okrajnega sveta v prihodnje zaradi posploševanja in nekonkretnosti nista dala dovolj gradiva za podno razpravo. Že v začetku razprave se je oglasil tovariš Stane Kavčič in v kratkih in zgoščenih besedah poudaril v glavnem tole:

DELOVNI KOLEKTIVI PREKASNO REAGIRAJO

V zadnjem obdobju razpravljamo na različnih sestankih in v različnih družbenih organizacijah o naših splošnih dolžnostih in nalogah, ki naj v prihodnje odpravijo pomanjkljivosti našega dosedanjega dela. Zaradi načelnih razpravljanj in ugotovitev, ki so pa le preredko analitična ocena konkretnega stanja, raste nevarnost, da bi o vseh pomanjkljivostih našega gospodarstva in našega družbenega življenja govorili le načrtno. Delavci v delovnih kolektivih pa ne bodo vprašali svoje predstavnike, kaj govorite, marveč kaj delate. Nobena sindikalna podružnica doslej še ni skicala posebnega zasedanja, na katerem bi proučila premijski sistem v svojih kolektivih.

Kadar hočemo rešiti kakšno vprašanje kasneje, takrat po navadi sestavimo za reševanje tega vprašanja posebno komisijo. Delovni kolektivi na določene pomanjkljivosti gospodarstva v podjetjih še vedno prekasno reagirajo.

Podrobnosti o hudi prometni nesreči pri Nikšiču

Devet potnikov se je ubilo, dva pa sta bila hudo ranjena — Po prvih ugotovitvah preiskovalnih organov kaže, da je bil šofer pijan

Nikšič, 3. marca. — Ze večeraj smo poročali o hudi nesreči, ki se je pripetila v ponedeljek na cesti med Nikšičem in Brezno in v kateri je bilo ubitih devet ljudi. Danes objavljamo nekatere podrobnosti.

Predvečerašnjim je bil v Nikšiču semanji dan, na katerega je prišlo mnogo kmetov iz okoliških vasi. Popoldne in zvečer so se vračali domov. Zvečer okrog šestih je skupina zadružnikov iz kmetijske zadruge Vidrovana posešla na tovarnjak te zadruge, da bi se odpeljali domov. Toda njihov povratak je preprečila huda tragedija.

Po tem, kar je dolejšje ugotovila komisija kaže, da je bil šofer pijan. To pa je stvar nadaljnje preiskave. Kot pripoveduje preživeli šoferjev pomočnik Vujadinovič, je vozil tovarnjak s prižiganimi žarometi po štiri in pol metra široki cesti. Kmalu je dohitel dva človeka, ki sta odskočila s ceste, medtem ko je šofer naglo zavil. Toda zavoj je bil prehuden, tako da je tovarnjak zavozil prečev na rob in, kot je ugotovila komisija, podri štiri občestne kamne, nato pa se je prevrnil po podporni steni, visoki nad štiri metre, ter zagrnel po strmini. Preživeli Vujadinovič pripoveduje, da se pri tem spominja samo, da se je zvil v kloboč in se prevrnil nazvzdol hkrati s kosi razbitega avtomobila. Za seboj je silil ropot valjajočega se kamena.

Tovornjak se je ustavil kakih sto metrov nad sosenko, ki je globoka kakih 250 metrov in je popolnoma razbit. Vujadinovič, ki je edini ostal samo laže ranjen, se je takoj napotil nazaj pri Vidrovano in obvestil ljudi o nesreči. Na kraju nesreče so se kmalu zbrali prebivalci kot tudi predstavniki oblasti, politični in javni delavci ter varnostni organi. Komisija je ugotovila, da so s tovarnjaka takoj, ko se je začel preobračati po strmini, omahnile prve žrtve. Tedaj so začeli odpadati tudi prvi deli kabine, v kateri sta sedela dva potnika, šofer in njegov pomočnik. Še niže so omahnile iz kabine ostale žrtve, medtem ko je šoferjev pomočnik padel z razbitim kamionom vred še globlje. Tovornjak je pri padcu rušil steno in podiral nizko drevje. Devet potnikov

je bilo mrtvih, dva pa sta bila hudo ranjena in se borila s smrtjo.

To je druga huda prometna nesreča, ki se je pripetila v zadnjem letu v okolici Nikšiča. Februarja lani se je v Javorovem dolu ubil osem delavcev in inženirjev gradbenega podjetja »Crna gora«. Spomin na to tragedijo še ni zabrisan. Predvečerašnja nesreča je zato vse prebivalce še huje prizadela.

Z ZASEDANJA UPRAVNEGA ODBORA OBRTNE ZBORNICE LRS

Vajencem boljše učne in življenjske pogoje

Kaj je pokazala anketa o vajenski mladini, na katero je odgovorilo 7500 vajencev

Ljubljana, 5. marca. — Danes je v Obrtniškem domu zasedal upravni odbor republikanske Obrtne zbornice. Seji so prisostvovali tudi zastopnik Izvršnega sveta Julij Beltram, predsednik Sveta za šolstvo LRS Vlado Majhen, zastopnik našega šolstva, sekretariata za delo, Ljudske mladine Slovenije, Društva prijateljev mladine, posvetovalnik za delo in drugi. Poglavitna točka dnevnega reda je bila namreč obravnava ugotovitev, ki jih je prinesla obširna anketa o obrtnih vajencih. Izvedla jo je republikanska Obrtna zbornica ob sodelovanju s Statističnim uradom.

Slika, ki je zrasla iz odgovorov 7500 anketiranih vajencev, je dokaj temna. Dejstvo je, da je blizu 10.000 slovenskih vajencev — to je bodočih strokovnjakov, ki bodo imeli neposreden stik z delovnim človekom in vpliv na njegov življenjski standard — skoraj povsem prepuščenih samim sebi oziroma najrazvostnejšim vplivom, zlasti drobno lastniškemu duhu zasebnih obrtnih mojstrov. Njihovi življenjski pogoji so iz-

med vse naše učeče se mladine daleč najslabši. Vajenci morajo pogosto delati veliko nad zanje določenim delovnim časom; izkoriščajo jih za razna dela, ki ne sodijo k uku, ne puščajo jim prostih nedelj, otežkočajo dopust itd. Vse to odseva tudi v njihovem zelo slabem zdravstvenem stanju, dalje v dejstvu, da se velik odstotek naših vajencev zabava v družini alkohola, da je od 7500 anketiranih vajencev vključenih v

na njeno pravilno izvedbo. Volišča bodo to pol morala biti urejena drugače kot pri zadnjih volitvah v ljudske odbore. Ker bodo sočasno volitve v Zvezni in republikanski zbor, bosta morala biti v vsakem volilnem prostoru dejansko dve volišči. Med nalozami v zvezi z izvedbo splošnih volitev je treba posebej omeniti še organizacijo poročevalske službe, ki bo na dan volitev tekla od volilne telesa, sestavljena iz odbornikov okrajnih in občinskih zborov proizvajalcev. Naloga pristojnih okrajnih volilnih komisij je, da pravčasno sestavijo spiske članov teh volilnih teles z vsemi potrebnimi podatki, imenujejo izmed članov ustreznega volilnega telesa volilni odbor, ki bo vodil glasovanje, pripravijo glasovnice in drug potreben material, zagotovijo prostore za sestanke volilnih teles, skrbje za pravčasno obvestilo njihovih članov o času in kraju glasovanja itd. V času konstituiranja dela v zvezi s pripravami volitev v Zvezni in v Republikanski zbor se ne sme ničmeti zreti solidna priprava volitev poslancev v Oba Zbora proizvajalcev.

Okrajni komite ZKS Maribora je na večerajšnji seji razpravljal o pismu Izvršnega komiteja CK ZKJ, ki ga je pred dnevi poslal organizacijam komunistov. Seje se je udeležil tudi član Izvršnega komiteja CK ZKS Vlado Krivic. O nekaterih slabostih v delu organizacije ZK v mariborskem okraju je na kratko poročal član OK ZKS v Mariboru Jože Gričar. Po živahni razpravi so sprejeli več sklepov, ki bodo pripomogli k izboljšanju dejavnosti organizacij ZK v mariborskem okraju.

Po odredbi državnega sekretarja za finančne zadeve bodo trgovske, gostinske, obrtne in komunalne gospodarske organizacije, katerih amortizacija v januarju ne znaša več kot 20.000 din, vplačevale amortizacijo v trimesečnih zneskih. Razen tega bodo na tri mesece vplačevale amortizacijo ne glede na njeno višino tudi gospodarske organizacije, ki izpolnjujejo obveznosti nasproti družbeni skupnosti v pavsalnih zneskih, razen komunalnih gospodarskih organizacij.

Predsedstvo Glavne zadržne zveze Jugoslavije je večeraj obravnavalo osnutek uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o kmetijskih združenjih. Osnutek določa funkcije upravljanja skupščine in upravnega odbora kmetijske zadruge, operativno vodstvo pa prenaša v pristojnost upravnika zadruge. V osnutku je med drugim predvideno, da bodo črtane dosedanje uredbe, ki so omogočale za drugim, da so se ukvarjale z različni nekmetijskimi dejavnostmi.

sindikata le okrog 2800, v mladinski organizaciji pa nekaj nad 2000 vajencev itd.

Po živahni razpravi je upravni odbor sprejel več sklepov in priporočil. Za sedaj omenimo predvsem pobudo, naj bi nadzorni organi skupnosti bolj kot doslej bdeli nad uveljavljanjem pravic vajencev. Dalje naj bi tako stari kot šola, obrtne zbornice in družbene organizacije, predvsem pa podjetja in sindikati povečali skrb za vajensko mladino. Pri vajenskih solah ali v večjih vajenskih središčih naj bi ustanovili čimveč klubov vajencev, v katerih bi le-ti našli zdravo razvedrilo. Tudi za vajensko mladino naj bi uvedli vse tiste olajšave v prometu, ki zdaj še veljajo za dijaško mladino. Predlagali so tudi ustanovitev republikanskega sveta za strokovno šolstvo. B. F.

Organizacijske priprave za volitve poslancev

glasuje na tistem volišču. Volivec, ki v tem seznamu ne bo vpisan, bo lahko glasoval le, če bo predložil potrdilo, da je v drugem kraju vpisan v volilnem imeniku.

Nadaljnja nujna naloga, ki zadeva vse okrajne volilne komisije, je določitev volilnih odborov za volitve v Zvezni in Republikanski zbor, bosta na vrstnem redu volilna glasovanje dva volilna odbora. V vsak volilni odbor mora imeti tri člane in tri namestnike. Odločba o postavitvi volilnega odbora bo dostavljena njegovemu predsedniku, ki bo moral obvestiti druge člane in namestnike o imenovanju. Postopek pri glasovanju na volišču in delo volilnega odbora sta podrobneje urejena v zakonu. Da bi se volilni odbori pravčasno seznanili s tem postopkom in s svojimi nalogami, bodo v tednu pred volitvami v zvezi s volitvami volilne komisije organizirale instruktivne volilnih odborov. Na teh sestankih, ki bodo sklicani po občinah ali njihovih delih in na katere bosta pozvana po eden ali po dva člana vsakega volilnega odbora, bo član volilne komisije, oziroma njen pooblaščenec udeležencem natančno razložil dolžnosti volilnega odbora, praktično pokazal, kako se izpolnjuje zapisnik in druge iskavine itd. Od veliki meri odvisna neoviran potek glasovanja na dan volitev ter hitra in pravilna ugotovitev volilnih izidov na volišču.

Okrajne volilne komisije so že prejale od republikanske volilne komisije večji del vsega volilnega materiala, med drugim tudi glasovnice. Naloga volilnih komisij je, da postopoma pripravijo, oziroma uredijo za vsako volišče volilni material, ki bo izročen volilnim odborom na dan pred volitvami. Ob tem je treba pri občinskih volilnih odborih posebno paziti na pripravljenost zadostno število volilnih skrinjic (po dve na volišče) in ali so v redu. Osebe, ki služijo voljaški rok ali so na orožnih vajah, bodo glasovale po pošti, in sicer za kandidate, ki so postavljeni v njihovem domačem kraju. V ta namen so okrajne volilne komisije dolžne poslati tem voljaškim osebam ovitek z glasovnico, ki jo bo voljak izpolnil in jo po pošti vrnil volilni komisiji. Vsakemu voljaku morata biti dejansko poslani po dve glasovnici, ena za volitve v Zvezni zbor in druga za volitve v Republikanski zbor. Da bi okrajna volilna komisija mogla pri ugotovitvi volilnih izidov na dan po volitvah upoštevati tudi glasove teh voljakov, morajo vse okrajne volilne komisije odposlati voljakom ovitke z glasovnicami najpozneje 15 dni pred volitvami, to je do 8. t. m. Med nalozami volilnih komisij in zlasti občinskih volilnih odborov ter samih volilnih odborov je treba posebej omeniti dolžnost organizacije in izvedbe volitev. Čeprav ta naloga trenutno še ni tako neposredna, je vendar treba že zdaj misliti ti pravilno izvedeno.

RAZGOVOR PREDSEDNIKA TITA Z AMERIŠKIM NOVINARJEM

O SODOBNIH POJAVIH v razvoju socialističnih dežel

(Nadaljevanje s 1. strani)

sti v Jugoslaviji ne vztrajajo na tem, da bi njihovo prakso uporabljali tudi v drugih deželah, marveč jo uporabljajo samo v svoji. Kar zadeva mednarodne obveznosti komunistov, moram reči, da se jim komunisti v Jugoslaviji nikoli niso izneveli. Tu ne mislim na vmešavanje v notranje zadeve drugih dežel.

Razvoj v Sovjetski zvezi

C. L. Sulzberger: Nekateri Američani pravijo, da tisto, kar imenujemo mi »nacionalni komunizem« uvažajo celo v Sovjetski zvezi pod pritiskom Vaše pobude.

Razlike so v metodah

Vprašanje: Kakšne so zdaj glavne razlike v uporabi marksističnih načel v Jugoslaviji in Sovjetski zvezi in ali izvira originalna ideja jugoslovanske verzije delavskih svetov iz teorije Šljapnikova?

Odgovor: Ne bi želel odgovoriti na vprašanje o načelnih razlikah, marveč bi odgovoril samo na del vprašanja, ki se nanaša na delavsko sveto. Idejno ozadje delavskih svetov ni v nobeni zvezi z idejo Šljapnikova. Naši delavski sveti so zrasli na temelju idejne podlage marksizma, ki ga uporabljamo v jugoslovanski praksi. To ni noben naš izum, marveč dosledna uporaba marksistične teorije o podružljenju proizvodnih sredstev, to je sistem, v katerem upravljajo proizvodna sredstva sami proizvajalci. Potemtakem ni načelne razlike glede marksizma, kajti v Sovjetski zvezi imajo samo drugačno metodo. Kaj bo pokazala prihodnost, pa ne vem.

C. L. Sulzberger: Rad bi citiral vaš odgovor na vprašanje, kakšna je razlika v ideološkem smislu med Jugoslavijo in Rusijo. Menim, da sem pravilno razumel, da v filozofskem in ideološkem smislu med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo ni nobene razlike.

Predsednik Tito: Da, pač pa so razlike v metodah.

Vprašanje: Ali menite, da je »stalinizem« v SZ zdaj mrtev?

Odgovor: Prosil bi Vas, da mi tega vprašanja ne zastavljate, ker iz razumljivih razlogov ne bi želel odgovoriti nanj. Prvič stvari ne poznam natanko,

Predsednik Tito: V Sovjetski zvezi se zdaj mnoge stvari uspešno in naglo razvijajo. Toda to je njihova notranja zadeva in ni je treba imenovati »nacionalni komunizem«. V tem je treba videti urejanje njihovih notranjih zadev v zelo uspešni smeri. V Sovjetski zvezi se kmetijstvo in industrija uspešno razvijata in zelo se je razvila tudi znanost. V zadnjih letih po Stalinovi smrti so v tem oziru močno napredovali. Sovjetska zveza je zelo napredovala v zunanji politiki, zlasti zadnje čase, glede konstruktivnih predlogov za ureditev mednarodnih problemov. Predlogi, ki jih je v tem oziru sprožila sovjetska vlada, so imeli v Ameriki in Zahodni Evropi bolj ali manj pozitiven odmev.

Razorožitev manjših dežel ni odločilna

Vprašanje: Ali menite, da bi manjše dežele, kakor je Jugoslavija, ki nimajo obveznosti ne na to ne na drugo stran, lahko začele svetovno gibanje za razorožitev s tem, da bi prevzele enostranske obveznosti, zmanjšale ali povsem opustile svoje oborožene sile?

Odgovor: Če govorimo realno, bi bila takšna razorožitev dežel, inferiornih in najosobnejši oborožitvi, brez pomena, ker ne bi prav nič pripomogla, da bi se razorožile dežele, ki imajo atomske bombe. To bi bilo brez pomena, kajti te manjše dežele niso oborožene zaradi agresije; oborožene so samo toliko, kolikor je potrebno za narodno obrambo, toda če bi prišlo do razorožitve, je jasno, da bi za te dežele, ki ne pripadajo nobenemu vojaškemu dogovoru, pomenilo veliko razbremenitev, če bi mogle zmanjšati svoje oborožene sile in dati za gospodarstvo večja sredstva.

Revolucija in demokracija

Vprašanje: Rad bi Vam zastavil vprašanje v zvezi z vašo osebno filozofijo in menim, da ni treba, da bi vam bilo to nerodno. Mislim, da postane vsaka revolucija sčasoma bolj zrela in zmernejša. Komunizem v Jugoslaviji traja že 14 let. Ali mislite, da je revolucija pri vas bolj zrela in zmernejša, kakor je bila v začetku?

Odgovor: Revolucija smo imeli v času oboroženega spopada in v prvih letih po končani vojni, zdaj pa gre za revolucionarni proces notranjega razvoja. Ta proces je čedalje milejši in čedalje bolj demokratičen. Če pogledamo vse poveljno obdobje, zlasti zadnjih petih, šestih let, vidimo, da so nastale v Jugoslaviji velike spremembe v smeri demokratizacije. Prišlo je do decentralizacije in izročitve tovarn delavcem, razširile so se demokratične pravice državljanov in ustanovili smo komune, vse notranje družbeno življenje pa se močno razvija in napreduje.

Vprašanje: Kako gledate kot revolucionar in čigar partija je v Jugoslaviji že tako dolgo na krmilu, na svojo minulost? Ali menite, da ste storili nekatere stvari, ki jih ne bi bilo treba storiti in nasprotno, ali mislite, da ste prezrili nekatere stvari, ki bi jih bilo treba storiti?

Odgovor: Seveda bi bilo to napačno, če bi rekli, da smo opravili vse dobro. Delali smo tudi napake in bilo bi vsekakor boljše, da jih nismo. Važno pa je, da smo te napake brez obotavljanja popravljali, ko smo jih spoznali, tako da nismo izgubili upanja, zato ker smo svoje napake priznavali.

Veličina človeka in kolektiva je v spoznanju ljudskih teženj

Vprašanje: Ti dve vprašanji sem zastavil vsem velikim voditeljem na svetu, s katerimi sem prišel v stik: prvič, kateri človek je po vašem mnenju največji človek na svetu, in drugič,

ne more biti velik, marveč je njegova veličina odvisna od tega, v kakšnem okolju dela in kakšni so njegovi najbližji sodelavci. Velik ni samo on, marveč je velik kolektiv, skupina, s katero dela. Zato se tudi vse, kar je v njem posebej inu kar ljudstvo v njem vidi, nanaša tudi na njegovo okolico. Ne verujem v nadljudi, marveč v človeka, ki zna zbrati ljudi in doseči, da skupaj z njim delajo za koristi ljudstva.

Od Marxa in Lenina do Nehruja

C. L. Sulzberger: Ne mislim na ljudi kot predstavnike raznih filozofij, marveč kot osebnosti in značaje, ki imajo mnogo osebnega magnetizma, na pr. Churchill, Nehru, Stalin in Hruščev. Morda stoji nekateri izmed njih v ospredju v slabem, drugi pa v dobrem smislu.

Predsednik Tito: Ne bi rad govoril o naših sodobnikih. Pripadam, da je bil Churchill v Britaniji, zlasti med vojno, velik človek in da se je kot državnik in politik pokazal v svoji veličini. Predsednika Eisenhowerja cenim visoko kot vojaka in človeka, ki si prizadeva ohraniti mir. V določenem obdobju sem cenil tudi Stalina in se zdaj priznavam nekater njegove zasluge. Zdaj cenim Hruščeva, ker ima dokaj smelega konceptje glede notranjega razvoja in gibčnosti v zunanji politiki. Zelo visoko cenim Nehruja, ki je znal zbrati razcepljene narodne enote v enoten indijski narod. Indijski narod mu sledi. Cenim ga kot velikega borca za mir, kot politika, ki uveljavlja miroljubno politiko. Prav tako cenim Naserja, ki je tudi spoznal želje ljudstva in dela za združitev razcep-

jenih arabskih dežel, kar dokazuje sedanja združitev Egipta in Sirije. So pa še drugi ljudje, ki jih tudi cenim.

Na vprašanje, kateri človek v minulosti je po mojem mnenju največji, lahko odgovorim, da sem občudoval Marxa in Engelsa, ki sta vztrajno delala in znala zgodovinsko analizirati ves družbeni razvoj mnogih stoletij nazaj, zlasti pa sodobni kapitalistični sistem in ki sta postavila nadaljnjo perspektivo družbenega razvoja. Lenin mi je bil največji zgled in visoko ga cenim še zdaj. Zame je bil Lenin velik človek, ki je znal marksizem ustvarjalno uporabiti v revolucionarni praksi.

C. L. Sulzberger: Pred nekaj leti sem govoril z Naserjem in rekli mi je, da najbolj cenim maršala Tita. Pred nekaj leti sem vprašal Molotova, ki je bil takrat zunanji minister, kdo je po njegovem mnenju največji diplomat, in bil sem presenečen, ko mi je odgovoril, da je to Eden.

Na koncu govora se je C. L. Sulzberger zahvalil predsedniku Titu za njegove odgovore.

Po ameriških stopinjah

Zdaj se tudi Bonn ne zadovoljuje več s sestankom zunanjih ministrov za pripravo razorožitvene konference na najvišji ravni

Bonn, 5. marca (Tanjug). Zelo oprežno, z mnogimi pridržki se je zahodnonemška vlada danes solidarižirala z glediščem ameriške zunanje ministrstva, da novi sovjetski predlog o konferenci zunanjih ministrov s predlaganim dnevnim redom ni spre-

Atlantska zavrnitev sovjetskih predlogov

Pariz, 5. marca (Reuter). Stalni svet Atlantske zveze je sinoči zavrnil zadnje sovjetske pogoje za konferenco vodilnih državnikov Vzhoda in Zahoda. Kot pravijo v krogih Atlantske zveze, Zahod ne more privoliti v konferenco na najvišji ravni, če ne bo dosežen sporazum o bistvenih vprašanjih, vstevši evropsko varnost in nemško združitev.

Stalni svet se je sestal na zahtevo ZDA. Ameriški delegat Burges je poročal o sovjetski spomenici, ki so jo prejšnji teden prejeli v Washingtonu. Govorili so tudi o sovjetski noti francoski vladi.

Katastrofalen požar v Rangunu

Rangun, 5. marca (AFP). V Rangunu je nastala eksplozija v skladišču bencina, tako da je nastal v delu mesta velik požar. Zgorelo je 5000 hiš, med katerimi jih je bila večina iz bambusa. Brez strehe je ostalo 25.000 ljudi.

OB ZAČETKU VOLILNE KAMPANJE V ITALIJI

Program PSI

Socialisti proti raketnim oporiščem na italijanskih tleh in za demokracijo na temelju ustavnih načel

Rim, 5. marca. (TASS). »Avantije« je objavil volilni program italijanske socialistične stranke. Na področju zunanje politike zahtevajo socialisti pogajanja med Vzhodom in Zahodom za opustitev tekmovanja v oboroževanju in zagotovitev miru. Nadalje poudarjajo pomen sovjetske pobude za državniško razorožitveno konferenco, poljskega predloga o jedrski demilitarizaciji Srednje Evrope ter opozarjajo na zgled Danske, Norveške in Belgije, ki niso privolile v raketna oporišča na svojem ozemlju. V programu je omenjen tudi predlog britanske vlade, da bi sklenili pogodbo o nenapadanju med deželami Vzhoda in Zahoda.

Socialisti pozivajo volivce, naj podpro zahtevo, da bi vlada opustila politiko razdelitve sveta na antagonistične bloke ter se borila za mir, za umik vseh tujih čet z ozemlja prizadetih dežel, za splošno kontrolirano razorožitev, za miroljubno koeksistenco držav, za okrepitev OZN, za razširitev med-

narodnih trgovinskih stikov, za neovmešavanje v notranje zadeve azijskih in afriških dežel ter za tesnejše kulturne stike z vsemi deželami.

V notranji politiki zahtevajo socialisti demokratizacijo države za dejanskim in doslednim uveljavljanjem ustave ter s poglobitvijo političnih in državljanjskih svobod, razveljavljanje zastarelih fašističnih zakonov, boj proti politični, verski in narodnostni diskriminaciji, zaščito države pred klerikalnim vplivom in večjo socialno pravico.

Na gospodarskem torišču terjajo ukrepe za hitrejši razvoj gospodarstva, industrializacijo dežele, konsolidacijo državne industrije, kontrolo nad monopoli, določitev maksimuma zemljiške posesti. Dalje zahtevajo socialno zavarovanje vseh državljanov, s prosveti pa brezplačno in obvezno šolanje vseh otrok do 14. leta starosti ter demokratizacijo in reorganizacijo šolstva.

EISENHOWER V RAZGOVORU Z NOVINARJI

ODPRTA VRATA

kljub zavrnitvi zadnjih predlogov SZ v zvezi s sestankom zunanjih ministrov

Washington, 5. marca (Reuter). Predsednik Eisenhower je na današnjem sestanku z novinarji izjavil, da je po njegovem mnenju škodljivo delati poskuse s konferenco najvišjih predstavnikov, dokler dnevni red ne bo tako pripravljen, da bo vzbujal realno upanje v stvarni napredek, če že ne glede popolnega sporazuma pa vsaj glede popuščanja napetosti. Eisenhower je podprl stališče zunanjega ministra Dullesa, ki je večera zavrnil sovjetske predloge. Rekel pa je, da ZDA ne bodo zaprle vrat do takšne konference.

Nadalje je rekel, da je prejel poslanico sovjetskih državnikov, v kateri je rečeno, da so pripravljani priti v ZDA na konferenco poglavarjev držav, če bi se zbrali tam. SZ upošteva ustavne težave, ki bi morda onemogočile predsedniku ZDA daljše bivanje zunaj dežele. Če

Poslanik Topaloski pri predsedniku Burgibi

Tunis, 5. marca (Tanjug). Predsednik tunizijske republike Habib Burgiba je danes sprejel prvega jugoslovanskega poslanika v Tuniziji Ilijo Topaloskega, ki mu je izročil svoja pooblastilna pisma. Predsednik Burgiba in poslanik Topaloski sta pri tem izrazila upanje v uspešen razvoj prijateljskih stikov in sodelovanja med Jugoslavijo in Tunizijo. Na sprejemu sta bila tudi indonezijski državni sekretar za zunanje zadeve dr. Sadok Mokadem in šef kabineta predsednika republike Farhat.

Na vprašanje, ali bi na sestanku ministrskih predsednikov obravnavali tudi mirovno pogodbo z Nemčijo, predstavnik bonnske vlade ni hotel odgovoriti, češ da nobena stran še ni objavila besedila sovjetske note, v kateri je bajte sprožen ta predlog.

Britanci presenečeni

spričo najnovejše skladnosti politike Foreign Officea in ameriškega State Departmenta

London, 5. marca (Tanjug). Predstavnik zunanjega ministrstva je novinarjem izjavil, da izjava predstavnika Atlantske zveze, ki je večeraj podprl ameriško stališče, da so nedavni sovjetski predlogi v noti francoskemu zunanjemu ministru nesprejemljivi, ustreza gledišču britanske vlade. Opozoril je na tisti del Dullesove izjave, ki pravi, da so ZDA za stike s Sovjetsko zvezo, s pogojem, da bodo privedli do ublažitve mednarodne napetosti, s čimer britanska vlada prav tako soglaša. Sovjetski pogoji za skli-

konferenca na najvišji ravni ne bi trajala dolgo, pa je ne bi kazalo sklicati v ZDA.

O položaju v Alžiriji je Eisenhower rekel, da je to za ZDA zelo težaven problem. Gre za Francijo, za ameriškega zaveznika v Atlantski zvezi, razen tega pa imajo ZDA »velike prijatelje« v Severni Afriki. Na vprašanje, ali so mislili na opustitev gospodarske in vojaške pomoči Franciji, dokler ne bi prišlo v Alžiriji do premirja, je Eisenhower dejal, da mu takšnega specifičnega vprašanja niso tako zastavili, da pa zdaj v Evropo »praktično ne gre nobena gospodarska pomoč.«

Odkrit general

Pariški »Express« je objavil razgovor, ki se je na enem izmed zadnjih uradnih sprejemov v Parizu zbrleptel med generalnim inšpektorjem francoske vojske generalom Blancom in veleposlanikom neke zavezniške dežele.

»Kaj menite, gospod general, kako se bo končala francosko-tunizijska kriza?« — je vprašal diplomat.

»Tunizijskega problema sploh ni. Mi lahko Burgibo vtaknemo za zapah v 24 urah,« — je odgovoril general.

»Kako to?« — se je začudil veleposlanik.

»Tunizijske vojske ni. V enem dnevu si lahko podvržemo deželo in je pravzaprav tisto, kar bi morali storiti, drugače ne bomo nikoli opravili z alžirskimi uporniki.«

Toda, gospod general, mar ne veste, da je Tunizija neodvisna država, ki jo je priznalo 80 članic OZN? Prav Francija je bila tista, ki je predlagala Tunizijo za članico OZN.

To je stvar naših diplomatov in me nič ne briga. — »Express« razgovora ne komentira in pristavlja samo, da so tuji diplomati, ki so prisluhnili temu pomenku, nedvomno obvestili svoje vlade, kako misli drugi najvišji oficir v francoski vojski o tunizij-skem vprašanju.

Oboroževalni načrti

Zahodnoevropske unije v obravnavi na rimskem sestanku njenih zunanjih ministrov

Pariz, 5. marca (Tanjug). Evropeistični krogi v Parizu menijo, da pomeni sestanek zunanjih ministrov sedmih dežel Zahodnoevropske unije, ki je bil danes v Rimu. »nadaljnjo evolucijo« zahodne strategije. V Rimu so se namreč zbrali ministri Francije, Velike Britanije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Holandske in Luksemburga. Tu trdijo, da so proučili nadaljnja skupna prizadevanja, da bi svojo oborožitev, vstevši atomsko, spravili v sklad s splošnimi načrti Atlantske zveze.

Pariški krogi menijo, da na sestanku niso sprejeli nobenih posebnih sklepov, da bi pa vendarle utegnili pomeniti preokret v gledišču Zveze o Zah. Nemčiji, tako da bi odpravili omejitve v nemškem oboroževanju. Francija, Zahodna Nemčija in Italija so se že dogovorile o delni standardizaciji orožja, predvsem raket na srednje in kratke daljave.

Zahodna Nemčija pa je nezadovoljna spričo »vezanih rok«

Prehodna vlada v Grčiji

Atene, 5. marca (Tanjug). Novi predsednik vlade Georgakopoulos je danes setavil svojo vlado, v kateri je 14 ministrov. Sam je hkrati tudi notranji minister. Zunanji minister je Michel Pesmazoglou, pravni svetovalec politične pisarne kralja Pavla.

Maroška vojska

v Agadiru vzdolž meje Ifnija

Rabat, 5. marca (AFP). — Obrambni minister Ahmed Liazidi je sinoči izjavil, da bo danes zaključeno premeščanje vojaških okrepitev, ki jih je maroški odbor za narodno obrambo poslal v pokrajino Agadir. Te čete bodo zasedle položaje na cesti proti Ifniju, kjer se že delj časa bojujejo španske čete in maroški prostovoljci.

Liazidi je dejal, da je namen tega vojaškega premika, pokazati, da suverenost Maroka tudi v južnih pokrajinah nikakor ni sporna, kot to trdi Španija, ter preprečiti morebitne nove večje španske napade. Kot je obveščena maroška vlada, pripravljajo Španci veliko ofenzivo in v Rabatu so v skrbah, da se ne bi boji razširili preko meje Ifnija. Liazidi je ponovno zatrdil pripravljenost vlade, da obnovi pogajanja s Španijo o Ifniju, »upoštevaje nekatere prednosti, ki si jih je lahko pridobila Španija na tem ozemlju.« V to pa bodo privolili s pogojem, da Španija ne bo postavila vprašanja teritorialnih koncesij.

NASI PREDVOLILNI RAZGOVORI

PRIPRAVITI GOSTIŠČA IN PRODAJALNE

Govori Franc Rogl, kandidat v murskosoboški občini

O tem, kakšen pomen bo imel za obmejne kraje mali obmejni promet z Avstrijo, kandidat za ljudskega poslanca Republiškega zbora v murskosoboški občini Franc Rogl, pravi:

»Prebivalci obmejnih krajev že dolgo želijo, da bi odprli mali obmejni promet z Avstrijo, in menim, da bo ugodno vplival na življenje ob meji. Ljudje ob meji sicer že precej dobro poznajo razmere v Avstriji, čeprav na naši strani ni toliko dvo- lastnikov kot na njihovi, ki se

viti. Pravočasno moramo poskrbeti za ustrezen sprejem avstrijskih gostov - enodnevnih izletnikov. Takih bo gotovo mnogo, kar vemo iz izkušenj pred vojno v Gornji Radgoni in drugih obmejnih mestih. Živila so namreč v Avstriji mnogo dražja kot pri nas, zato bodo mnogi Avstrijci obiskali ob nedeljah in praznikih naša gostišča ob meji. Ker po zadnji vojni takega prometa še ni bilo, sedaj nimamo potrebnih gostišč za izletnike, ki nam bodo lahko prinašali precej deviz. Mali obmejni promet bo povečal število gostov tudi v zdravilišču Radenci. V obmejnih mestih bo treba povečati tudi zmogljivost

trgovin z živili in nekatere obrtne dejavnosti.

Ko bomo urejali nova gostišča in trgovine ter obrtne delavnice, za kar bodo morale poskrbeti predvsem gostinska in obrtna okrajna zbornica, bo treba posvetiti skrb tudi olepšanju naših krajev. Urediti bo treba ulice in trge ter popraviti zapuščene in zanemarjene hiše, katerih lastniki so se izselili.

Uvedba malega obmejnega prometa bo koristila tudi kmetovalcem v bolj oddaljenih krajih Pomurja, ker bodo, kakor upajo, lažje prodali svoje pridelke, kot so jih v zadnjem času. Nekateri so celo pripravljeno pridelovati za prodajo v Avstrijo solato in druge vrtnine, za katere zaradi oddaljenosti od industrijskih krajev pri nas težko najdejo odjemalce.

Svinec ali infekcija

Mnenje naših strokovnjakov o vzrokih ledvičnih obolenj v krajih ob Savi, Drini in Kolubari - opozorilo ljudskim odborom in zdravstveni službi

V Zveznem zavodu za ljudsko zdravstvo je bilo pred dnevi širše posvetovanje zdravnikov na klinikah - epidemiologov, mikrobiologov in toksikologov iz Srbije, BiH in Hrvatske, na katerem so razpravljali o kroničnem vnetju ledvic (nefritu) v krajih ob Savi, Drini in Kolubari.

Zvezni zavod za ljudsko zdravstvo poudarja v svojem poročilu, da to obolenje v teh krajih ni nov pojav in da se je bolezen širila vzdolž Save, Drine in Kolubare že pred vojno. V zadnjih letih se je samo še povečalo število obolelih. Mnenja o izvoru bolezni so deljena. Eni menijo, da jo povzročajo dolgotrajnejše zastajanje z majhno količino neke komaj opazne kemične snovi, kot je na primer svinec, po mnenju drugih pa povzročajo obolenje infekcija. Ta bolezen se je konec druge svetovne vojne pojavila tudi med našimi borci v Sremu, zlasti množično pa med nemškimi četami na področju Srema in Semberije.

V poročilih in v razpravi so poudarili, da je moč bolezen ozdraviti, če jo začne zdraviti pravočasno.

Sprejeli so tudi več sklepov. Najvažnejši je, da je treba pripraviti okrajnim ljudskim odborom, v katerih območju se pojavlja ta bolezen, naj organizirajo permanentno zdravstveno službo z nalogo, da pregleda in zdravi ljudi, ki so zboleli za nefritom. Vsa področja, na katerih se je pojavila bolezen, morajo biti pod stalnim nadzorstvom zdravnikov in medicinskih sester. Sklenili so tudi, da je treba na prizadetih področjih uveljaviti splošne higijensko-preventivne ukrepe.

Le zasluge kolektiva

opravičujejo večje osebne dohodke

Z uredbo Zveznega izvršnega sveta so predpisana splošna načela za delitev čistega dohodka v gospodarskih organizacijah

Nova uredba o ureditvi razmerij pri razpolaganju s čistim dohodkom gospodarskih organizacij, ki jo je v torek sprejel Zvezni izvršni svet, poudarja ureja pravico delovnega kolektiva, da sam odloči, koliko čistega dohodka razporedi za osebne dohodke delavcev in koliko za sklade. Gre za pravilno izvajanje zakonitih predpisov o delitvi skupnega dohodka, ki jih je Zvezna ljudska skupščina sprejela na svojem zadnjem zasedanju in ki pomenijo znatno razširitev pravic delovnih kolektivov in njihovih organov upravljanja. Iz te pravice samostojnega razpolaganja z znanimi sredstvi pa izvira tudi večja odgovornost delovnih kolektivov za dobro gospodarjenje.

Ob sprejetju te uredbe je član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković podal izjavo, iz katere povzema naslednje podrobnosti. Temeljna misel nove uredbe je, da morajo sklepati gospodarskih organizacij o delitvi čistega dohodka na osebne dohodke in sklade sloveti na načelih dobrega gospodarja, priznavajoč delavcem pravico do večjih osebnih dohodkov za doseženo večjo produktivnost, oziroma za boljše uspehe poslovanja. Če izvira torej večji čisti dohodek iz prihrankov v poslovanju, iz povečane produktivnosti, iz dohodkov zaradi izboljšanja kakovosti in asortimana in je ta večji dohodek zaslužen delovnim kolektivom, tedaj je prav, da delavski svet primeren del tega čistega dohodka porabi za osebne dohodke v sorazmerju z zaslugami delavcev. Drugače pa je, če je večji čisti dohodek posledica tržnih pogojev ali drugih splošnih pogojev poslovanja. V tem primeru naj velja pravilo, da se ti čisti dohodek porabi za sklade, podjetja. Zato mora delavski svet, kadar sklepa o razporeditvi čistega dohodka, dobro pretehtati, kako je nastal ta dohodek.

UPORABA ČISTEGA DOHODKA MED LETOM

Po zakonu o sredstvih gospodarskih organizacij se čisti dohodek dokončno razdeli z zaključnim računom, ko so že zanesljivo znani uspehi poslovanja. Med letom pa lahko izplačuje akcionarje osebnih dohodkov do višine 150 odstotkov minimalnega osebnega dohodka vseh delavcev. Uredba prinaša na temelju pooblastila po tem zakonu nekoliko ugodnejši način delitve med letom - zlasti kar se tiče izplačevanja dohodkov po tarifnih postavkah, obratno pa časa ali nčinku in pa gleda premij, ki jih lahko podjetje med letom izplača do 75 odstotkov obratunanih zneskov, toda ne več kakor za 20 odstotkov osebnega dohodka po tarifni postavki.

USTANOVITEV TARIFNIH KOMISIJ

S posebno uredbo se ustanovijo komisije za vprašanja osebnih dohodkov v gospodarstvu. Zvezna tarfna komisija pri Sekretariatu za delo, ki jo sestavljajo predstavniki ZIS, sindikata, zbornice in drugih organizacij, bo v sodelovanju z republikami, okrajnimi in občinskimi tarifnimi komisijami postavila splošna merila, osnove in metode določanja osebnih dohodkov delavcev. Predlagala bo ukrepe, da se te osnove vskladijo ne le med gospodarskimi organizacijami iste stroke, marveč tudi med gospodarskimi organizacijami raznih panog in dejavnosti. Tako bo komisija nudila konkretno pomoč podjetjem pri določanju tarifnih postavk in drugih osnov za določitev osebnih dohodkov.

ENOTEN KRITERIJ PRI DOLOČANJU TARIFNIH POSTAVK

Delo te komisije bo zlasti važno pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov. Zdan po v mnogih primerih neupravičene razlike glede višine tarifnih postavk med podjetji na raznih področjih zlasti tam, kjer so občinski ljudski odbori pri potrjevanju tarifnih pravilnikov uporabljali različne kriterije. Tudi med posameznimi panogami so razlike, ki niso v skladu z značilnostmi dela, z delovnimi pogoji, s težo dela in drugim okolninami. Tako je upravičena zahteva delovnih kolektivov, da se tarifne postavke med seboj vskladijo, kar pa je mogoče le v okviru celotnega gospodarstva. Enotni splošni kriterij za višino tarifnih postavk bodo hkrati omogočili, da pridejo pri posameznih podjetjih do izrazu iste razlike glede pogojev dela in drugih okolnosti, ki jih je treba upoštevati.

Tarifne komisije bodo morale vključiti v delo pri določanju in izvajanju enotnih kriterijev tudi gospodarske organizacije, ki naj začne že zdaj pripravljati potrebno gradivo. Gre za zamotano in obsežno nalogo, ki jo bo treba izvršiti solidno, brez naglice in ne kampanjsko. Zlasti bo potrebno tesnejše sodelovanje z drugimi gospodarskimi organizacijami, s sindikati, zbornicami, združenji ter političnimi organizacijami, da bomo ustvarili temeljne enotne tarifne politike, ki bo zagotovila doslednejše izvajanje načela nagradjanja po delu v vsem gospodarstvu.

IZREDNI PRORACUNSKI PRISPEVEK

Omeniti je še, da je Zvezni izvršni svet sprejel tudi uredbo o izrednem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka, ki se po zakonu lahko uvede za primere, kadar osebni dohodek presega 150 odstotkov minimalnega osebnega dohodka. Z uredbo je ta meja zdaj določena s 160 odstotkov, se pravi, da se izredni prispevek plača šele, ko osebni dohodek presega 160 odstotkov minimalnega osebnega dohodka. Tega izrednega prispevka razen tega ne plača delavec, ampak se obračuna iz ostanka čistega dohodka. Tako izredni prispevek ne bo destimulativno vplival na delo po učinku, vpliva pa na nekatere delavski svetovi in višini izplačanja za osebne dohodke po dejanskih uspehih poslovanja in v sorazmerju z zaslugami delavcev.

Kako zaposliti več žensk osnovni splošni problem na Koroškem

Pripoveduje kandidat za Zvezni zbor proizvajalcev, direktor Železarne Ravne Gregor Klančnik

»Po osvoboditvi se je tudi severozahodni del Slovenije začel gospodarsko naglo razvijati. Železarna Ravne je blizu osemkrat povečala svojo proizvodnjo, povečala se je tudi proizvodnja svina in modernizirala topilnica rudnika Mežica, razvila odnosno povečala so se manjša industrijska podjetja kovinske in lesno predelovalne industrije, tekstilne, oblačilne industrije in industrije koz. Posebno pomemben je energijski razvoj s pridobitvijo obravskih hidrocentral v Dravogradu, Vuzenici in Vuhredu. Vzporedno z razvojem gospodarstva se je večalo tudi prosvetno, kulturno, športno in splošno družbeno udejstvovanje. Zato je to področje že izšlo iz predvojnje zaostalosti, ter se uspešno uveljavlja v socialističnem jugoslovanskem gospodarskem sistemu. Splošni problem, ki ga bo treba reševati, je predvsem zapo-

silitev žena, zato bo nujno oživljati iniciativo za osnovanje in povečavo drobne industrije in obrtne dej. Postkrbeti bo o morali tudi za razvoj turizma, ki ima v svojih prirodno lepih področjih zadosti objektivnih pogojev za svojo rast.

Zavedati se moramo, da za napredek svobodne Koroške ni za-

interesirano samo prebivalstvo naših krajev. To je obmejno področje; zato je gospodarska rast pri nas tudi predmet pozornosti prebivalstva na drugi strani meje. Zato vsaka krepitev gospodarstva, izboljšanje kulturnega, športnega in vsega družbenega življenja pomeni ne samo napredek tega kota, ampak istočasno tudi moralno oporo in s tem oživljanje nacionalnega ponosa zamejskih Slovencev.

Avto-kamp v Dubrovniku

Turistično društvo iz Dubrovnika je lani v Lapadu odprlo sodobni avto-kamp. V njem je letovanje mnogo cenejše kot v hotelih. Cena storitev - čuvanje in čiščenje avtomobilov - znaša od 100 do 400 din, za nočitev pod šotori, ki so last Turističnega društva, pa je treba plačati še 100 din dnevno na osebo. Kamp še ne nudi vseh udobnosti in tudi njegova zmogljivost še ne ustreja sedanjemu prometu. Ko bo prihodnje leto povsem dograjen, bo to sodobno turistično naselje z weekend hišicami, restavracijo na prostem, avtomobilskim servisom, prostorom za parkiranje, bencinsko postajo, telefonsko govorilnico in ostalo sodobno opremo.

Advertisement for 'Jugoslova' (SY-1008) featuring Lovska pripovedka, Franček Povše, valček Bohinjski valovi, Anton Kirin, valček, and Veseli planšarti - iz Ljubljane.

lahko na lastne oči prepričajo o resnici in življenju na drugi strani meje. To je videti med drugim v tem, da si naši ljudje iz obmejnih krajev ne želijo življenja v Avstriji kot nekateri iz notranjosti države. Preden bo odprt mali obmejni promet z Avstrijo, bo treba naše ljudi poučiti, da ne bodo nasledili trenutnemu razpoloženju in želeli pokupiti v Avstriji vse, kar bodo videli, oziroma kolikor jim bo dopuščala denarnica. Nepremišljenost bi lahko mnoge razočarala, kot je nekatere naše dvojaltnike, ko so dobili privrkat dovoljenje za prehod. V prvem razpoloženju so namreč nekateri nakupili v Avstriji tudi manj kakovostno blago, s katerim pozneje niso bili zadovoljni. Na mali obmejni promet se moramo pri nas dobro priprav-

V desetih letih dvakrat več hmelja

Leta 1947 so v celjskem okraju pridelovali »zeleno zlato« na 849 ha, lani pa že na dobrih 2000 ha

Hmeljarstvo je v celjskem okraju najpomembnejša proizvodna panoga kmetijstva, ki ji iz leta v leto posvečajo kar največjo skrb. Ne samo, da stalno povečujejo površine, zasejane s hmeljem, marveč z vsemi sodornimi agrotehničnimi ukrepi zvišujejo hektarske donose. Naporji za hitrejši napredek v tej kmetijski panogi so zlasti očitni v zadnjih letih.

V in seveda tudi zadruga. Leta 1956, ko so zaslužili za hmelj 2 milijarde 555 milijonov dinarjev, je bilo 94 odstotkov hmelja I. in II. kakovostne vrste, vtem ko je lani znašal ta odstotek celo 97,2%.

Višje hektarske pridelke hmelja in večji odstotek I. in II. kakovostne vrste je bilo moč doseči s sistematsko pospeševalno službo, ki jo v glavnem vodi Inštitut za hmeljarstvo v Zalcu. V ta namen vložena sredstva se vsako leto bogato obrestujejo. Tako v Savinjski dolini kot tudi v ostalih krajih okraja, kjer so pogoji za pridelovanje hmelja, ustvarjajo združne organizacije močno materialno osnovo. Nova mehanizacija, številne moderne rušilnice in melioracije omogočajo, da se bo hmeljarstvo v celjskem okraju še nadalje razvijalo in s tem postalo še pomembnejša gospodarska panoga v tem delu naše republike.

Hmelj so pripeljali pred skladišče

SKRIB ZA DRUŽBENO PREHRANO IN MODERNIZACIJO GOSTINSKIH OBRATOV

Letos napovedujejo lepe uspehe na tem področju po vsej državi - Uvajanje ekspresnih restavracij, ki bodo pripravljale tudi do več tisoč obrokov dnevno

Prizadevanja, da bi zaposlenemu človeku rereskrbeli čim cenejšo prehrano, bodo letos prinesla prve večje uspehe. Doslej na tem področju nismo dosegli več, ker so se povsod preveč izgovarjali na pomanjkanje sredstev, niso pa pokazali dovolj dobre volje in iznajdljivosti. V Ljubljani je že napravila prvi smeļjši korak občina Bežigrad, ki je z organizacijo delavske menze omogočila delovnim ljudem poceni toplo hrano. Nekateri jemljejo celodnevni obrok, drugi le enega. Čeprav je ta organizacija družbene prehrane šele začetek, te pridobitve ne smemo podcenjevati, kajti sedanja menza se bo postopoma razširila in prerasa v sodoben obrat, ki bo kril vse potrebe. Sedaj je v občini še 3000 delavcev, ki jim je treba preskrbeti toplo hrano. Bežigradska menza, ki skrbi za družbeno prehrano, je menda tudi edina v Sloveniji, ki se resno zana za popolno opremo ekspresne restavracije in želj nabaviti posodo za odnašanje hrane na domove. Prav bi bilo, da bi na modernizacijo mislilo vse naše gostinstvo, če nečemo preveč zastajati za naprednimi državami.

Te dni sta v Jugoslaviji tudi dva strokovnjaka neke češkoslovaške firme, ki proizvaja popolno opremo za gostinstvo. V kratkem bosta obiskala tudi Slovenijo. Torej se gostinstvu ponuja možnost, da pride do primerne opreme. Upamo, da ne bo zamudila ugodne priložnosti. Iz izkušenj namreč vemo, da so slovenski gostinci na

pijejo nam tako priljubljeno »klastično« turško kavo. V SARAJEVU PREDVIDEVAJO ZA 1. MAJ OTVORITEV NOVE EKSPRESNE RESTAVRACIJE V Bosni in Heregovini precej skrbe za družbeno prehrano in modernizacijo gostinstva. V sara-

ci in Banja Luki. Ce vse restavracije letos ne bodo mogle sedaj priti do opreme, jo bodo nabavile kasneje. V bivšem hotelu »Petrovgrad« pri železniški postaji v Beogradu bodo uredili ekspresno restavracijo, ki bo v začetku pripravljala 2500, sčasoma pa 5000 obrokov dnevno. Hotel »Majestic« bo eno ekspresno restavracijo uredil letos, eno prihodnje leto. Vsaka bo pripravila okrog 7000 obrokov dnevno. Beogradska gostinsko podjetje »Domovina« pa tudi restavracijo »Studentski park« spreminilo v ekspresno restavracijo. V vseh ekspresnih restavracijah bodo uveljavili samopostrežbo.

jevske ekspresne restavraciji, ki bo predvidoma začela poslovati 1. maja, bo na razpolago okrog 200 jedi, razen tega bo restavracija dnevno pripravila okrog 3000 toplih obrokov. Restavracija bo poslovala po načelu samopostrežbe, cene pa bodo - tako pravijo - nižje kot drugod. Kompletan obrok bo stal predvidoma 85 do 100 din. Za tiste, ki bodo odnašali hrano domov, bo cena še nižja. Ekspresne restavracije pripravljajo tudi v Tovarni sode v Lukavcu, in Mostarju ter v Zeni-

eni strani zelo zahtevni, na drugi strani pa ne znajo vselej izrabiti tega, kar je na razpolago. V skladišču trgovskega podjetja »Merkur«, ki nabavlja tudi opremo za gostinstvo, na primer že dlje časa leže mrtvi, iz Italije uvoženi kavni ekspresni aparati za bifeje. Ekspresna turška kava, ki je osvobodila ves svet, pri nas še ni našla domovinske pravice. Nujno pa je, da imajo ekspresne kavne aparate lokalni v turističnih krajih, kajti tuji, navajeni izključno na ekspresno kavo, le z malo užitka

MILIJON DOLARJEV ZA JUGOSLOVANSKO GOSTINSTVO IN TURIZEM

Sedaj je jugoslovanskemu turizmu in gostinstvu na razpolago milijon dolarjev za nabavo različne opreme v Češkoslovaški. Ta sredstva bo Zvezna gostinska zbornica razdelila po republikah, ki jih bodo uporabile predvsem za opremo restavracij in bifejev.

Domovi in dvorane brez oskrbnikov

Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Novi Gorici je pripravljen gmotno podpreti prizadevanja za tehnično ureditev dvoran, ki zdaj večidel ne ustrezajo najosnovnejšim zahtevam — Pobuda za družbeno upravljanje domov in dvoran, ki služijo potrebam krajevnih skupnosti

Materialni pripomočki so temelj slehernega organiziranja in uspešnega dela ljudskoprosvetnih organizacij in društev. Med slednjimi so gotovo najvažnejši kulturni domovi in dvorane, kjer dejavnost društev lahko pride do svojega polnega izraza. Tu je prostor za najrazličnejše prireditve in nastope, dobro urejene kulturne dvorane pa so zlasti na področju tudi središče družabnega življenja prebivalstva.

Tudi v goriskem okraju so po vojni s prostovoljnimi delom, veliko prizadevanjem in navdušenjem zgradili okoli 80 kulturnih in združbenih domov ter dvoran. V velikih vni pri zaradi pomanjkanja načrtov in strokovnjakov ponekod niso bili dovolj načrtni, to so zato dvorane v severnem Primorju marsikje slabo opremljene in vzdrževane. Po podatkih okrajnega sveta »Svobod« in prosvetnih društev je v okraju komaj 14 dvoran in odrov, kjer dramske skupine lahko igrajo, če s seboj pripeljejo potovalno orodsko opremo in prenosni svetlobni park, ter le 5 dobro opremljenih dvoran s potrebnimi stranskimi

prostori in pritlikinami. To so rudniška dvorana v Idriji, gledališki v Novi Gorici in Tolminu, dvorana kulturnega doma v Kobaridu ter slednjič novozgrajena dvorana pri tekstilni tovarni v Ajdovščini.

Dvorane v glavnem uporabljajo prosvetna društva, vtem ko so njihovi pravni lastniki občinski ljudski odbori oziroma kmetijske zadruge. Gre torej za urejene lastniške odnose, ki so najvažnejši razlog, da je večina dvoran zanemarjenih in slabo opremljenih. Ljudski odbori zaradi omejenih sredstev in marsikje tudi premajhnega razumevanja ne skrbijo za dvorane, prosvetna društva pa s svoje strani spet ne zmorejo velikih izdatkov za njihovo vzdrževanje in opremo. Seveda to ne more biti pravilo, saj tekoče vzdrževanje in manjše izpopolnitve dvoran ne terjajo velikih sredstev. Izkusnje kažejo, da so dvorane najboljše tam, kjer je prosvetno društvo delavno ter v primerih, ko obstoja vzajemno sodelovanje in razumevanje med društvom in ljudskim odborom oziroma kmetijsko zadrugo.

Navedimo nekaj primerov. Prizadevno prosvetno društvo »Franc Zgonik« v Braniku na Vipavskem ima v združbenem domu prijetno dvorano z odrom, ki jo ob sodelovanju in pomoči zadruge sproti izpopolnjuje in razvija. Dvorana je sicer skromna in z raznimi pomanjkljivostmi, toda prvi vtis obiskovalca je ugoden in kaže na dobro gospodarjenje. Podobno skrbita za vzajemnim sodelovanjem za vzdrževanje dvoran domače prosvetno društvo in zadruga v Kostanjevici na Krasu.

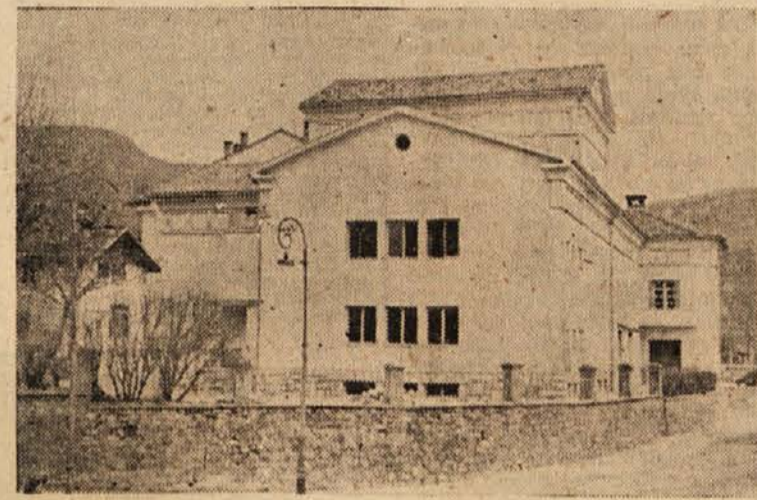
SADOVNI SODELOVANJA PRI UREJANJU DVORAN

Pomen medsebojnega sodelovanja društev, krajevnih oblasti in gospodarskih organizacij pri reševanju kulturnoprosvetnih problemov je zlasti očiten v Ajdovščini, kjer so z vzajemnimi prizadevanji in sredstvi poleg tekstilne tovarne dogradili ličen kulturni dom. Nadomestilo bo lani spomlad pogorelo dvorano ter bo lahko za dalj časa zadovoljeval potrebe

središča gornje Vipavske doline. Dom že služi svojemu namenu, vendar še ni v celoti dograjen ter ga bodo sproti dopolnjevali in razvijali. V zgradbi sta dve dvorani.

Zal pa je kot omenjeno več primerov, ko so dvorane zanemarjene in zelo slabo vzdrževane, ker zanje zadruge in drugi lastniki ne prispevajo ničesar.

Okrajni svet »Svobod« in prosvetnih društev se bo prek svoje

Tolminsko gledališče

komisije za dramatično leto bolj zavzel za rešitev teh vprašanj. Svet bo iz svojih proračunskih virov finančno izdelavo potrebnih tehničnih načrtov za notranjo ureditev dvoran. Razumljivo bo pomagal in svetoval predvsem tistim društvom, ki bodo tudi sama pokazala dovolj pobud in dobre volje za ureditev dvoran in odrov.

To pa bo le polovična rešitev, če hkrati ne bo urejen tudi pravni položaj raznih dvoran ter združbenih in kulturnih domov. Morda bi kazalo proučiti pobudo prosvetnih društev, ki se zavzemajo za družbeno upravljanje teh javnih prostorov. Po njihovem naj bi dvorane upravljali posebni odbori, sestavljeni iz zastopnikov raznih organizacij in društev, ki te objekte oziroma prostore uporabljajo. Z lastnimi sredstvi ter ob pomoči podjetij in ljudskih odborov bi ti organi tudi skrbeli za vzdrževanje objektov. Razmerje med lastniki in uporabniki domov in dvoran bi določili s pogodbo.

Poizkusna proizvodnja špirta v Račah

V središču pridelovalnega področja krompirja — v Račah na Dravskem polju — imajo podjetje, ki ga z rekonstrukcijo in razširjenjem lahko usposobijo za proizvodnjo špirta iz krompirja. To je Pinus, ki proizvaja zaščitna sredstva za kmetijske rastline. Za razširitev dejavnosti se je navdušilo delovni kolektiv, ki ima za ta namen že nekaj strojev in naprav, pridelovalci krompirja v

okolici in občinski pa tudi okrajni gospodarstveniki.

Po sedanjem načrtu bodo za proizvodnjo špirta v podjetju Pinus porabili letno (v šestih mesecih sezone) 300 vagonov krompirja. Lanska zaloga neprodanega krompirja pa je po kritju vseh potreb in prodaji v južne kraje — Kmetijska zadruga Rače ima stalno prodajalno krompirja v Splitu — še nekoliko večja. Stroški za dovoz krompirja bodo zaradi bližine pridelovalcev neznatni, pa tudi odvoz odpadkov do živinorejcev ne bo povzročal stroškov. Krompirjevi odpadki pri proizvodnji špirta bodo zadoščali kot dodatno krmilo za 300 glav živine, kar bo pospešilo izboljšanje živinoreje v okolici. Ekonomski račun torej kaže, da bo proizvodnja špirta v Račah sorazmerno poceni, železnica in ostala prometna sredstva pa bodo razbremenjena pri prevozu.

V prihodnjih tednih bo delovni kolektiv Pinusa izdelal poizkusno proizvodnjo špirta s sedanjimi napravami. Predelati namerava nekaj vagonov krompirja, da bo preizkusil naprave in da se bodo delavci usposabljali za proizvodnjo. Za popolno ureditev obrata pa bo potreboval tudi investicijski kredit.

Ob tednu požarne varnosti

Gasilci v Smartnem ob Paki so za Teden požarne varnosti očistili gasilski dom, priredili vajo z motoriko in preizkusili drugo orodje. Te dni ga bodo imeli še predavanja za člane in solsko mladino. Smarski gasilci so zelo izurjeni in zato ni čuda, da so ob požaru zmeraj na mestu.

Na Ravnah bodo imeli v tekočem tednu gasilci razna predavanja in vaje. Za prebivalce so odprti tudi gasilski domovi, da si bodo lahko ogledali gasilsko orodje in naprave.

V Velenju se je gasilsko društvo temeljito pripravilo na požarnovarnostni teden. Organiziralo je sestanke inšnih svetov s predavanji o požarni varnosti. Na najbolj ogroženem objektu — separaciji na starem jaški rudniku bodo imeli gasilci mokro praktično vajo. Pri vajah bo sodelovalo sedem gasilskih društev, v Kavčah pri Velenju bodo organizirali dve novi gasilski trojci. Gasilci bodo imeli članski

Gospodinjki biroji tudi v Trzinu, na Jesenicah in v Škofji Loki

Na pobudo kranjskega okraja obstaja pet društev žena z nekaj nad 1000 članicami. Najbolj se je uveljavilo društvo v Kranju, kjer že nekaj let posluje tudi gospodinjki biro. Pripravljajo pa tudi ustanovitve občinskih gospodinjstev v ostalih industrijskih središčih. V Trzinu in Jesenicah že urejajo prostore, v Škofji Loki pa so v teku priprave.

Ženske kranjskega okraja so pripravile za letošnji obsežen program dela. V vseh središčih bodo pripravile analizo o vprašanjih zaposlenih žena. Zbrati nameravajo predvsem podatke, koliko potrebujejo raznih otroških ustanov, kako se družine hranijo, kaj žene želijo v okviru stanovanskih skupnosti. V ta namen pripravljajo tudi več posvetovanj. Med drugim tudi razpravo o družbeni prehrani o tem, kako so se uveljavile lanskoletni zaključki o teh vprašanjih. Posvetovanje o zaščiti matere in otroka. Že ta teden pa bodo imele posvetovanje o stanovanskih vprašanjih in posvetovanje žena, ki sodelujejo v delavskem in družbenem samoupravljanju.

Dolenjke so že začele proslavljati 8. marec

V nekaterih delovnih kolektivih so zaposlene ženske že začele proslavljati 8. marec, Dan borbenih žena. Tako slavje je bilo v nedeljo dopoldne v novi dvorani novomeške Industrije perila, ki se ga je udeležilo kakih 120 tovarišic. Pripravile so lep spored in ga zaključile s skromno, a prisrčno družabno zabavo. V Semicu so prejšnji teden ustanovile ženske novo društvo za napredek gospodinjstva. Na zboru je bilo 70 tovarišic, ki so se med drugim pogovorile tudi o koristi pogodbenega pridelovanja živin in oskrbi mladinskih brigad. Tudi v Žužemberku so se ženske pred dnevi pomenile o čimlepši proslavi 15. obletnice ustanovitve AFŽ Jugoslavije. Akademijo bodo imele v nedeljo 8. marca popoldne. Predzadnje nedelje se je zbralo tudi v Kostanjevici 60 tovarišic iz kostanjevsko-podboške občine. Prek Socialistične zveze so dale pobudo za posvet o vseh vprašanjih, ki jih teže. Zato so se pomenile s predstavniki okrajne zadruge zveze, domače zadruge in občine predvsem o kmetijstvu. Zeljo nasvetov, kako delati, da bi bili dohodki večji; predlagale so še ureditev glede mlina, nekaterih prepotrebni cest v občini, pogovorile so se o volitvah in o mladini, ki bo pomagala graditi avtomobilsko cesto. Izvolile so

tudi komisijo za ženska vprašanja pri občinskem odboru Socialistične zveze.

V Novem mestu bo glavno slavje v petek 7. marca zvečer v Domu ljudske prosvete. Govorila bo poslanska kandidatka za republiški zbor ing. Vilma Pirkovič, sodelujejo pa pevec in orkester PD Dušan Jereb. V vseh večjih krajih novomeške občine bodo v soboto ali pa v nedeljo različne prireditve, akademije in podobna slavja, kjer bodo društva, odbori SZDL in prosvetni delavci z mladino pripravili ženskam lepe sporede. Povsod pripravljajo tudi manjše pogostitve partizanskih mater, vdov in drugih žensk. Proslave bodo ob 8. marcu tudi v vseh občinskih središčih novomeške okraja in drugih večjih krajih. V Novem mestu bodo pripravili tudi razstavo »Dolenjska žena v borbi«.

BRALCI NAM PIŠEJO:

Velike razlike v cenah

Tovariš V. P. iz Lipnice nam piše takole: »V radijskem aparatu mi je pregorela žarnica EAF 42. Po njej sem vprašal na Jesenicah. Tam stane 1500 dinarjev. V Kranju sem jo kupil za 1200 dinarjev. Ker pa sem potem bil v Ljubljani, sem se zanimal, kakšna je cena takih žarnic. V Ljubljani stane samo 900 dinarjev.

Vprašujem, ali vse tri detajle trgovine kupujejo pri grosistu, ali nabavlja kranjska trgovina žarnice v Ljubljani in Jesenicah. Tam kaže, da dobitki niso normirani in da vsaka trgovina približa zaslužek po okusu in potrebi.«

Telovadke bodo prvikat nastopile

Osmi marec — dan naprednih žena, bodo letos v Smartnem ob Paki lepo proslavili. V soboto, 8. marca zvečer, bo v domu svečana akademija s pestrim sporedom. Na akademiji bo prvikat nastopila telovadna vrsta naših žensk — članice TVD Partizan.

Od vsepoprsod

Volitve v delavski svet bodo razpisali

Na prihodnji seji bo Delavski svet jeseniške železnic razpisal volitve v nov DS. Sindikalni odbori in grupni delavski sveti že razpravljajo o volitvah in zbirajo predloge kandidatov. Vodstva političnih organizacij so predlagala upravi podjetja, da bi ukiniteljne delavske svete, ker nimajo gospodarske osnove za uspešno delo in razvoj. Izkusnje so pokazale, da je bilo le malo grupnih delavskih svetov, ki so bili delavni, večina njih pa se je sestajala le enkrat ali dvakrat na leto. Razpravljali in reševali pa so vprašanja, ki jih lahko rešujejo sindikalni odbori.

35 milijonov za razne podpore v jeseniški občini

Od 121 otrok padlih borcev na območju jeseniške občine prejema pomoč za solanje od ObLo in od OLO 104 otroci. Svet za varstvo družine in svet za socialno varstvo pri ObLo posvečata mnogo skrbi tudi ostali mladini, ki je iz kakršnihkoli vzrokov v gmotnih in socialnih težavah ter za stare in onemogle. V letošnjih proračunih sta sveta predvidela okoli 35 milijonov din za razne podpore žrtvam fašističnega nasilja, onemoglim, za podpore mladine, oskrbnim za mladinske domove, rejnine, mlečne kuhinje in drugo.

Dve novi krajevni organizaciji RK

Med najdelavnejšimi organizacijami v novomeškem okraju je vsekakor Rdeči križ, tako glede števila članov kot stvarnega dela. Ljudje vedo za koristno udeleževanje RK in zato ni čudno, da je bilo sredi februarja na ustanovnem občnem zboru nove krajeve organizacije Rdečega križa v Lazah pri Uršnih selih 90 članov, medtem ko je v članjenih v njej že skoraj 200 ljudi. Pomenili so se o organizaciji zdravstvenega tečaja za ženske mladine. Predzadnje nedeljo pa je bil ustanovni občni zbor nove krajeve organizacije RK tudi v Drči pri Sentjerneju. Do tega je prišlo na pobudo članov in drugih ljudi v Drči, Vratnem, Apneniku in Banu in pomoči občinskega odbora Rdečega križa. Ob tej priložnosti je tajnica okrajnega odbora RK Milica Šali predavala o pomenu Rdečega križa, ljudje pa so si

z velikim zanimanjem ogledali tudi zdravstveni film o osebni higieni. Na Apneniku in Vratnem bi radi asanirali vodnjake, pri čemer jim bo okrajni odbor RK pomagal z načrti in delno pomočjo, novo izvoljeni krajevni odbor RK pa se bo lahko takoj lotil stvarnega dela.

Gasilski tečaj so imeli

V vasi Brege pri Krškem je gasilsko društvo organiziralo tečaj. Letega je obiskovalo 15 mladincev in je trajal nekaj mesecev. Prvega marca pa je 15 mladincev opravilo izpit z odličnim uspehom. Čeprav so imeli tečaj samo dvakrat na teden in to po dve uri. Tečaj je vodil Anton Jankovič. Zdej nameravajo gasilci mladince urediti bazen za vodo, kjer bodo črpali vodo v primeru požarov. Sredstva za bazen bodo prispevali vaščani.

Dogovor so prekršili

V Krizevih pri Ljutomeru je bil v nedeljo zbor združnikov. Z zanimanjem so le-ti poslušali poročilo predsednika poljedelskega odbora, ki je govoril o oranju in setvi ter kritiziral semensko službo. Združniki so namreč sklenili pogodbo, da bodo za en kilogram semenskega žita dali pod drug kilogram doma pridelanega žita. Zato so naročili 30.000 kg semena za zamenjavo. Pozneje pa je semenska služba pogoje poostrišla in zato je ostalo precej zemlje neposejane. Na občnem zboru so precej razpravljali tudi o sadjarstvu in živinoreji in o pridelovanju hibridne koruze. Ob koncu so sklenili nabaviti dva inkubatorja za umetno valjenje. Vse večje vasi bodo dobile tudi posnemalnike in bodo odsej kmetje prodajali le smetano, posneto mleko pa bodo uporabljali za prašice.

Tako je prav!

Na račun trgovine in cen raznih živin smo že čisto glisali razne pripombe. V Lendavi pri bičevcih pripomb v zvezi z mlievskimi izdelki, zlasti zato, ker imajo v Lendavi električni valjni mlin. Uprava si je že del časa prizadevala, da bi odprla v mestu lastno prodajalno, kjer bi prodajala po konkurenčnih cenah. Pred kratkim so odprli tako trgovino, ugodno Lendavčanom, in v njej nudijo mlievske izdelke po konkurenčnih cenah.

Telefon bi potrebovali

V Gradšču na Kozjaku že več let pričakujejo občinski svetniki. Toda žal, čas beži, telefona pa še do danes nimajo. Kraj, ki je tako zelo oddaljen

Privlačnost ptujskega muzeja

Lani je ptujski muzej obiskalo čez 16.000 ljudi in med temi je bilo 549 tujecev. Zanimivo je, da so med tuji bili najbolj številni Italijani, nato Nemci, Avstrijci in Američani. V primerjavi z drugimi leti je obiskovalcev nekaj več, predvsem tujecev. Kljub naporem uprave muzeja, da bi zbirke čim bolj zanimivo in nazorno uredili, ni pričakovati v bodoče več obiskovalcev, dokler ne bo v mestu urejen primeren hotel s prenočiščem.

Uprava muzeja ima letos obširen načrt dela. Se nadalje upajo, da bodo lahko pričeli urejevati arheološko zbirko v prostorih nekdanje tkalnice, če se bo po tolikih letih le posrečilo dobiti prostore, kjer je še zmeraj nizarska delavnica. Ureditev zbirke bo trajala najmanj dve leti. Začasno nameravajo razstaviti nekaj predmetov iz prazgodovine, obdobja Rimljanov in obdobja slovanske naselitve teh krajev. Ta skromna zbirka bo namenjena šolskim obiskom. Letos bo muzejska ekipa pod vodstvom kustosa etnografije podrobno raziskala običaje in druge narodopisne posebnosti Haloz, katere so

glede tega zelo bogate in malo raziskane. Na področju spomeni-

Stolp ormoškega gradu

škega varstva bodo popravljali grajsko streho v Ptuj, prekrili bodo tudi ormoški grad in grajsko kapelo na Borlu.

Vrata v svet

Prebivalci ob Sotli se vozijo na delo v Zagreb, tja pa vozijo na trg tudi kmetijske pridelke

Bizeljčanom in hrvaškim Zagorcem so z zgraditvijo železniške proge čez Kurnovec—Zagreb odprta vrata v svet. Daljno, neznano, težko pričakovano je postalo znano in doživeto. Zjutraj sedejo na vlak, že dopoldne so v Zagrebu, zvečer pa spet doma.

Sprva ljudje ob progi sploh niso mogli doumeti velike pridobitve. Sprogo so ljudje dobili zaslužek in to progo in industrijskih podjetjih in obrtnih delavcih v Zagrebu. Posebno živo pa je v vlakih ob sredah in sobotah,

Zelezniško postajališče Prósinec na novi progi Zagreb—Kurnovec

ko nosijo kmetje prodajat svoje pridelke na trg v Zagreb. Tedaj je vlak do zadnjega kotička zaseden. Prebivalci z obeh bregov reke Sotle kujejo prijateljstvo na novi progi, ki so si jo želeli ožiga leta.

Velik promet je tudi ob sobotah in nedeljah. Tako pride samo na postajo Prósinec od 500 do 600 potnikov; le-ti se vračajo v domače kraje, ker so zaposleni v Zagrebu ali okolici. Med njimi je tudi precej izletnikov iz Zagreba, ki jih pogosto pripeljejo modernimi motorni vlaki.

Na vseh postajah izdajo vsak mesec tudi precej mesečnih voznic. Tako se na primer iz Prósinec vozi na delo kar 315 oseb. Mesečna vozovnica delo kar Zagreba in nazaj stane samo 500 dinarjev.

Blagovnega prometa za zdaj še ni. Ker niso na vsem odseku proge urejeni cestni dovozi. Upati pa je, da bodo letos gotovi, prav tako pa bodo zgradili še en tir na železniško postajališče v Dobovo. Ko bo prihodnja leta zgrajena še proga do Maribora, bo svet ob Sotli še bolj zaživel.

L. M.

NEVSAKDANJA PODOBA

Šolar v gostilni

Pojavil se je v gostilniški sobi »Pri pošti« v Ptuj. Sedel je na klopi in odložil šolsko torbico. Potem je tako posedal in nihče ga ni nič vprašal. Natakarcica mu je mimogrede rekla, če je že spet tu, kakor da je že star gostilniški gost. Neka opitna družba v sosednji sobi je na veliko prepevala in v odmorih na ves glas razlagala neslanosti. Deček je sedel in vse to opazoval in poslušal. Neka tovarišica, ki je pravkar obedovala v bližini, ga je končno vprašala, kaj počneja v gostilni. Mirno je odgovoril, da se je prišel gret in potlej ni spravila nič več iz njega.

Prisedel sem k njemu, da bi vendar zvedel, čemu je prišel v gostilno. Naročil sem mu nekaj žemljic in potem se je malenkaj državljanu razgovoril jezik: star je 11 let in hodi do poldana v šolo; ime mu je Janez C. in je doma v Podvincih, nekaj kilometrov iz Ptuja; njegov mlajši bratec ima šolo poldan in ker ga je proti večeru strah samega doma, čaka nanj... Vprašal sem ga, če je kaj jedel. Odgovoril je: »Ura je bila okrog treh popoldne. Še dobri dve uri bo čakal na brata in v potlej bosta drobila domov skoraj eno uro. Menda oba

lačna in oba bo zeblo! Natakarcica mi je povedala, da večkrat prihaja. V kuhinji mu včasih dajo kaj za pod zob. Pravzaprav bi ga lahko tudi nagnali, ker gostilna ni kraj za otroka, pa se jim smili. Končno je pripomnila, da je nekje v Ptuj tudi nekakšno zavetišče za šolske otroke in je čudno, da ne gre tja.

Janez mi je še povedal, da doma nimajo živine, samo košček zemlje in kokoši. Potem je umolknil, sedel na klopi in gledal gostilniško življenje. Morda mu je kar ugajalo. Vendar pogled na dečka s šolsko torbico, ki posedava v gostilni, ni vsakdanji. Vprašanje je tudi, kako vpliva gostilniško vzdušje na 11-letnega dečka.

Janez ni osamljen primer, mnogi otroci iz okolice Ptuja nimajo pozimi kotička, kjer bi se pogreli in kdo ve kje blodijo po mestu. Vidiš jih pred izločbami, v vežah ali pa tekajo iz ulice v ulico.

No, Janez jo pač mahne v gostilno, ker je ugotovil, da je tam toplo in da dobi kaj jesti. Sola in starši bi morali poskrbeti, da bi Janez in njemu podobni našli drug kotiček, kjer bi se pogreli. —mr

IZ MODERNE GALERIJE

Miha Maleš: Model

»Sestanek pred premiero«

Nekaj novega, kar bodo v veseljem pozdravili vsi ljubitelji gledališča, se nam obeta. Pogosto se nam dogaja, da prihajamo na gledališke predstave premalo pripravljeno in zbrani, premalo seznanjeni z delom, ki ga bomo videli na sceni. Površno listanje po gledališkem listu lahko ustreže samo deloma. Zato so gledališki delavci prišli na misel, da bi pred posameznimi premierami imeli nekakšne sestanke z občinstvom. Prvi tak sestanek bo že jutri, v petek, 7. marca pred premiero Brechtove komedije »Švevc v drugi svetovni vojni«.

Gledališki delavci so mu dali naslov »Rendez-vous pred premiero«. Kaj bo prinesel tak »rendez-vous«, menda ni treba posebej razlagati. Tisti, ki so predstavo pripravili in ki bodo v njej igrali, bodo v tesnem stiku z občinstvom brez dvoma povedali gledališkemu ljubiteljem vse tiste stvari o uprizorjenem delu, katerih poznavanje jamči za pravilno vrednotenje dela in za popolnejši užitek na predstavi. Jutri bodo na prvem rendez-vousu pred premiero govorili in sodelovali dramaturg Ljotič Filipič, režiser France Jamnik, prevajalec Mile Klopčič, avtor medijer in eploga Janez Menart, scenograf arhitekt Niko Matul, skladatelj Bojan Adamič, kostumograf arh. Milena Kumar-Matulova, lektor prof. dr. Anton Bajec, glavni igralci in gledališki kritik Vasa Predan. Ti bodo v vseh plati osvetlili delo in njegovo uprizoritev, zato bo ta prvi »rendez-vous« pred premiero gotovo deležen največjega obiska. Vstop je prost.

Svet menja svojo podobo

BELEŽKA O KOSMETU IN O ŠIPTARSKI KNJIZEVNOSTI

Osnovni občutek, ki te z vso silo in v hipu že ob prvem, četudi bežnem srečanju, s predramljenim in ustvarjajočim Kosmetom prevzame in ne zapusti do kraja, je: da se nekaj velikega, pomembnega in odločnega dogaja, da svet kar vidoma dobiva novo podobo. Se lepše je človeku, ko vidi, da vse to toliko vidno dogajanje, ta dejavnost in zavzetost pri preoblikovanju stare podobe šiptarskega sveta, ni le zunanje, da imajo stvari tudi svoj novi notranji obraz, svojo prenovljeno, porajajočo se in že živo novo duhovno podobo.

Ta čudoviti, divjelepi svet menja svojo podobo. Da je lep, ne more biti nobenega dvoma. Da menja svojo podobo, tudi ni mogoče zanikati. Obe podobi, stara in nova, sta si prepogosto tako blizu, ena poleg druge, da primerjav ne more izostati, da je novo toliko bolj živo obarvano in staro toliko bolj kričeče staro. V vseh teh mestih je to, tu več, drugod manj, in v vseh to novo raste in premaguje, za njih morda prepočas, za tujca pa dokaj hitro, stari red, stari način življenja, staro podobo Kosova in Metohije. Raj, v katerem prebivajo vrage — tako je, najbrž tujec, označil to deželo in mislil pri tem na vsakemu dovolj očiten kontrast med bogastvom in lepoto dežele ter načinom življenja — Kosmet se danes razvija in živi s perspektivo, kakršne ta dežela ni imela še nikoli v svoji zgodovini. K temu samo še številko: perspektivni načrt razvoja do leta 1961 predvideva za Kosmet nad 80 milijard dinarjev.

Kulturno in gospodarsko središče oblasti, Pristina, gotovo najbolje kaže že na zunanje vse tisto, kar se je v pletem desetletju po tej vojni napravilo. Pravijo, da nekdanje Pristine domala ni več. Prvijo in pripovedujejo, kaj in kako je bilo nekoč na mestu, kjer se danes široka glavna ulica in kjer se na obeh straneh razgledujejo lepe moderne zgradbe, oblastna poslopja, eleganten hotel, stanovanjski bloki in nato gledališče, tiskarna itd. Pravijo, kaj vse je še treba in da jim manjka strokovnjakov, delavcev. Pa o tem ni treba dosti govoriti. Spremembe so preveč vidne. Danes se popotnik lahko brez ne bo zadrževal več pri minarutih in džambajah, ne pri znani stolpni uri, nedvomno mu bodo le bolj všeč novih, izredno lepih bloki, širina novih ulic s svojo svetlobo in novim življenjem, ki se sicer še zadržano, a vedno širše sprošča in vedno glasneje zveni s svojim polnim, novim glasom. To glas je najbolj zanimiv, slišati ga ni samo na ulici, v uradnih in lokalnih, zagnanih ga lahko enako močno slišimo v sproščeni in sproščeni v kulturnem življenju. Predvsem v kulturi. V novi, mladi, porajajoči se in rastoči šiptarski literaturi. To pa je novo in po-

sebnost poglavje. Začelo se je pravzaprav šele po vojni, dobilo takrat vso podporo in možnosti za razvoj in danes je to poglavje eno najlepših in spošтовanje vzbujajočih stvari na Kosmetu.

Šiptarska književnost je danes najmlajša književnost v Jugoslaviji. Morda je prav zato in zaradi živostnosti ter spošтовanja vzbujajoče zavzetosti, s katero išče svoj prostor pod soncem, tudi najbolj ali vsaj zelo simpatična. Če govorimo, da je ta književnost mlada, je to zato, ker imajo šele od leta 1949 svojo književno revijo »Jeta e re« — Novo življenje in šele pred nekaj leti je izšel prvi roman v šiptarskem jeziku »Grozde je začela zoreti« Sinana Hasanija. V izredno kratkem času nekaj let se je zbralo okrog njihove literarne revije veliko število nadarjenih piscev, večinoma mladih pesnikov, prozavstov in kritikov, založba »Miladin Popović« v Pristini iz leta v leto bogati in razširja svoj knjižni program domačih in tujih pisateljev v šiptarskem prevodu. Potrebe so namreč ogromne: treba je učenikov v šiptarskem jeziku za šiptarske šole, treba je za šiptarskega človeka prevesti v njemu razumljiv jezik dela jugoslovanske književnosti in najboljše iz svetovne literature, treba je skratka napraviti v izredno kratkem roku delo, za katerega so drugi narodi in druge kulture potrebovale stoletja.

Spriče velikih potreb, saj dostojno imeli tako rekoč ničesar, je razumljivo, da gre pri njih za zdaj še prvenstveno za kvantiteto in ne toliko za kvaliteto. V pogovoru z najaktivnej-

šimi založbi omogoča razmah šiptarske književnosti. Pisci imajo vse možnosti za objavljanje in tiskanje svojih del.

In to se pozna, če bi vsaj ležerno skušali oceniti dosedanja literarna prizadevanja šiptarskih književnikov, lahko trdimo, da ta književnost, kljub svojemu pionirstvu, ne kaže preodličnih znakov začetništva. Zlasti živa in dostikrat močno aktualna, čeprav umetniško nikoli poceni in parolarska je poezija, ki na dostikrat pretesljiv in skoraj vedno na izvirnem, invencioznem načinu opeva bodisi vojne dogodke ali misli in občutja današnjega človeka. Med temi pesniki je najti dosti zares lepih izpovedi in nekaj lepih lirikov. Preostane, da spregovorimo še o ogromni prevodni dejavnosti šiptarske nacionalne manjšine. Na tem področju se v nekaj letih opravili zares veličinski delo. Morda res malo neorganizirano in nenačrtno, a vendar izredno obširno prevodno dejavnost označujejo že omenjene potrebe šol, knjižnic in najbolj težnja v kratkem roku izbrati iz ogromne zakladnice svetovne literature najboljše in to prerasniti v šiptarski jezik. Spriče take naloge je en sam človek ali tudi desetina ljudi skorajda nemočna. Na srečo oni sami ne gledajo tako. Kljub temu da jih je malo, so se z drznim pogumom lotili kolčevne naloge, in reči je treba, da so že dostojno opravili svoje delo.

Programi založbe »Miladin Popović« v Pristini nastajajo že dostojno prevodna dela številnih jugoslovanskih in svetovnih pisateljev. Zanimivo je, da med njimi najdemo tudi več del slovenskih književnikov. Tu velja

sklepirke in antologije slovenske proze. Tudi imena in prevodi iz svetovnih literatur niso manj številna in ne manj znana. Tu so Solohov (Zorana ledina), Shakespeare (Hamlet in Julij Cezar), Schiller (Wilhelm-Tell), Gorki (Mat), Balzac (Oče Goriot), London, Ibsen, Leonov, Hemingway (Starec in morje). V pripravi pa so še Cehov, Flaubert, Jesenin, lepo število prevodov iz svetovne literature za mladino, ter izbor iz sodobne ameriške proze.

Morda ni odveč na kraju zapisati samo še številke. Za letošnje objavljeno izdati 20 mladinskih del, domačih in tujih avtorjev, in deset knjig za odrasle. Vse te knjige izhajajo v nakladi 2000 izvodov, kar je sorazmerno visoka naklada. V programu seveda niso všteti izbori del za šole in tudi ne učbeniki, ki prav tako izhajajo v šiptarskem jeziku pri isti založbi.

Po vsem tem je popolnoma upravičeno zapisati, da svet v Kosmetu in v Metohiji, ta raj, v katerem prebivajo vrage, dobiva svojo novo podobo. Razgibano sveže, kulturno življenje daje tej podobi nemajhen pečat.

T. Pavšek

Hvala, mi smo zahtevni

Povod za ta zapisa je bil droben dogodek, ki sam po sebi ni nenevaden in tudi ne redke v vsakodnevnom dogajanju v našem kulturnem življenju. Majhen, a dovolj karakterističen in obenem dovolj smešno žalosten, da človeka prazdne in vzpodbudi za tak zapisa.

Namreč: zgodilo se je v večjem kraju nekje na Notranjskem, kje pravzaprav ni važno, saj bi se lahko zgodilo kjerkoli pri nas na Slovenskem. Tudi komu se je pripetilo, ni toliko važno, saj se take reči lahko primerijo marsikateremu, sicer lahko tudi zavzetemu in prizadevanemu, a nepoučenemu prosvetnemu delavcu. In sicer: na ponudbo Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, da bi gostovali pri njih z dvema enodejanskima A. Millerja, so se iz tega kraja prijazno zahvalili čez, pri nas enodejanka ne gre, naši ljudje so zahtevni, radi bi samo kvalitetne drame. Skratka in jasno: Hvala, mi smo zahtevni! Millerjev »Pogled z mostu« in »Spomin na dva pone-deljka« zato pač ne prideta v poštev!

Stvar je mnogo širša, kot kaže na prvi pogled. Ne tiče se samo tega ali onega prosvetnega delavca, tega ali onega kraja, ne zadeva končno niti ne samo ljubljansko Dram in njeno prizadevanje razširiti krog svojih gledalcev izven ljubljanskega centra in pritegniti tudi občinstvo, ki doslej premalo ve o gledališču in gledališki umetnosti. Se daleč ne! Ob tem primeru, ki — ponovno poudarjeno — ni slučajen in ne osamljen, se znova odpira široka kultura-prosvetnih problemov, točneje: vprašanje izobraževanja, prosvetljanja, kulturne vzgoje, širjenja in poglabljanja kulture. Kakaj nobenega dvoma ni, da je tak odgovor zrastle lahko samo na njivi neznanja in nevednosti in da, o tem spet ne more biti nobenega dvoma, za to ne gre kriviti le tistega nesrečno nevednega prosvetnega delavca, ki je tak odgovor potuhtal, prepričan, da ravna prav ne le zase, marveč tudi za ljudi svojega kraja.

Zadnji kongres Svobod in prosvetnih društev v Mariboru je, bolj kot je bilo v navadi doslej, poudaril potrebo sodelovanja amaterskih skupin s poklicnimi kulturnimi ustanovami. Osvrknili se neuteemeljeni strah pred »konkurenco« in pozval tako amaterska društva kot poklicne kulturne institucije k tesnejšemu, vsestranskemu sodelovanju za cilj, ki je jasen, skupen in en sam: širiti kulturo, plemeniti človeka. Tako sodelovanje pa ob pripravljenosti najvišjih kulturnih ustanov vsakakor ne smejo zavirati taki primeri nevednosti, kjer se za dozdnevno zahtevnostjo »Hvala, mi smo zahtevni« skriva preprosti, tolikokrat in skoro poudarjeni pričujoči »Prosim, mi smo potrebni!«

RAZPRAVA O SLOVENSKI GLASBI V LONDONSKI REVJI

Znana revija »The Slavonic and East European Review«, ki jo izdaja londonska univerza, priložuje v svoji zadnji številki, zvezek XXXVI., izbrano razpravo o slovenskem glasbenem preporodu, ki jo je napisal profesor Akademije za glasbo v Ljubljani dr. Dragotin Cvetko. Razprava je izšla pod naslovom »The Renaissance in Slovene Music«.

Drevi bo v ljubljanski Operi — prvič po mnogih letih — premiera Wagnerjeve opere »Večni mornar«. Dirigent je Ciril Cvetko, režiser Ciril Debevc, scenograf Maks Kavčič, zborovodja Jože Hanc

šim šiptarskim književnikom, pesnikom in prevajalcem Esadam Mekulljem se mi je to razkilo še bolj podrobno. Jasno mi je postalo, da so to prvi koraki, s katerimi je povezano prvo osvajanje bralcev, zadovoljitev šolskih potreb in odgovornost do domačih piscev, začetnikov šiptarske literature. Tudi Mekull sam priznava, da v teh letih niso mislili toliko na kvaliteto samo, ampak predvsem na množičnost knjižnih publikacij v šiptarskem jeziku. Saj pa so stvari tudi popolnoma jasne: ogromno praznino, ki se je človek komajda zaveda, je treba polniti, polniti. Ljudi je malo, dela pa je ogromno.

Dejavnost književnikov, ki pišejo v šiptarskem jeziku, je vsaj informativno razvidna iz njihove literarne revije »Novo življenje«, ki izhaja že deveto leto. Uredništvo se je posredilo zbrati okrog sebe dovolj nadarjenih piscev in ujeti v verz in v prozo prve knjižne obseje življenja šiptarskega človeka v avtonomni oblasti Kosova in Metohije. To so predvsem od starejših pesnika Esad Mekull in Mark Krasnič, prozalisti Hivzi Suljman, Zekir Redža, Tajar Hatipi, Siki Imam, Sinan Hasan in več mladih. Široke možnosti tako pri reviji kot

omeniti predvsem »Solze« Prešihovega Voranca v prevodu Esada Mekullja, Franceta Sliokana »Povest o belim kruhu«, »Kekca« Josipa Vandoča, eno mladinsko delo Vencislava Winklerja, »Pomladni dan« Cirila Kovsmača, »Otroška leta« Franceta Bekica in Ivana Cankarja »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Mimo tega so prevedli tudi nekaj pesmi Prešerna, Gregorčiča in Zupančiča. Isti prevajalec Mark Krasnič, asistent na Srbski akademiji znanosti v Beogradu, je prevedel tudi »Hlapec Jernej«. Slovenci se torej glede prevodov v šiptarski jezik res ne moremo pritoževati.

Isto vemo pa so pokazali tudi do književnosti ostalih jugoslovanskih narodov. Dostojno so prevedli najbolj znana dela Stankovića, Andrića, Dobriće, Čosića, Branka Čopića, Nazorja, Njegoša, Gorana Kovačiča in drugih. Esad Makull je od tega prevedel Njegošev »Gorski venec«, »Jamo Gorana Kovačiča, izbor pesmi Vidmirja Majakovskega, pripravila izbor pesmi Sergeja Jasinena, prevajala prozo itd. Mimo posameznih del jugoslovanske književnosti so izdali tudi antologije jugoslovanske proze (za Slovencev je zastopani samo Prešihov Voranc), pripravljajo pa še antologije jugoslovanskih

AŠKERČEV ZBORNIK

Odbor za proslavo stoletnice Aškerčevega rojstva v Celju je za stoletnico pesnika balad in romanca izdal Aškerčev zbornik, publikacijo, ki naj bi počastila jubilej, a se je njena izdaja zavlekla prav v te dni. Urednik Vlado Novak je želel za to knjigo dobiti čim več razprav in esejev, ki bi »pod novimi kritičnimi aspekti vrednotili Aškerčev delež v razvoju slovenske kulture«. Iz raznih razlogov urednik ni prejel več prispevkov, ki bi mogli izdatno podpreti vsebinski poudarek Aškerčevega zbornika. Tako je na primer izpadla študija o Aškerčevih estetskih in literarnokritičnih nazorih ter karakterizacija odsekov tedanjih svetovnih družbenih dogajanj v Aškerčevih delih. Ker urednik omenjenih študij in podobnih prispevkov ni dobil, je večina zbornika posvečena literarnozgodovinskemu prispevku, ki so jim pridruženi še zapiski in razno gradivo. Težišče knjige se je premaknilo od analitičnih študij h kritičnim objavam novega literarnozgodovinskega gradiva o Aškercu in njegovi dobi.

domačem kraju Aškerčevega rodu, z rodovnikom Aškerčevih, o Globokem in o Senožetih. Temu priključuje pesnikov nečak Anton Aškerč članek »Aškerč in njegov svet pod Stražnikom in Borovkami«, v katerem odgovarja na vprašanje, kakšne razmere so pesnika oblikovale kot otroka, kakšen je njegov domači kraj in kako gledajo nanj svojci. V pesnikovi korespondenci z domačimi in v spominih njegovih najbližjih sorodnikov in rojakov se nam pojavljajo nekatere zanimive podrobnosti iz njegovega življenja. Josip Wester piše o Aškerčevi zapuščini, knjižnici in korespondenci. Posebej obravnava korespondenco med Aškercem in Ljudmilo Poljančevico Janko Glazer, Marja Boršnikova pa pesnikova pisma Zupančiču. Janko Traven je prispeval članek »Slovensko gledališče in Anton Aškerč«.

Drugi del zbornika je posvečen zapiskom in gradivu. Z njimi se nadalje osvetljuje pesnikovo delo in življenje. Tako najdemo tu spomine na Aškerca Rasta Pustoslavca, prispevke »Arhivar Anton Aškerč in zgodovinar Franc Komatar« (France Dobro-

voje), »Janez Trdina in Anton Aškerč« (Janez Logar), »Tri Aškerčeva pisma Franu Milčinskemu« (Janko Traven), »Drobci iz Aškerčeve nezane korespondence« (Bogomil Gerlanec), »Ostanke Aškerčeve korespondence s slikarjem Germom«, »Anton Aškerč in Karel Slanec«, »Klementinčin portret pesnika Aškerca« in »Razglednica z Aškerčevim portretom« (te štiri prispevke je napisal Bogo Komelj), tri prispevke Josipa Westra (Jakovljevi portret Antona Aškerca, Aškerčev afori-zem, Aškerčev Boj pri Pirotu — politična pesem). Drugo gradivo obsega prispevke »Aškerč in Celjsko pevsko društvo« (Gustav Grobelnik), »Aškerč in Slovaki« (Viktor Smole), »Odevi stoletnice Aškerčevega rojstva pri Rusih in Bolgarih« (France Dobrovoje), »Aškerčeva in Italiji« (Vekoslav Rudar), »O Aškerčevi natančnosti« (Burdol Mole), »Obnova Aškerčeve domačije in Senožetih« (Gustav Grobelnik), »Jubilejne priraditve ob stoletnici Aškerčevega rojstva«, »Katalog razstave del Antona Aškerca v NUK od 8. do 21. decembra 1956« (Alfonz Gspan), Zapiske in gradivo zaključuje Pavle Kalan s prispevkom »Ali je Aškerčeva spominska plošča v Ljubljani vzdana na napačni hiši?«

Na koncu zbornika je Aškerčeva bibliografija, ki jo je sestavil Vlado Novak s sodelovanjem Marje Boršnikove in Franceta Dobrovoje, kazalo Aškerčevih del in osebno kazalo. Knjigo dopolnjuje 36 slik.

Zbornik se začneja z dvema literarnoanalitičnima esejema, ki sta ju napisala Marja Boršnik in Anton Slodnjak. Uvodni esej Marje Boršnikove »Aškerčeva podoba« podaja predvsem pesnikov duhovni profil in okoliščine, ki so ga oblikovale. Avtorica poudarja slednjič pomen njegove izklesane osebnosti tudi v sedanjem času, ko nam je njegovo delo trden kamen v zgradbi našega duhovnega razvoja. Prof. Anton Slodnjak pa analizira v svojem esaju Aškerčeve najznamenitejšo knjigo »Balade in romane«. Ustavlja joče se ob njegovih motivih, naglašava avtor Aškerčovo umetniško-moralno prepričanje, prepričanje človeka, ki je spoznal, da sta narodnostni boj ljudstva in njegovo socialno trpljenje del občega boja za človečanske in socialne pravice.

Za uvodnima prispevkoma so objavljeni odlomki iz večjega spisa Janka Orožna pod naslovom »Aškerčev dom in rod«. Ta spis je zasnovan kot gospodarsko-socialna zgodovina Rimskih Toplic in njihove okolice. Njegovi odlomki nam govore o Tevčah, prvotnem

Marij Pregelj:

Sedmina

Rog: Na bazi 20

Pod
kočev-
skim

ROGOM

Kar nekoliko huda sem. Vedno se toliko piše po časopisih o raznih krajih, kjer so se vršili boji za našo osvoboditev. Redko kdaj da naletim na ime »Kočevski Rog«. Moj očka pravi: Rog te zapuščeni ne zaslužijo! Koliko tisočem partizanov je rešil življenje. Vsako

drevo, skala, globel, vsak grmiček bi lahko povedal za cele knjige o junaštvih herojske partizanske vojske. Kolikokrat so fašistični zavojevalci naravnost prečesali poprek in počez te naše gozdove. Narodni heroj Silni, naš sosed, je mnogokrat pripovedoval o ro-

Sicer pa naši medvedje niso lačni. Njim ni potreba iskati polžev in drugih prijetnih slaščic, ker so jim naši lovec na mnogih krajih pripravili krmišča. Naši medvedki so zelo skromni. Za malico pu zadostuje kakšno konjsko bedro, no pa tudi s kakšnim poginulim teletom je zadovoljen.

Logarji so ves Rog že skoraj očistili in popravili pota. Mi pa jo režemo kar počez po stezicah, ki so jih izhodile srne in drugi gozdni prebivalci. Kmalu bo prišel čas jagod in borovnic, malin in gob in drugih gozdnih dobrot. V počitnicah nabiramo tudi zdravilna zelišča.

Tovariš urednik, ko bodo prve jagode, Te vabim že danes, da prideš k nam. Peljali Te bomo takoj za hišo v gozd, kjer vemo za najslajše jagode. Lahko se jih boš nazobal po mili volji. Pa še za domov Ti bomo nabrali dobro mero, saj vemo, da so v Ljubljani jagode bolj »slane« kot sladke.

Z nečim pa nismo zadovoljni, tudi to vam moram povedati. Hoteli smo tudi mi na delo na cesto »Bratstva«, pa so nam rekli, da smo še premajhni.

Anka Novak, Gorenje št. 12, Stara cerkev na Kočevskem

REBUS

Skoraj bi me povozil vlak

Nekega dne sem se vračal iz šole. Kakor vsak dan, tako me je tudi tokrat vodila pot preko že-

lezniškega prelaza. V šoli sem dobil tistega dne slabo oceno, zato sem šel globoko zamišljen domov. Premišljeval sem o slabi oceni in kaj bo dejala moja mama, zato nisem nič vedel, kaj se godi okrog mene.

Prišel sem do železniškega prelaza. Zapornice so bile spuščene. Toda to me v moji za-

mišljenosti ni motilo. Pripoglnil sem se in zlezal pod zapornico na progo. Bil sem ravno na sredini proge, ko sem zaslišal obupan ženski krik. Za hip sem se predramil iz zamišljenosti in se ozrl okrog mene. Prisel sem do železniškega prelaza. Zapornice so bile spuščene. Toda to me v moji za-

Rupar Cveto, dijak, Rožna dolina, Cesta XVII. št. 13, Ljubljana

Hudaly Peter

BOMBA

Sredi dela je Tinec obstal, skrbi ga bomba skrita. S staro Belko pogovor pričel. Kaj gledaš me z velikimi očmi, morda veš, kaj v zidu mi tiči? Ne boj se, to ni zate, to je za tiste, ki očeta, mater odgnali, sestre z doma pregnali, mnogo krivic so nam zadjali. Jutri odkopljem, v hosto zanesem, dam jo partizanom - nanje se zanesem.

»PTIČEK SEM, PTIČEK!«

OB ZIDU CVETE VRTNICA IN NA VITKEM STEBLU CEPI PTIČEK. TAKOJ, KO SE ZJUTRAJ PREBUDIŠ, ZASLIŠIŠ ČUDOVITI DVOSPEV, V KATEREGA IZLIVATA SVOJI SRCI V JEZIKU PTIČEV IN CVETLIC.

-PTIČEK SEM, PTIČEK! LJUBEK SEM, LJUBEK SEM, LJUBEK!- ZVRGOLI PTIČEK. -VRTNICA SEM, VRTNICA! KRASNA SEM, KRASNA SEM. KRASNA!- ZASEPEČE VRTNICA.

POTIHNETA, NATO PTIČEK SPET ZAPOJE: -PTIČEK SEM, LJUBEK, LJUBEK, LJUBEK!-

IN VRTNICA SE ZAZIBLJE: -VRTNICA SEM, KRASNA, KRASNA, KRASNA!- SE ZVRGOLI PTIČEK: -LJUB-LJUB-LJUB-LJUBEK!-

IN VRTNICA SUMI: -KRAS-KRAS-KRAS-KRASNA!- TEDAJ VEŠ, DA JE PTIČEK LJUBEK IN VRTNICA KRASNA, A KER NEPRESTANO TAKOLE VZKLIKATA, POISČEŠ KAK IZGOVOR TER ODIDEŠ, ČEPRAV JE PTIČEK ZARES LJUBEK IN VRTNICA RESNICNO KRASNA.

TONČKA PERČIČ

Bolna punčka

Mojci punčka je zboleta, trudne sinje so oči, lička rdeča so zbledela, srček močno bije ji.

Mojca nosi ji zdravila, a jo že hudo skrbi - bolna punčka jih ne mara, spi, kot že umrla bi. In na vsa vprašanja mame punčka ves dan - le molči.

Mojca šla je po zdravnika, Tonček bil je brz nared: punčki žilo je potipal in bila je zdrava spet.

MIROOSLAV KOŠUTA

Sinček bo pilot

»Mislija sem: ko dorasteš, šel boš za zdravnika.«

»O, ne, ljuba mamica, to me nič ne mika.«

»Pa sem mislija, da morda bi šel za inženirja.«

»Moja usoda, mamica, naj te ne vznemirja. Ko dorastem tak' kot oče, šel bom za pilota in pomisli: moja bodo. usa nebesna pota.«

Sin tvoj letal bo pod soncem - med junaki bo junak - tega pa zdravnik ne more, še inženir ne vsak.«

Najrajši imam mamo

Najrajši imam mamo. Mama go za nas. Ko smo daleč od nje, je zelo dobra. Ko smo bližje se si želimo njenega nežnega objamajni, je bleda nad nami in jema in sladkega nasmeha.

Zdenka Šturjevič, Kidričevo naselje 3,

Nekega dne, ko sonce ni hotelo sijati in veter ne pihati, je palček Hopla-Hop dejal: »Dolčas mi je! Na pot grem!«

»Kam greš, gospodar?« Palček Hopla-Hop ji odgovori: »Na pot grem!«

»Ko je stopal po stopnicah, ga Mišek, ki je sedel na kamnu,

vpraša: »Zakaj odhajaš, gospodar?«

»Grem na pot!« odgovori palček Hopla-Hop. Ko je zavil okrog vogala, iztegne Veverička proti njemu svojo zvedavo glavico in vpraša: »Kdaj se boš vrnil, gospodar?«

»Na pot grem!« se je glasil odgovor.

In tako je palček Hopla-Hop potoval, dokler ni prišel do vodnjaka Sedmih kamnov. Tam je sijalo toplo sonce in vsi vražički so bili zaposleni s pripravljanjem sladkarij. Pod čepico je palčku

Hopla-Hopu postajalo topleje in topleje, nahrbtnik pa ga je začel vedno bolj težiti. Kljub temu je pogumno nadaljeval pot.

Nekega dne je prispel v Deželo vetrov. Tukaj je veter pihal po mili volji, gozdne vile pa so se igrale skrivalinice med vejevjem.

Hopla-Hopova čepica ni hotela trdno sedeti na glavi, nahrbtnik pa mu je nihal sem in tja. Toda palček je hrabro potoval naprej. Tako je pripotoval do Čarobnega gozda.

Tu je deževalo močno, kot bi padal slap, drobni škratki pa so vedrili pod ogromnimi gobami. Čepica palčka Hopla-Hopa je bila žalostno povešena, sam je bil premočen do kože, nahrbtnik pa je bil do polovice napolnjen z vodo...

Tedaj je pomislil, da se je kljub vsemu bolje vrniti domov. Grečo po cesti se mu je zadržal v nožico in ves šepav se je vrnil v svojo hišico.

Dan je bil siv in mračen. Veverička je priskakljala in mu pomagala po stopnicah. Mišek je hitel odpreti vrata. Vrana mu je z največjo pazljivostjo izdrla trn iz nožice.

Koliko dokazov iskrenega in nežnega prijateljstva!

Tedaj je palček Hopla-Hop ganjeno in zadovoljno vzdihnil:

-Ljubim svoj mali domek, čeprav ga je za bobek.«

Po italijanski narodni pravljici priredila Jerneja Kos, dijakinja, Dolenjska c. 60, Ljubljana

Ilustriral Evgen Sajovic

Urednikov kotichek

Tovariš urednik!

Posiljam Vam zgodbo iz moje- ga taborniškega življenja »Razburljiva noč«. Prosim, objavi jo, če je primerna za Tvojo stran.

W. R., dijak III. r. gimn., Ljubljana

Dragi R.!

Svojo zgodbo nekoliko skrajšaj. Ni mi povsem jasno, kaj je bradati mož počel ponoči okrog tabora. Zakaj in kam je izginil Bizon? Torej napiši zgodbo še enkrat in mi jo pošlji. Risbo sem shranil in jo bom pozneje objavil s Tvojo zgodbo.

Urednik.

Dragi urednik!

Posiljam Ti pravljico »Hranilnik«. Napisala sem jo po svoji hčerki, ki je velika nagajivka in še ne hodi v šolo. Vem, da je še mnogo otrok, ki so podobni moji hčerki, zato sem se odločila, da Ti to napišem. Lepe pozdrave G. A.

Draga A.!

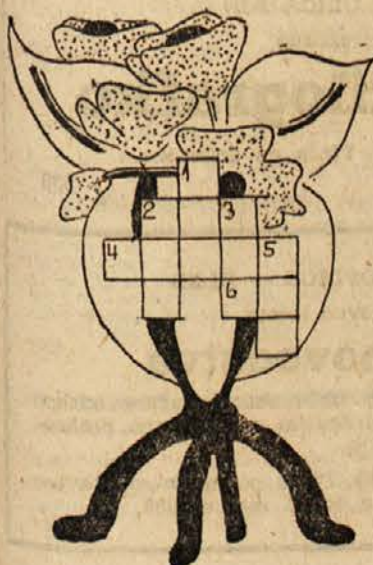
Zgodba je nekoliko razvlečena. Nekako presplošna. Opišite kak dogodek, ki ga v njej samo omenjate, pa bo mogoče šlo.

Lepe pozdrave.

urednik.

Križanka »Cvetje«

Vodoravno: 2. otok v Jadranskem morju, 4. riba, 6. prvi dve črki prilika lov. pripovednika. Navpično: 1. divja zver, 2. domača žival, 3. klorova spojina, 5. sanje.

DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO V SARAJEVU

Doslej najbolji razburljivo kolo

Sarajevo, 5. marca. Včeraj so na šahovskem prvenstvu Jugoslavije v Sarajevu odigrali VIII. kolo. Danes dopoldne pa se prekinjena partija VIII. kola. Rezultati so bile: Čirić: Ivkov remi v nadaljevanju. Partija Matulović: Matanović, ki je bila prekinjena. Igralca nista nadaljevala, ker je bil Matanović zadrtan.

Potek partij

V VIII. kolu je bila izmed zmago, štiri so bile remi, pet šaha, ki so si ogledali VIII. kolo, se niso pritoževali za ure, ki so jih preživeli v turnirski partiji je bil vzrok, da je bilo kolo doslej najbolj razburljivo.

Prva sta končala Sofrevski in Vukčević. Oba sta igrala oprezno, ker sta večer izgubila partiji. Kot kaže, je bilo njuno geslo: Bolje neka kot nič. V Barčinem sistemu sta partnerja simetrično razvijala figure in na Vukčevićev predlog je Sofrevski sprejel remi.

Cuderman se je odlično boril proti velenojsteru Ivkovu. V začetku je imel Ivkov pobudo, vendar je Cuderman iznenada uspel blokirati položaj, tako da velenojster ni mogel storiti nič drugega, kot spriznati se z delitvijo točke.

Vuković je imel kot črni z Bogdanovičem precej težav zaradi prostega kmeta na d-liniji, ki bi ga bel lahko osvojil, vendar je to priložnost zamudil, nakar je Vuković gradil svojo igro na tem kmetu.

Mojster Sokolov je spet napredoval na lestvici. V otvoritvi je vzel črni srednjega kmeta, zato pa je imel Lukić boljše postavljene figure. Pred prekinitvijo sta obe prišla v veliko časovno stisko in sta v naglici skoraj metala figure po deski. Črni je žrtvoval figuro za močan napad, vendar se je pokazalo, da je

moral napeti vse sile, da ni bil matiran. Ves ta razburljiv potek je spravljal občinstvo na noge. Naposled je Matulovič kralj prispel celo na polje d7 in ubežal matu. Partija je bila prekinjena in, kot kaže, Matulović nima dosti upov, da bi obdržal remi.

V sicilijanski partiji sta Janošević in Dimc roštrala vsak na svojo stran. Janošević je začel napadati v središču, vendar variante ni točno nadaljeval. Dimc je uspel utrditi svoj položaj in je celo prešel v protinapad ter osvojil kmeta. V trdnjavski končnici je moral Janošević v 54. potezi podpisati predajo.

SKANDINAVSKI GAMBIT V MODI Tudi v VIII. kolu je bil na sporedu skandinavski gambit, ki ga je Ivkovič kot črni igral proti Čiriću. Čirić je naredil malo, Ivkovič pa veliko rošado. Črni je začel kmalu napadati in prišlo je do zelo zanimivih zapletov, ki sta zaradi njih nasprotnika tudi prišla v hudo časovno stisko, tako da demonstrator ni uspel pravčasno slediti potezom obeh igralcev. Z žrtvijo kvalitete si je Čirić izboril položaj, ki pa po analazah ni prinesel drugega kot remi.

V IX. kolu bodo igrali: Gilgorić: Čirić, Ivkov: Trifunović, Puc: Djurašević, Milčič: Sofrevski, Vukčević: Karaklajić, Lukić: Cuderman, Matanović: Sokolov, Dimc: Matulović, Vuković: Janošević in Ivković: Bogdanović.

Naše alpske smučarke mladinke v družbi s Slavico Zupančič (druga z leve)

EVROPSKO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Angležinje evropske prvakinje

Naše moštvo premagalo Poljsko s 5:0, izgubilo pa s ČSR s 3:5

Budimpešta, 5. marca. Jugoslovanska moška reprezentacija, sinoci na evropskem prvenstvu v namiznem tenisu izgubila z reprezentanco ČSR z rezultatom 3:5.

Od naših igralcev je le Harangozo pokazal zadovoljivo znanje in umirjenost ter prmagal vse svoje nasprotnike. Rezultati posameznikov: Harangozo: Szipek 15:21, 21:17, 21:13, Vyhnanovskij: Marković II 21:19, 13:21, 21:15, Marković I: Teredič 22:20, 19:21, 18:21, Marković II: Stipek 21:19, 9:21, 13:21, Harangozo: Tereba 21:13, 21:6, Vyhnanovskij: Marković I 21:19, 21:19, Tereba: Marković II 14:21, 21:19, 19:21, Marković I: Stipek 10:21, 15:21.

Jugoslovanska ženska reprezentanca je izgubila sinoci z reprezentanco ČSR z 0:3. Rezultati: Kronponova: Plut 17:21, 21:19, 22:20, Harica: Tereba 11:21, 21:19, 21:19, Dvojice: Kronponova-Grafkova: Terečič-Plut 21:17, 21:18.

V nadaljevanju evropskega namiznega prvenstva je v zadnjem mostvenem dvoboju Jugoslavija premagala Poljsko s 5:0 in bo s štirimi zmagami ter dvema porazoma verjetno zasedla drugo mesto. Rezultati: Vgrine: Callanski 2:0, Harangozo: Arbach 2:1, Marković II: Kuszniski 2:1, Harangozo: Callanski 2:0, Vogrine: Kuszniski 2:0.

Z zmago nad Bolgarijo s 5:0 se je češkoslovaška reprezentanca v naši skupini uvrstila na prvo mesto.

V B skupini si je prvo mesto brez poraza zagotovila Madžarska. Drevi se bosta Madžarska in ČSR pomerili za bosta evropskega prvaka, medtem ko bodo ostala mesta določili po rezultatih, doseženih v posameznih skupinah.

V finalu ženskih reprezentanc je Anglija v najlepšem dvoboju turnirja premagala romunsko reprezentanco s 3:1 in tako osvojila naslov evropskega prvaka za leto 1958.

Jugoslovanska ženska reprezentanca je v štiridnevni borbi dosegla enega najslabših plasmanov v zadnjih letih. Uspela je premagati le reprezentanco Bolgarije, medtem ko je šest dvobojev izgubila.

Pri sestavljanju moške reprezentance zvezni kapetan Weller ni imel najbolj srečne roke, saj se je pokazalo, da je najboljši sestav naše reprezentance Harangozo, Vogrine in Marković II. V tej postavi bi imeli Jugoslovani realno možnost uvrstiti se na

Oslo, 5. marca. Na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu sta sinoci reprezentanci ČSR in SZ igrali neodločeno 4:4.

Nenadoma je preminila v 86. letu starosti draga sestra, teta in svakinja

IVANA ŠENK bivša trafikantinja Pogreb bo 6. marca 1958 ob 15.30 iz Petrove mrliške veže na Žalah. Zalujoci: Franja Vličič, sestra, in ostalo sorodstvo.

OB ROBU BUKOVNIŠKIH STRMIN

»Marker« je reševal noge

Državno prvenstvo v alpskih disciplinah je mimo. Naslovi so oddani, medalje razdeljene. Menda bukovniška smučišča nad Kranjsko goro še nikdar niso bila prizorišče tako napetih in zagrizenih borb, kot so se odvijale minule dni.

SRECA V NESRECI Pešiča gledalcev, ki se je razvlekla v ponedeljek ob progi za smuk — je v neprikritem strahom spremljala tekmovalce, ki so drveli v grozečo globino.

Izenadna je nekaj gledalcev, kjer je proga presekalta gozd, pretresljivo krklnilo. Tekmovalce v črni puloverju, mladi Kranjskogačan Sine

Učitelji in učenci Leibzig, 5. marca. V polfinalnem tekmovalstvu svetovnega rokometnega prvenstva je sinoci reprezentanca Švedske porazila Jugoslavijo s 26:9 (14:5). Poraz Jugoslavije je bilo pričakovati, vendar ne s tako visokim rezultatom.

Naše moštvo je igralo zelo slabo. Švedsi so dobili prvi polčas s 14:5. V naši reprezentanci ni bilo igralca, ki bi streljal na vrata. Pa tudi nasploh so imeli Jugoslovani vlogu učencev, Švedci pa vlogu učiteljev.

Jugoslovanska reprezentanca bo v četrti igrala s Poljsko. V kolikor jo premaga, si lahko zagotovi peto mesto. Toda Poljaki so sinoci odlično igrali proti Danskim, čeprav so izgubili srečanje z 22:15 (7:13). Ostali rezultati: Nemčija: Madžarska 22:15, ČSR: Norveška 21:10. Danes je bil proš dan. Finale bodo igrali v Berlinu 7. in 8. marca.

SVETOVNO SMUČARSKO PRVENSTVO Rekarjeva na smučini ostalih Jugoslovancev Lahki, 5. marca (AP). Na današnjem tekmovalstvu v teku na 10 km je na svetovnem smučarskem prvenstvu zmagala Rusinja Valentina Kolčina s časom 44:49,9 minute pred rojakinjo Kosirevo 45:25,2 in Rantanenom (Finska) 46:02,8. Na naslednja mesta so se uvrstile: Erosina, Smirnova, Gusakova (vse SZ), Mikola (Finska) Mekšilo (SZ), Haeg (Finska), Norberg (Švedska) itd.

Jugoslovanska reprezentantka Mara Rekar se je uvrstila na 30. mesto med 33 tekmovalkami s časom 53:54,5 minute.

Danes so tudi izdali uradno poročilo o plasmaju v kombinaciji tekavec po teku na 15 km in 30 km. Vodi Pavel Kolčin (SZ) s 4 točkami, drugo in tretje mesto si delita Velko Hakulinen (Finska) in Sixsin Jernberg (Švedska) s 7 točkami itd. Jugoslovani Zdravko Hiebanja je na zadnjem, 40. mestu s 120 točkami.

Saturnus na snegu Kakor vsako leto tako je tudi letos spornik aktivni Saturnus priredil svoje tovarniško prvenstvo v smučanju na Starem vrhu. V lepem in sončnem vremenu se je 22 tekmovalcev pomerilo na 250 m dolgi slalom progi, ki je imela 30 vrat in so jo morali tekmovalci prevoziti dvakrat. Proga je bila zelo lepo izpeljana, vendar tudi precej težka.

Po končanem tekmovalstvu so bili tekmovalci nagradjeni s pokalom, plaketi in v splošno zadovoljstvo tekmovalcev tudi z lepimi praktičnimi nagradami.

Rezultati: Miha Skarja 1:09,5, Viktor Jarc 1:16,8, Jože Plešnar 1:18,4.

KOŠARKARJI OLIMPIJE SO SE VRNILI IZ POLJSKE

Ugodna bilanca gostovanja

V štirih srečanjih tri zmage in poraz, povrh pa še izvrsten trening z močnimi nasprotniki

Košarkarji ASK Olimpije so svoje gostovanje po Poljski zaključili v nedeljo z uspešno odložitvijo nad ligaskim moštvom Lodza. To je bila četrta tekma državnega prvaka na Poljskem, izmed katerih je tri v zelo ostri konkurenci odločil sicer z minimalno prednostjo, a vendarle prepričevalno, v svoj prid.

O vsej turneji ljubljanskih študentov lahko velja nekaj ugotovitev iz prvega poročila s Poljske. Tekme so bile navdne koristne. Ne le zato, ker je moštvo imelo prvo nekoliko prekratko priložnost, da si je delno izpililo slog, temveč tudi zato, da je lahko objektivno ocenilo svoje slabosti. Ni dvoma, da so bili vsi igralci, ki so stopali v igro, prav čisto zaradi številnih osebnih napak dorasli svojih nalogi. Velika večina je igrala celo zelo dobro. To velja posebno za napad in za točnost pri metanju na koš. Nekoliko slabše bi jih ocenili le v obrambi, kjer so le prečestokrat dopuščali, da so ne preveč nevarni nasprotnikovi igralci dosegali zadetke.

MLAD NASPROTNIK, TODA NE PO LETIH Po prvi tekmi z moštvom Legie — na Poljskem ima približno tak ugled in mesto, kot ju je imela nekdo Crvena zvezda v Jugoslaviji — ki je bila izredno naporna, se je moštvo ljubljanskih

datov se je nazadnje odločil za drugo moštvo. Naj pojasnim, da ne bi bilo pomote: »mlada reprezentanca« pomeni mlado samo spriko sta v državni reprezentanci, nikakor pa ne glede na leta.

Tako kot prvi večer je bil tudi ta bolj več ko dramatičen. Spet so morali igralci Olimpije spraviti v pogon vse svoje rezerve in od minute do minute vztrajno in trmasto tekmovali z nasprotnikom, ki je imel vse pogoje, da bi v tej tekmi ubranil ugled poljske košarke. Kakor v prvem spopadu, se je tudi v tem ponovilo, da so ljubljanci prišli do krepkega naskoka, nekaj časa vztrajali, potem popustili. Vzrok je bil tokrat nekoliko drugačen. Skoraj vsa prva petorka je morala zapustiti igrišče. V odločilnih trenutkih in v najhujšem ognju je potem barve Olimpije branila le še razredčena petorka. S podvojenimi močmi so ustvarjali z neprobno obrambo ravnovesje brezštevilnim naletom ostrega nasprotnika. Le nekaj sekund pred koncem je Peter Kralj z osebnima metoma izenačil, povedel in zagotovil drugo zmago na zares vročem varšavskem igrišču.

Na obeh tekmah smo bili delno presenečeni nad sojenjem. Ni bilo slabo, toda, kar je prav tako neprijetno, bilo je za nas popolnoma tuje. Sodniki so, kot lahko tudi sicer pričakujemo drugje v prihodnje, povsem po svoje tolmačili nova določila. Niti najmanj niso odstopali od duha pravil in vendar se se naši igralci čestokrat začudeni ozirli proti njim. Predvsem so dovoljevali izredno ostro igro v polju in pod koš. Nato pa, kolikor je moč kralji predvse napadnih igralcev.

SODNIKI NISO NAKLONJENI NAPADALCEM

EDINI PORAZ — POSLEDICA TOČNOSTI DOMAČIH V Lodzu naj začnem s tistim, kar mi je s tekme ostalo najbolj v spominu. Slika je bila ista. Sodniki so odločili prav tako, le da je stvar dobila svojo senčno stran. Domači so jim bili bolj pri srcu. Ne da bi iskali izgovorov za edini poraz državnega prvaka, lahko rečemo, da nosi delež krivde za to izredno kratka in črta divjana ter drobne ugodnosti, ki so jih imeli na razpolago domačini. Seveda pa je vsaj 80 % zaslug na njihovih straneh. Ze dolgo nismo bili priča tako točnemu streljanju iz srednje daljave in s še večje oddaljenosti, kot so nam ga uprizorili ta večer trije ali celo štiri igralci iz Lodza. Vsako najdrobnejšo nepozornost naših so spretno izrabili šele v zadnjih nekaj minutah povedil za štiri

Komisija za razpis mest Občinskega ljudskega odbora Smarje pri Jelšah razpisuje mesto upravnika »Gostišča« v Pristavi

Interesenti, ki izpolnjujejo pogoje, naj vložijo prošnjo na Občinski ljudski odbor Smarje pri Jelšah do 15. marca 1958.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij pri podjetju »VOČAR« — BEOGRAD promet, export-import BIRČANINOVA 37 razpisuje natečaj za sprejem v službo

6 uslužbencev zaradi usposabljanja za inštruktorje za kvaliteto, pakiranje in predelavo sadja za izvoz

Razen splošnih pogojev so potrebni tudi naslednji: srednja botevska šola s sadjarstva-vinogradniško stroko, brez prakse ali s prakso, urejena vojaška obveznost, da niso starejši od 30 let. Služba je vezana s terenskimi delom. Prošnje s potrebnimi podatki in podatki o doseganem delu posiljite do 1. aprila 1958, sekretariatu podjetja. Nastop službe v aprilu, najkasneje pa 1. maja letos.

ELEKTROPROJEKT — LJUBLJANA HAJDRIOVA ULICA 2-III sprejme izvežbano stenodaktilografko

Nastop službe čimprej. Plača po dogovoru.

GRAND HOTEL TOPLICE — BLED razpisuje delovno mesto šefa računovodstva

POGOJI: Višja strokovna izobrazba z računovodsko prakso ali srednja strokovna izobrazba z dolgoletno prakso kot računovodja v večjih hotelih.

Nastop službe 1. aprila 1958. Plača po tarifnem pravilniku. Podjetje sprejema prijave do 20. marca 1958.

TOVARNIŠKA KEMIJA Ljubljana-VIC Krema za čevlje

»Marker« to je nekakšna trikotna čeljust, ki ima v srednjem delu vgrajeno posebno pero. Če tekmovallec pade, se pritisk na to čeljust poveča in ta avtomatično izpusti čevlji. S tem se seveda možnost poškodbe močno zmanjša, saj je le trdo pritrjena noga na smuč, največkrat vzrok težkih zlomov. To novo vez so naši tekmovalci prinesli iz Badgasteina in jim bo nedvomno precej koristila.

»Marker« omogoča, da se smučar pri sunkovitem in nevarnem padcu iznebi smuč

Novi smučarska vez, imenovana »marker« omogoča, da se smučar pri sunkovitem in nevarnem padcu iznebi smuč

Novi smučarska vez, imenovana »marker« omogoča, da se smučar pri sunkovitem in nevarnem padcu iznebi smuč

Novi smučarska vez, imenovana »marker« omogoča, da se smučar pri sunkovitem in nevarnem padcu iznebi smuč

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe v ribarnici v Šiški.

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA V LJUBLJANI ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKI VES DAN:

Zdravstveni dom CENTER: Dr. Papis Hubert, Titova 25-B-II, tel. 31-052. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-200. Za otroke do 7 let starosti kličite od 7. do 21. ure, telefon 39-181.

Zdravstveni dom BEZIGRAD: Od 1. do 7. marca dr. Cebin Branko, Ljubljana, Stoženska 35, telefon 393-297.

Zdravstveni dom VIC: Dr. Lazar Milan, Rimska 23/I, telefon 22-850. V odsotnosti kličite telefon 21-519.

Neodločena dežurna služba v ambulanci Mirje, Rimska 31, od 9-14 ure, telefon 21-787.

Zdravstveni dom MOSTE: 6. marca: Dr. Čuček Joža, Zdravstveni dom Moste, telefon 31-359, v odsotnosti zdravnika kličite tel. 30-300.

7. marca: Dr. Petek Anton, Zdravstveni dom Moste, telefon 31-359, v odsotnosti zdravnika kličite tel. 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK: Dr. Velikonja Valentin, Ambulanca Izanske c. 3, telef. 20-167. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Dekanat pravne fakultete v Ljubljani obvešča, da bo kandidat Pavel Marc, zred. profesor ekonomske fakultete v Ljubljani, javno branil doktorsko disertacijo z naslovom »Založniška pogodba«, v soboto, dne 6. marca 1958 ob 9. uri v Zborniški dvorani Univerze v Ljubljani, TRG revolucije 11/I.

Nogometni klub »Odrce« vjudno vablja simpatizerje, prijatelje in vse ostale na veliko zabavo, ki bo 8. marca v prostorih Studentske menze, Miklošičeva cesta. Za ples igrajo Veseli planšarji. Razen tega pripravljajo in bura bodo gostom na razpolago jedi in piščice po zmerni ceni. Vstopnina 200 din za osebo, rezervacija prostora 50 din. Začetek ob 20. uri. Priporočamo, da si rezervirate mesto, od 1. marca dalje v društveni pisarni, Kidričeva 9. - Pridite, ne bo vam žal.

Avto-moto društvo Ljubljana, bo priredilo tečaj o vožnji in vzdrževanju mopeda in o prometnih predpisih. Tečaj je brezplačen. Prijave sprejema Avto-moto društvo Ljubljana, Kidričeva 9, Ljubljana.

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča člane, da bo na strok. sestanku v petek, 7. m. ob 20. uri v dvorani Klasične gimnazije predaval prof. dr. Rant: Lepote v barvnih fotografijah. - (Diskusija o strokovni problemih) v soboto bodo v predavalnici Patološko-anatomskega inštituta s predstvom ob 8. uri naslednja predavanja: na dr. Sedel: O koreninskih nesemnem prototidnih sidrih, as. dr. Lenartova: Nekaj o diagnostiki in konservativni terapiji trigeminovne nevralgije. - Ob 10. uri v predavalnici Stomatološke klinike inštituta stomatološke sekcije SZD, ob 11. uri v sestanku ortodontske sekcije društva. - Za instruktorske mentarke bo predavanje v soboto, 8. t. m. ob 8.30 v dvorani nove Poliklinike, Njegoševa 10. Predaval Poliklinika, Njegoševa 10. Predaval bo doc. dr. Krušič o fluorizaciji.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Julija Ivančič, stara 70 let, doma iz vasi Bistrica na Gorenjskem; Antonija Počkar roj. Mežgrec, stara 84 let, doma iz Kovčič na Primorskem; Anton Grdina, star 84 let, doma iz okolice Preserji pri Ljubljani; Anton Filipič, star 65 let, doma iz vasi Brestice; Janez Znidaršič, star 81 let, doma iz Zagorice pri Dobropolju; Marijeta Cesarek roj. Petek, doma iz Brega pri Ribnici; Anton Kontel, star 68 let, doma iz vasi Kal na Krasi; Avgust Česen, star 64 let, doma iz Doba pri Domžalah; Marija Šibenik, stara 80 let, doma iz Klineka na Krasi; Piz Frank, roj. Franz, stara 57 let, doma iz Savonje pri Pivki; Amalija Brozjav, stara 69 let, doma iz Stare Sušice pri Kosani; Janez Omerza, star 54 let, doma iz Sikarčevne pri Ljubljani; Lillian Prijatelj, star 52 let; Frano Mežgrec, star 72 let, doma iz vasi Mrge pri Silivju na Primorskem; Janez Tršinar, star 73 let, doma iz vasi Vrhpolje na Dolenjskem; Jože Skebe, star 51 let, doma iz Ceste pri Žužemberku; Franc Kusar, star 48 let, rojen v Ameriki; Antonija Rozman, roj. Salomon, stara 71 let, doma iz vasi Brežice na Stajerskem; Anton Mlac, star 88 let, doma iz Preloz pri Divači; Franc Smala, star 65 let, doma iz Novega mesta; Franc Zeler, star 71 let, Jožeta Hrovat, roj. Sajovic, stara 77 let, doma iz Dolnjega Logataca; Albin Filipič, star 64 let, doma iz Brezovca; Franc Hinčič, star 61 let, doma iz vasi Žalca; Gasper Leskovic, star 72 let, doma od nekod iz Slovenije; Andrej Bratkovič, star 70 let, doma iz Sentjerneja; Anton Sušteršič, star 74 let; Franciška Odlaček, roj. Kodrež, stara 72 let, doma iz Loškega potoka; Antonija Grdina, roj. Gizelj, stara 80 let, doma iz Česnje pri Moravčah; Marija Nose, stara 60 let, rojena v Ameriki; Franciška Medved, roj. Medin, stara 58 let, doma iz vasi Selek pri Begunjah; Marija Zelnik, stara 64 let, rojena v Ameriki; Janez Oberstar, star 53 let, doma iz Bogdajne vasi pri Žužemberku; Jože Strukelj, star 71 let, doma iz Rakeka in Franc Sečnik, star 69 let, doma iz Horjula.

ZAHVALA

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem, ki so bo izgubi naše ljubljene mame

MARIJE BARAGA

vdove po šolskem nadzorniku

Z nami sočustvovali in jo v tako čustven število spremil na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vsem prijateljem, tovarišem in znancom, sosedom in sestanovalec, društvu upokojenec pevec »Svobode« in vsem, ki so darovali cvetje in vence ter na kakršnekoli način pripomogli tako dostojnemu slovesu. Koroška Bela-Javornik, 1. marca 1958. Zalujočci otroci

PREDAVANJA

Občinski odbor ZROJ Ljubljana-Center organizira redno predavanje dne 7. marca 1958 ob 19. uri v Domu JLA. Tema: O atomski energiji in možnosti njenega izkoriščanja v vojne namene. Udeležba je obvezna za vse rezervne oficirje pododborov Gradisce in 24 talcev. Vabimo tudi vse rezervne podoficirje s teh področij.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani vjudno vabi na javno znanstveno predavanje, ki bo dne 6. marca 1958 ob 18. uri v dvorani SAZU Novi trg 3/I. Predaval bo univ. prof. dr. Josip Korošec. Tema: Kulturni tokovi v neolitiki Jugoslaviji. (I. del).

KONCERTI

V ponedeljek, 10. t. m. izredni simfonijski koncert mladih glasbenih umetnikov. Solist Zdenka Lukec-Carjeva, dirigent Janez Komar. Na sporedu - Mendelssohnova »Italijanska simfonija«, Beethovnov III. Koncert za klavir in orkester in Čajkovskega »Romeo in Julija«. Vstopnice od 150 din navzdol pri blagajni SF.

Danes ob 17. uri koncert za mladino za VII. gimnazijo in za Vzgojiteljsko in Gostinsko šolo. Izvajajo slovenske filharmonije in pihalni instrumentalni sodski orkester Slovenske filharmonije. Dirigira Anton Nanut, komentira Radovan Gobec.

GLEDALISCA

DRAMA

Cetrtek, 6. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz »Poletje v Nohantu« Abonma K. (Preostale vstopnice so že v prodaji).

Petek, 7. marca zaprtlo

Sobota, 8. marca ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni« Premiera izven

Nedelja, 9. marca ob 18 in 20. Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Franke« Gostovanje ljubljanske Drame v Kopru

V soboto, 8. marca do v Drami premiera komedije Bertolta Brechta: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Sloviti pisatelj in dramaturg literarne predloge Jaroslava Haška, marveč je njegove junске prestavil v drugo svetovno vojno, s čimer je še pomenil komične situacije in duhovite dovipe, ki so postali zaradi sodobne preobleke veliko bolj učinkoviti in tehtnejši. Predstavo je režisiral pripravil France Jamnik, sceno je prispeval ing arch. Niko Matul glasbeno »spremljavo Bojan Adamič, kostume za kostume pa Milena Kumar-Matulova. Prevod je oskrbel Mle Klopčič, medigre in epilog je napisal Janez Menart. Naslovno vlogo bo upodobil Stane Sever.

V petek, 7. marca ob 17. uri v Drami rendez-vous pred premiero Brechtovne komedije »Svejk v drugi svetovni vojni«. Sodelovali bodo dramaturg Lojze Filipič režiser France Jamnik, prevajalec Mle Klopčič, avtor medigre in epilog Janez Menart, scenograf ing arch. Niko Matul, komponist Bojan Adamič, kostumograf ing arch. Milena Kumar-Matulova, lektor prof. dr. Anton Bajec, glavni igralci in gledališki kritik Vajsa Predan.

Vabimo vse obiskovalce gledališča. Vstop prost.

OPERA

Cetrtek, 6. marca ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Premiera. Izven.

Petek, 7. marca ob 18. uri smetana: »Prodana nevesta«. Gostovanje ljubljanske Opere v Trbovljah.

Ob 20. Lindpaintner: »Danina«. Gostovanje Baleta ljubljanske Opere v Trbovljah.

Sobota, 8. marca ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Abonma red B. (Vstopnice tudi v prodaji).

Nedelja, 9. marca ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. Gostuje Zina Krelja, prvakinja Opere v Skopju. Izven in za podeželje. (Vstopnice so že v prodaji).

Ponedeljek, 10. marca ob 19.30 Gostovanje baleta Leningraškega dr. ženega akademiskega teatra S. M. Kirov.

Pri nocojšnji premieri Wagnerjeve opere »Večni mornar« bodo pelli: Holandec - Danilo Merlak, Senta - Vanda Gerlovičeva Deland - Ladko Korošec, Erik - Drago Čuden, Marija - Elza Karlovičeva in Krmar - Mirjo Branjk. Glasbeno vodstvo uprizoritve ima dirigent Ciril Cvečko, režijo pa je pripravil Ciril Debevec.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Cetrtek, 6. marca ob 20: Kulundžič: »Uode« Abonma TSS I

Petek, 7. marca ob 20.30: Kulundžič: »Uode« Abonma TSS II

Sobota, 8. marca ob 20: Evreinov: »Komedija o sreči« Izven Nepriklono zadnjič

Nedelja, 9. marca ob 18: Nušič: »Dr. Izven.

Ob 20: Dürrenmatt: »Obisk stare gospe«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 8. marca ob 20: Br. Nušič: »Zalujoč ostali«, komedija Izven.

Nedelja, 9. marca ob 18: H. Fitz: »Srebrna lilija«, pravljica igra z godbo Popoldanska predstava Izven

Ob 17.15: F. Hadžić: »Vsi smo samo ljudje«, komedija. Popoldanska predstava. Izven. Zadnjikrat.

Torek, 11. marca ob 20: Br. Nušič: »Zalujoč ostali«, komedija. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji. Predprodaja vstopnic v Mestnem domu. rezerviranje telefon 33-860.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

Ljubljana - Križanke

Cetrtek, 6. marca ob 18: Christopher Fry: »Penika preveč«. Jean-Paul Sartre: »Zaprta vrata«. Znižane cene. Gostovanje igralske skupine »Gledališča ad hoc«.

Vstopnice so v prodaji pri gledališki blagajni od 10.-12. in dve uri pred začetkom. Rezervacije na telefon 22-011.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov (Sentjakovski) trg št. 2

Cetrtek, 6. marca ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

Sobota, 8. marca ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«. Ob 20.30: F. Pooel: »Carobne gošče«. Za odrasle

Nedelja, 9. marca ob 11: L. Novy-Taufner: »Moja in žival«. Ob 15: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

ROČNE LUTKE

Rešilca c. 38

Nedelja, 9. marca ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«.

Prodaja vstopnic od torka dalje na upravi. Rešilca c. 36, od 10.-12. ure (telef. 32-020) in pol ure pred začetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

PRIMORSKE PIREREDITVE KOPER

Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Drame Ljubljane v okviru praznika žena 8. marca

Nedelja, 9. marca ob 16 in 20: »Dnevnik Ane Franke«. Izven.

Ponedeljek, 10. marca v Piranu ob 20: »Dnevnik Ane Franke«. Izven.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

KRANJ

Petek, 7. marca ob 20: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«, v počastitev praznika žena. Gostovanje Mestnega gledališča v Jesenicah.

Nedelja, 9. marca ob 18 in 20: »Narodni plesi«. Gostuje folklorna skupina »Združena plesnih učiteljev LRS« iz Ljubljane. Izven in za podeželje.

Folklorna skupina »Združena plesnih učiteljev LRS« je lani gostovala po Italiji in Angliji. V Italiji je od 28 držav prborila na tekmovanju tretje mesto, v Angliji pa od 29 držav peto mesto. Skupina nastopi z različnimi plesi vseh jugoslovanskih narodov.

KINO »STORŽIČ«: angleški barvni vstopni film »Španski vrtnar«. Predstava ob 18. in 20.

2 RIFDA

KINO »BLEDE«: jugoslovansko-francoski barvni cinemascop film »Carski sel«. Predstava ob 20.

letci z lesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima do 7. marca dr. Avgust Tancar. Gosposvetska cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Petek, 7. marca ob 20: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Gostovanje v Presernovem gledališču v Kranju.

Sobota, 8. marca ob 19.30: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Počastitev Dneva žena.

Nedelja, 9. marca ob 19.30: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Zveze z vlaki ugodne.

KINO

»RADIO«: premiera ameriškega filma »Proti vsem pričam«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: ameriški film »Tarzan v puščavi«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO TRBOVELJE

»DELAŠKI DOM«: češki film »Krackati«.

CELIŠKE VESTI

Zdravniško dežurno službo ima do 7. marca dr. Avgust Tancar. Gosposvetska cesta.

SLOV LJUDSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 6. marca ob 18 in 20: Kole Časula: »Veja v vetru«. Gostovanje Okrajnega gledališča Ptuj.

Opazovanja abonentov in ostalo občinstvo na gostovanje Ptujkega gledališča in vabimo, da si čimprej nabavijo vstopnice.

Petek, 7. marca ob 19: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stojec«. Zaključena predstava za Socialistično zvezo delovnih ljudi v Zalcu.

Sobota, 8. marca ob 20: Marijan Marinc: »Komedija o komediji«. Izven.

Nedelja, 9. marca ob 14: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stojec«. Gostovanje v Topolšici.

KINO

»UNION«: poljski film »Kanal«, vojna drama.

»METROPOL«: ameriški film »Demoska žena«, drama.

IZ ZALCA

KINO »ZALEC«: jugoslov. film »Mali Slovci«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO »ROGAŠKA SLATINA«: nemški film »Pod rdečim morjem«.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA: Cetrtek, 6. marca, lekarna »Studentov« Gorkoga ul. 18.

Petek, 7. marca, lekarna »Centerv«, Gosposka ul. 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 6. marca ob 14.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red LMS-4.

Nekaj parternih in ložnih svedev v prodaji a 50% popustom.

Ob 19.30: Casona: »Drevesa umirajo stojec«. Red LMS-2.

Petek, 7. marca ob 15.30: Skvarkin: »Tuje dete«. Red ZIS.

KINO

»UNION«: ameriški barvni cinemascop film »Piknik«.

»PARTIZAN«: švedski film »Velika pustolovščina«.

»UDARNIK«: mehiški film »Mladi Juarez«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Cetrtek, 6. marca ob 18: K. Časule: »Veja v vetru«. Gostovanje v SLO Celje.

Ob 20: K. Časule: »Veja v vetru«. Gostovanje v Celju - SLO.

Okrajno gledališče Ptuj gostuje v Cetrtek ob 18 in 20, uri v Slovenskem ljudskem gledališču - Celje z makedonsko dramo Kole Časule »Veja v vetru«. To delo je prvikrat izvedlo v Sloveniji ptujsko gledališče z izrednim uspehom. Nastopajo Franjo Čunčič, Majda Hermanova, Janez Klasič k. g. Mija Vidličev in Franjo Lenarčič. Delo je režiral makedonski režiser Mirko Stefanovski.

KINO

»PTUJ«: madžarski umetniški črno-beli film »Vrtinec«.

IZ MURŠKE SOBOTE

KINO »MURSKA SOBOTA«: ameriški film »Plamen opoldne«. Predstava ob 20.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za cetrtek, dne 6. marca 1958

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Na obisku pri naših amaterskih zborih - 8.35 »Slike v tonih« (Milošim Lockyer s svojimi orkestrom) - 9.00 Svet v orkestralnih barvah - 10.00 Napoved časa in poročila - 10.10 Petdeset zabavnih minut - 11.00 Odloamki iz oper in baletov - 11.30 Cicibanom - dober dan! (Pet priljvic v prevodu Majde Stanovnik) - 11.45 Pesmi za naše male - 12.00 Igrajo jugoslovanski zabavni orkestri - 12.30 Kmetička univerza - Ing. Zakotnik: Zboljšana proizvodnja in večja poraba mleka - 12.40 Pozdrav iz Dalmacije (dalmatinske narodne pesmi) - 13.15 Glasbene razglednice - 13.40 Iz orkestralnega albuma - 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Humoreska tega tedna - Daninos: Tovarna gentianom - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji - 17.15 Z melodijami po Evropi - 18.00 Radijska univerza: Od kod različna mnenja zdravnikov - 18.30 Cetrtkova reportaža - Obisk pri troh kandidatih - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 19.50 Notranje-politični tedenski pregled 20.05 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Pisma slovenskih umetnic - 21.30 Franz Schubert: Godalni kvartet v B-duru, op. 168 - 22.15 »Po svetu jazza«. Najboljše za leto 1957 so izbrali - 23.00-23.15 in 23.30 do 23.45 Oddaja za tujino (Prenos iz Beograda).

Sporod za petek, 7. marca 1958

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Na obisku pri nordijskih mojstrih - 9.00 Radijski roman - Roger Vailland: 325.000 frankov - 9.20 Zabavna revija - 10.10 Dopoldanski koncert solistične glasbe - 11.00 Pesmi in plesi raznih narodov - 11.30 Za dom in žene - 11.40 Melodije z Broadwaya - 12.00 Modest Musorgski: Slike z razstave - 12.30 Kmetijski nasveti - Adolf Šauperl: Pravilna rez breškeve - 12.40 Slovenske narodne poe vokalni kvintet »Anton Neffat« - 13.15 Od arje do arje - 14.03 Radijska šola za mlajo stopnjo: Partizanska mamica pripravljuje - 14.35 Mlaji poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Iz svetovne književnosti - Elisabeth Enright: Ko se zlomijo veje - 16.00 Koncert ob štirih - 17.15 Zavrtimo našo zabavno ruleto - 18.00 Iz naših kolektivov - 18.30 Poleta obrtniški zbor »Enakost« iz Kranja in moški komorni zbor iz Celja - 18.50 Društinski pevskovi - Praskoznanje 8. marca - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Lepe melodije Vam igra pianist Lou Stern z godalnim orkestrom - 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled - 20.30 Johannes Brahms: Simfonija št. 3 v F-duru - 21.15 Oddaja o morju in pomorskihih - 22.15 Iz filmov in glasbenih revij - 22.35 Zabavna glasba iz nočnega zabavišča hotela »Slon« v Ljubljani - 23.00-23.15 in 23.30 do 23.45 Oddaja za tujino (Prenos iz Beograda).

Il. program

14.00 Iz kraljevstva baletov - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved 15.15 Razgovor z volivci - 15.25 Zabavna glasba, vmes obvestila - 15.55-16.00 Ljubljanska kronika

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Angleški film

Tolpa iz Lavender Hilla

Tednik: F. N. št. 6. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9 do 11 in od 14 dalje.

KINO »VIC«

Češki barvni film

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe v ribarnici in v SISKI.

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA V LJUBLJANI ZA NUJNE OBISKI NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 29. DO 7. URE ZUTRAJJA, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN:

Zdravstveni dom CENTER:
Dr. Papis Hubert, Trtova 25-B-II, tel. 31-052. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 39-200. Za otroke do 7 let starosti kličite od 7. do 21. ure, telefon 39-151.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Od 1. do 7. marca dr. Čebin Bran-ko, Ljubljana, Stoženska 35, telefon 382-297.

Zdravstveni dom VIC:
Dr. Lazar Milan, Rimska 23/I, telefon 22-850. V odsotnosti kličite telefon 21-519.

Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, od 8.-14. ure, telefon 21-797.

Zdravstveni dom MOSTE:
6. marca: Dr. Čuček Joža, Zdravstveni dom Moste, telefon 31-359, v odsotnosti zdravnika kličite tel. 30-300.

7. marca: Dr. Petek Anton, Zdravstveni dom Moste, telefon 31-359, v odsotnosti zdravnika kličite tel. 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Velikonja Valentin, Ambulanta Izanska c. 3, telef. 20-187, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-500. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Dekanat pravne fakultete v Ljubljani obvešča, da bo kandidat Pavel Marc, izred. profesor ekonomske fakultete v Ljubljani, javno branil doktorsko disertacijo z naslovom »Založniška pogodba«, v soboto, dne 8. marca 1958 ob 9. uri v Zbornični dvorani Univerze v Ljubljani, Trg revolucije 11/I.

Nogometni klub »odred« v ljudno vabi simpatizerje, prijatelje in vse ostale na veliko zabavo, ki bo 8. marca v prostorih Studentske menze, Miklošičeva cesta. Za ples igrajo Veseljski planšarji. Razen bogatega srečovanja in bara bodo gostom na razpolago jedi in piščanje po zmerni ceni. Vstopnina 200 din za osebo, rezervacija prostora 50 din. Začetek ob 20. uri. Priporočamo, da si rezervirate mize od 1. marca dalje v društvenih pisarni, Kidričeva 9. - Pridite, ne bo vam žal.

Auto-moto društvo Ljubljana, bo priredilo tečaj o vožnji in vzdrževanju mopeda in o prometnih predpisih. Tečaj je brezplačen. Prijave sprejema Auto-moto društvo Ljubljana, Kidričeva 9, Ljubljana.

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča, da bo na strok sestanku v petek, 7. t. m. ob 20. uri v dvorani Klasične gimnazije predaval prof. dr. Rant: Lepote in barvni fotografiji. - (Diskusija o strokovnih problemih). V soboto bodo v predavalnici Patološko-anatomskega inštituta s pričetkom ob 8. uri naslednja predavanja: as. dr. Sedelj: O koreninskih neoplazmah; prof. dr. O. Koronin: as. dr. Lenarčič: Nekaj o diagnostiki in konservativni terapiji trigeminovne nevralgije. - Ob 10. uri v predavalnici Stomatološke klinike sestanek stomatološke sekcije SZD, ob 11. uri pa sestanek ortodontske sekcije društva. - Za instrumentalne metode bo predavanje v soboto, 8. t. m. ob 8.30 v dvorani nove Poliklinike, Njegoševa 10. Predaval bo doc. dr. Krušič o fluorizaciji.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Julija Ivančič, stara 70 let, doma iz vasi Bistrica na Gorenjskem; Antonija Pokrajc, stara 54 let, doma iz Kovčev na Primorskem; Anton Grdina, star 84 let, doma iz okolice Preserji pri Ljubljani; Anton Filipič, star 65 let, doma iz vasi Brestle; Janez Znidaršič, star 81 let, doma iz Zagorice pri Dobropolju; Marijeta Cesarek roj. Petek, doma iz Brega pri Ribnici; Anton Kontel, star 68 let, doma iz vasi Kal na Kranju; Avgust Česen, star 74 let, doma iz Doba pri Domžalah; Marija Šibenik, stara 90 let, doma iz Klineka na Kranju; Piz Frank, roj. Franz, star 57 let, doma iz Savonje pri Pivki; Amalija Božiglav, stara 65 let, doma iz Stare Szege pri Košanji; Janez Omerza, star 84 let, doma iz Skarunc pri Ljubljani; Lillian Prijatelj, star 32 let; Franc Mezege, star 72 let, doma iz vasi Mreže pri Slivju na Primorskem; Janez Tršinar, star 75 let, doma iz vasi Vrhpolje na Dolenskem; Jože Skebe, star 51 let, doma iz Ceste pri Žužemberku; Franc Kusar, star 45 let, rojen v Ameriki; Antonija Rozman, roj. Salomon, stara 71 let, doma iz vasi Brežice na Štajerskem; Anton Milac, star 62 let, doma iz Preloz pri Divači; Franc Šmalc, star 65 let, doma iz Novega mesta; Franc Zeler, star 61 let; Jožeta Hrovat, roj. Sajočič, stara 77 let, doma iz Dolnje Logatice; Albin Filipič, star 64 let, doma iz Brezovice; Franc Hlabec, star 61 let, doma iz Trebnjega; Gašper Leskovic, star 72 let, doma od nekod iz Slovenije; Andrej Bratkovič, star 70 let, doma iz Sentjerneja; Anton Sušteršič, star 74 let; Franciška Odlaček, roj. Kodrež, stara 72 let, doma iz Loškega potoka; Antonija Grdina, roj. Gizej, stara 80 let, doma iz Česnje pri Moravčah; Marija Nose, stara 60 let, rojena v Ameriki; Franciška Medved, roj. Medin, stara 58 let, doma iz vasi Selček pri Begunjah; Marija Zeleznik, stara 64 let, rojena v Ameriki; Janez Oberstar, star 53 let, doma iz Bogačine vasi pri Žužemberku; Jože Strukelj, star 71 let, doma iz Rakeka in Franc Sečnik, star 69 let, doma iz Horjula.

ZAHVALA

Najskrenejše se zahvaljujemo vsem, ki so bo izgubili naše ljubljene mame

MARIJE BARAGA

vdove po Joskem nadzorniku

z nami sočustvovali in jo v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo vsem prijateljem, tovarišem in znancem, sosedom, sostanovalcem, društvu upokojencev pevcem »Svoboda« in vsem, ki so darovali cvetje in vence ter na kakršenkoli način pripomogli tako dostojnemu slovesu.

Koroška Bela-Javornik, 1. marca 1958.

Zalujoči otroci

PREDAVANJA

Obštinski odbor ZROJ Ljubljana Center organizira redno predavanje dne 7. marca 1958 ob 19. uri v Domu JLA. Tema: O atomski energiji in možnosti njenega izkoriščanja v vojne namene. Udeležba je obvezna za vse rezervne oficirje pododborov Gradisce in 24 talcev. Vabimo tudi vse rezervne podoficirje s teh področij.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani v ljudno vabi na javno znanstveno predavanje ki bo dne 6. marca 1958 ob 18 uri v dvorani SAZU Novi trg 3/I. Predaval bo univ. prof. dr. Josip Korošec. Tema: Kulturni tokovi v neolitski Jugoslaviji. (I. del).

KONCERTI

V ponedeljek, 10. t. m. izredni simfonični koncert mladih glasbenih umetnikov. Solist Zdenka Lukoč, Carjeva, dirigent Janez Komar. Na sporedu - Mendelssohnova »Italijanska simfonija«, Beethovenov III. koncert za klavir in orkester in Čajkovskega »Romeo in Julija«. Vstopnice od 150 din navzdol pri blaginji SF.

Danes ob 17. uri koncert za mlado dobo za VII. gimnazijo in za Vzglajiteljsko in Gostinjsko šolo. Izvajajo Slovenske filharmonije in pihalni instrumentalni solisti orkestra Slovenske filharmonije. Dirigira Anton Nanut, komentira Radovan Gobec.

GLEDALISCA

DRAMA
Četrtek, 6. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz »Poletje v Nohantu« Abonma K. (Preostale vstopnice so že v prodaji).

Petek, 7. marca: zaprtio
Sobota, 8. marca ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni« Premiera izven

Nedelja, 9. marca ob 16 in 20. Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Gostovanje Ljubljanske Drame v Kopru

V soboto, 8. marca bo v Drami premiera komedije Bertolta Brechta: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Sloviti pisatelj ni dramaturg literarne predloge Jaroslava Haška, marveč je njegove junake prestavil v drugo svetovno vojno. Šimer je še pomnožil komične situacije in duhovite dovčile, ki so postali zaradi sodobne preoblike veliko bolj učinkoviti in tehtnejši. Predstavo je režisiral pripravil France Jamnik, sceno je prispeval ing. arch. Niko Matul glasbeno spremljavo Bojan Adamič osnutke za kostume pa Milena Kumar-Matuloва. Prevod je oskrbel Mile Klopčič, medigre in epilog je napisal Janez Menart. Naslovno vlogo bo upodobil Stane Sever.

V petek, 7. marca bo ob 17 uri v Drami rendez-vous pred premiero Brechtove komedije »Svejk v drugi svetovni vojni«. Sodelovali bodo dramaturg Lojze Filipič režiser France Jamnik, prevajalec Mile Klopčič avtor medigre in epiloga Janez Menart, scenograf ing. arch. Niko Matul, kostumist Bojan Adamič, kostumograf ing. arch. Milena Kumar-Matuloва, lektor prof. dr. Anton Bajec, glavni igralci in gledališki kritik Vasia Predan.

Vabimo vse obiskovalce gledališca. Vstop prost.

OPERA
Četrtek, 6. marca ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Premiera. Izven.

Petek, 7. marca ob 19.30: »Prodana nevesta«. Gostovanje ljubljanske Opere v Trbovljah. Ob 20: Lindpaintner: »Danina«. Gostovanje Baleta ljubljanske Opere v Trbovljah.

Sobota, 8. marca ob 19.30: Wagner: »Večni mornar«. Abonma red B. (Vstopnice tudi v prodaji).

Nedelja, 9. marca ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. Gostuje Zina Kralja, prvakinja Opere v Skoplju. Izven in za podeljeje. (Vstopnice so že v prodaji).

Ponedeljek, 10. marca ob 19.30: Gostovanje baleta Leningrajskega državnega akademškega teatra S. M. Kirov.

Pri nocojšnji premieri Wagnerjeve opere »Večni mornar« bodo peli: Holandec - Danilo Merlak, Senta - Vanda Gerlovičeva Deland - Ladko Korošec, Erik - Drago Čuden, Marija - Elza Karlovska in Krmo - Miro Brajnik. Glasbeno vodstvo oprizorje ima dirigent Ciril Cveklo, režijo pa je pripravil Ciril Debevec.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA Gledališca pasaža

Četrtek, 6. marca ob 20: Kulundžič: »Usođe« Abonma TSS I

Petek, 7. marca ob 20:30: Kulundžič: »Usođe« Abonma TSS II

Sobota, 8. marca ob 20: Evtušev: »Komedija o sreči« Izven Nepriklono zadnjilo

Nedelja, 9. marca ob 15: Nušič: »Dr. Izven. Ob 20: Dürrenmatt: »Obisk stare gospe«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠCE Ljubljana. Mestni dom

Sobota, 8. marca ob 20: Br. Nušič: »Zalujoči ostali«, komedija izven.

Nedelja, 9. marca ob 15: H. Fita: »Srebrna lilijska pravljica« igra z godbo Popolnanska predstava izven. Ob 17.15: F. Hadžič: »Vse samo ljudje«, komedija. Popolnanska predstava, izven. Zadnjikrat.

Torek, 11. marca ob 20: Br. Nušič: »Zalujoči ostali«, komedija. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji. Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 22-889.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠCE Ljubljana - Križanke

Sobota, 8. marca ob 18: Christopher Fry: »Feniška preveč«. Jean-Paul Sartre: »Zaprta vrata«. Znižane cene. Gostovanje igralske skupine »Gledališča ad hoc«.

Vstopnice so v prodaji pri gledališki blaginji od 10.-12. in dve uri pred začetkom. Rezervacije na telefon 22-011.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠCE

MARIONETE
Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2

Četrtek, 6. marca ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata cibica«.

Sobota, 8. marca ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«. Ob 20.30: F. Pocič: »Carobne gosli«. Za odrasle

Nedelja, 9. marca ob 11: L. Novy-Taufert: »Moja in Izvala«. Ob 15: Pengov-Simončič: »Zlata cibica«.

ROČNE LUTKE

Nedelja, 9. marca ob 17: A. Papler: »Hudožni graščak«.

Prodaja vstopnic od torika dalje na upravi Resljeva c. 36, od 10.-12. ure (telef. 32-020) in pol ure pred začetkom vsake predstave pri gledališki blaginji.

PRIMORSKE PRIREDITVE KOPER Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča - Drame Ljubljane v mestnega gledališča z. 8. marca

Nedelja, 9. marca ob 16 in 20: »Dnevnik Ane Frank«. Izven.

Ponedeljek, 10. marca v Piranu ob 20: »Dnevnik Ane Frank«. Izven.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠCE KRANJ

Petek, 7. marca ob 20: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«, v počastitev praznika žena. Gostovanje Mestnega gledališča z. Jesenic.

Nedelja, 9. marca ob 16 in 20: »Narodni pesmi«. Gostuje folklorna skupina »Združena plesnih učiteljev LRS« iz Ljubljane. Izven in za podeljeje

Folklorna skupina »Združena plesnih učiteljev LRS« je lani gostovala po Italiji in Angliji. V Italiji si je od 25 držav priborila na tekmovalju tretje mesto, v Angliji pa od 29 držav peto mesto. Skupina nastopi z različnimi plesi vseh jugoslovenskih narodov

KINO
»STORŽIČ«: angleški barvni vstavi-ovisov film »Spanski vrtnar«. Predstava ob 16, 18 in 20.

Z RIEDA

KINO
»BLEDE«: jugoslovansko-francoski barvni cinemascope film »Carski sel«. Predstava ob 20.

Leti z Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima do 7. marca dr. Avgust Tancar. Gosposvetska cesta.

MESTNO GLEDALIŠCE JESENICE

Petek, 7. marca ob 20: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Gostovanje v Presernovom gledališču v Kranju.

Sobota, 8. marca ob 19.30: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Počastitev Dneva žena.

Nedelja, 9. marca ob 19.30: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Zvezje z vlaki ugodne.

KINO
»RADIO«: premiera ameriškega filma »Proti vsem pričam«. Predstava ob 18 in 20.

»PLAVZ«: ameriški film »Tarzan v puščavi«. Predstava ob 18 in 20.

VESTI IZ TRBOVLJE

KINO
»DELAVSKI DOM«: češki film »Krankati«.

TRBOVLJE VESTI

Zdravniško dežurno službo ima do 7. marca dr. Avgust Tancar, Gosposvetska cesta.

SLOV LJUDSKO GLEDALIŠCE

Četrtek, 6. marca ob 16 in 20: Kole Cašula: »Veja v vetru«. Gostovanje Okranskega gledališča Ptuj.

Opozorjamo abonentne in ostalo občinstvo na gostovanje Ptujkega gledališča in vabimo da si čimprej nabavijo vstopnice.

Petek, 7. marca ob 19: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Zaključena predstava za Socialistično zvezo delovnih ljudi v Zalcu.

Sobota, 8. marca ob 20: Marijan Marinc: »Komedija o komediji«. Izven.

Nedelja, 9. marca ob 14: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Gostovanje v Topolšici.

KINO
»UNION«: poljski film »Kanale, vojna drama.

»METROPOL«: ameriški film »Dedomska žena«, drama.

IZ ZALCA

»ZALEC«: jugoslov. film »Mali človek«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
»ROGAŠKA SLATINA«: nemški film »Pod rdečim morjem«.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA: Četrtek, 6. marca, lekarna »Studentov« Gorkoga ul. 18.

Petek, 7. marca, lekarna »Centerv«, Gosposka ul. 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠCE Četrtek, 6. marca ob 14.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red LMS-4.

Nekaj parternih in ložnih sedežev v prodaji a 50% popustom. Ob 19.30: Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Red LMS-2.

Petek, 7. marca ob 15.30: Skvarkin: »Tuje dete«. Red ZIS.

KINO
»UNION«: ameriški barvni cinemascope film »Piknik«.

»PARTIZAN«: švedski film »Velika pustolovščina«.

»UDARNIK«: mehiški film »Mladi Juarez«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠCE PTUJ Četrtek, 6. marca ob 18: K. Cašule: »Veja v vetru, gostovanje v SLG Celje.

Ob 20: K. Cašule: »Veja v vetru, gostovanje v Celju - SLG. Okrajno gledališče Ptuj gostuje v četrtek ob 16 in 20, uri v slovenskem ljudskem gledališču - Celje z makedonsko dramo Kole Cašule »Veja v vetru«. To delo je prvikrat izvedlo v Sloveniji ptujsko gledališče z izrednim uspehom. Nastopajo Franjo Cunzer, Majda Hermanova, Janez Klasičnik, g. g. Miha Vidčičeva in Franjo Lenarčič. Delo je režiral makedonski režiser Mirko Stefanovski.

KINO
»PTUJ«: madžarski umetniški črno-bel film »Vrtince«.

IZ MURSKO SOBOTE

KINO
»MURSKA SOBOTA«: ameriški film »Plamen opoldne«. Predstava ob 20.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za četrtek, dne 6. marca 1958

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni sporod) - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Na obisku pri naših amaterskih zborih - 8.35 »Silke v tonih« (Malccolm Lockyer s svojim orkestrom) - 9.00 Svet v orkestralnih barvah - 10.00 Napoved časa in poročila - 10.10 Petdeset zabavnih minut - 11.00 Odločki iz oper in baletov - 11.30 Cicibanom - dober dan! (Pet pravljic v prevodu Majde Stanovnik) - 11.45 Pesmi za naše male - 12.00 Igrajo jugoslovanski zabavni orkestri - 12.30 Kmečka univerza - Ing. Zakotnik: Zboljšan proizvodnja in večja poraba mleka - 12.40 Podzdrav iz Dalmacije (dalmatinske narodne pesmi) 13.15 Glasbene razglednice - 13.40 Iz orkestralnega albuma - 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Humorska tega tedna - Daninos: Tovarna gentianinov - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji - 17.15 Z melodijami po Evropi - 18.00 Radijska univerza: Od kod različna mnenja zdravnikov - 18.30 Četrtekova reportaža - Obisk pri treh kandidatih - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 19.50 Notranje-politični tedenski pregled 20.05 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Pisma slovenskih umetnic - 21.30 Franz Schubert: Godalni kvartet v B-duru, op. 168 - 22.15 »Po svetu jazza«. Najboljše za leto 1957 so izbrali - 23.00-23.15 in 23.30 do 23.45 Oddaja za tujino (Prenos iz Beograda).

Sporod za petek, 7. marca 1958

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni sporod) - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Na obisku pri nordijskih mojstrih - 9.00 Radijski roman - Roger Vailland: 325.000 frankov - 9.20 Zabavna revija - 10.10 Dopolnjeni koncert solistične glasbe - 11.00 Pesmi in plesi raznih narodov - 11.30 Za doma in zene - 11.40 Melodije z Broadwaya - 12.00 Modest Musorgski: Silke z razstave - 12.30 Kmetijski nasveti - Adolf Šauperl: Pravila rez breskev - 12.40 Slovenske narodne pote vokaln kvintet »Anton Neffat« - 13.15 Od arije do arje - 14.03 Radijska šola za mlajo stopnjo: Partizanska mamica pripoveduje - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Iz svetovne književnosti - Elisabeth Enright: Ko se zljomi veje - 16.00 Koncert ob štirih - 17.15 Zavrtimo našo zabavno ruleto - 18.00 Iz naših kolektivov - 18.30 Pojeta obrtniški zbor »Enakost« - 19.00 Kranja in moški komorni zbor iz Celja - 19.50 Društinski pegovali - Prva znanje 8. marca - 19.50 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Lepe melodije Vam igra pianist Lou Stern z godalnim orkestrom - 20.15 Tedenski znanstvenopolitični pregled - 20.30 Johannes Brahms: Simfonija št. 3 v F-duru - 21.15 Oddaja o morju in pomorskih - 22.15 Iz filmov in glasbenih revij - 22.35 Plesna glasba iz nočnega zabavišča hotela »Slon« v Ljubljani - 23.00-23.15 in 23.30 do 23.45 Oddaja za tujino (Prenos iz Beograda)

II. program

14.00 Iz kraljestva baletov - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Razgovor z volivci - 15.25 Zabavna glasba, vmes obvestila - 15.55-16.00 Ljubljanska kronika

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Angleški film

Tolpa iz Lavender Hilla

Tednik: F. N. št. 8. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9 do 11 in od 14 dalje.

KINO »VIC«

Češki barvni film

»Dobri vojak Švejk«

Tednik: Zimska radost. Samo pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9 do 11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«: nemški barvni film »Ni prostora za divje živali«. Tednik F. N. 9. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja letega filma.

KINO »SISKA«: češki barvni film »Dobri vojak Švejk«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v vseh kinematografskih od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: ameriški barvni cinemascope film »Trije novič

Astor je prevrnil sanke

Nedavna odjuga je segla tudi v švicarske gore. V nekaj dneh je zbrisala s pobočja večino snega, ostala je le še sivkasta kaša. Mehak je bil tisti preostali sneg, ko se je štiriletni Alois Küttel sankal pred domačo hišo. Sani so počasi drsele po pobočju in se redno ustavljale spodaj v kotanji ob robu meglehne morja, ki je segalo do višine 950 m nad morsk gladino.

Dečkov oče je pred hišo pripravil drva in se oziral za fantkom. Vedel je, da se začne pod tisto kotanjo prepadna strmina, ki se končuje v globoki soteski, vendar se mu ni zdelo verjetno, da bodo sani zdrknile do onod, ker jih je zadrževal mokri sneg.

Počasi se je nagibalo sonce proti obzorju, hladno je postajalo, nihče pa ni opazil, da se je sneg začel strjevati. Ko se je Alois zadnjič spustil po pobočju, so drsele sanke mnogo hitreje, naravnost skvignile so čez trati sneg mimo hiše. Oče je takoj zaslutil nevarnost, odvrgetel se sekiro in se pognal za sanmi, vendar je bil prepozno. Sanke so drsele že proti robu kotanje. Kazalo je, da bo dečka pogoltnila strma globel.

Tako sta se fotografu predstavila štiriletni Alois in njegov rešitelj Astor

Tisti trenutek se je pognal Astor, močni pes ovčarske pasme, za dečkom na sanah in se izgubil za njim v megli. Trajalo je nekaj sekund, potem pa je oče slišal pasji lajež in dečkov jok. Oba je našel na robu strmega pobočja. Deček je ždel v snegu zraven prevrnenih sank, ob njem pa je stajal Astor, ki je v zadnjem trenutku prevrnil sanke in tako rešil mladega prijatelja.

Kadarkoli sede deček na sanke, priskoči Astor, kakor da ga bo zdaj, zdaj spet prekucnil

Žalostna zgodba o osmošolki

Francoska javnost se je pred dnevi močno vznemirila ob tragični smrti 17-letne osmošolke Raymond, gojenke internata v Dreuxu. Njeno truplo so potegnili iz naraslega potoka, ki teče ob internatskem zidu. Policija je uvedla preiskavo, čeprav gre skoraj gotovo za samomor. Preiskovalne oblasti hočejo ugotoviti, kaj je pravzaprav pognalo občutljivo Raymond sredi noči v hladne valove. Doslej so spoznali vrsto okoliščin, po katerih je več ljudi posredno odgovornih za njeno smrt.

Raymond nekega jutra ni prišla niti k zajtrku ne v šolo. Njeno obleko so našli na prazni postelji. Obvestili so policijo, ki je po več urah iskanja izvlekla njeno truplo

iz potoka nekaj sto metrov pod internatom. Dekle je bilo v sami spalni srajci.

Nežna, marljiva, inteligentna in nekoliko preveč občutljiva Raymond je bila zelo dobra učenka v internatu, kjer naj bi letos končala šolo in opravila zrelostni izpit.

Njene vrstnice so pripovedovale policiji, da je bila Raymond včasih zelo zadržana in molčljiva. Ugotovili so, da sta se njen oče in mati ločila že pred leti, ugibali so o nesrečni ljubezni, kot poglaviti vzrok za dekletovo samomor pa omenjajo dogodek, ki se je primeril nekaj dni poprej. Ravnateljica — listi jo označujejo kot slabo vzgojiteljico in še slabšega psihologa — je pred vsem razredom prebrala Raymondin intimni dnevnik, v katerega si je dekle zapisovala misli in čustva. V navadnem šolskem zvezku je skrivala vse tisto, kar je mogla povedati le sebi in nikomur drugemu.

Dnevnik so našli po naključju. Prefekta je naglo stopila v spalnico, ker se ji je zdelo, da vohi cigaretni dim. Takoj je uvedla natančno preiskavo, ameriških cigaret niso našli, pač pa je imela nadzornica kar na lepem v rokah Raymondin dnevnik. Prelistala ga je in ga takoj nesla ravnateljici. Kdo ve, kakšni pedagoški motivi so vodili ravnateljico, ko je naslednjega jutra stopila pred zbrano osmošolke in jim na glas prebrala Raymondine najbolj intimne misli in čustva...

Ali se je občutljiva Raymond ubila zaradi sramu? Preiskovalni

Tisoč ranjenih

V dveh dneh karnevalskega vrveža je bilo v Venezueli ranjenih okoli tisoč ljudi, pet pa jih je umrlo. Največ ranjenih je bilo v Caracasu, kjer so pijane maskare hodile po cestah in obmetavale mimoidoče z vsem, kar jim je prišlo pod roke, med drugim s kamenjem, s konservnimi skatlam, paradižniki itd. Nekateri preveč veselji so na cestah prevračali tramvajske vozove in avtobuse.

Pozdrav s Himalaje!

- Vsak Avstrijec bo lahko dobil neposredno s Himalaje ali toč-
- neje z vrha Hidden Peak (Skriti vrh) dopisnico s pozdravi, če
- bo poslal na naslov avstrijskega društva za Himalaje nekaj
- šilingov, v našem denarju okoli 250 dinarjev. K temu origi-
- nalnemu sistemu finansiranja so se zatekli člani letošnje av-
- strijske alpinistične odprave, ki se je te dni napotila z Dunaja
- v Himalajsko pogorje, da bo skušala osvojiti omenjeni vrh.

Odpravo vodi ing. Fritz Moravec, ki se je doslej povzpel že na tri himalajske osemtisočake. Prtljago bo nosilo tej avstrijski odpravi 350 Nepalcev. Pred dvema letoma je vodil Moravec avstrijsko odpravo na Gasherbrum II (8035 m), v sedanjih skupini pa sta še dva »himalajca« ter razen njiju geograf, zoolog, etnograf in zdravnik iz Celovca.

Avstrijska odprava se je dobro pripravila. Zamisel o vzponu na Hidden Peak se je rodila že pred dvema letoma, ko so s pobočja Gasherbruma II skozi daljnogledne občudovali v višini 7000 m vrh, ki ga sicer skoraj vedno zakrivajo oblaki; od tod tudi ime Skriti vrh. V nekaj sončnih dneh so takrat proučili pobočje in tudi že začrtali pot morebitnega vzpona.

Hidden Peak sodi med najtežje premagljive himalajske velikane. Čeprav sta že dve odpra-

vi zaman poskušali srečo — bilo je v letih 1934 in 1936 — upa vodja sedanje odprave, da jim bo vzpon uspel, ker so s pobočja Gasherbruma odkrili ugodno smer.

V našem denarju znašajo skupni stroški za vsakega posameznega člana odprave okoli dva milijona. Ker avstrijska vlada in razne tovarne niso prispevale dovolj, so se člani himalajskega društva odločili za poprej ome-

njeno zamisel. V desetih dneh je prišlo iz vseh krajev Avstrije toliko denarnih nakaznic, da je bila odpravi zagotovljena težavna in dolga pot.

Na svetu je štirinajst osemtisočakov — vsi so v Himalaji — na enajst vrhov se je človek že povzpel. Štiri izmed njih so osvojili Avstrijci Buhl, Tichy, Moravec in lani spet Buhl, ki se je na 8121 m visokem Broad Peaku smrtno ponesrečil. Zanimivo je, da so se Avstrijci povzpeli na vse te vrhove brez kisikovih aparatov.

Zdaj so le še trije nepremagani osemtisočaki. Švicarska odprava namerava letos na vrh 8172 m visokega Dhaulagiriya. Na Goshauthan letos ne bo šel nihče, ker je ta vrh v Tibetu, s to deželo oziroma s Kitajsko pa vrsta evropskih »alpinističnih« dr-

USPEŠNA AKCIJA AVSTRIJSKE ALPINISTIČNE ODPRAVE

žav nima konzularnih stikov. Avstrijci bodo pod Moravčevim vodstvom skušali splezati na Hidden Peak, od koder bodo daljcem prostovoljnih prispevkov poslali dopisnice z žigi.

Naš novi roman

V soboto, 8. marca bomo začeli objavljati zanimivo detektivsko zgodbo

ČRNEC IZ HARLEMA

Zagotovite si redno prejetje lista!

»UHO VESOLJA«

Zvezdoslovec Lowell pravi, da bodo z velikim radijskim teleskopom prodrl na rob vesolja

- Največji radijski teleskop, ki
- so ga gradili pri Manchestru
- pet let, je edinstveno »uho ve-
- solja«. V temelje so vgradili
- 4000 ton betona in segli tri-
- deset metrov globoko, njegovi
- premični delj tehtajo 2000 ton,
- parabolični reflektor 750 ton,
- tračnice so dolge 380 m, zrea-
- lo pa ima premer 76 m.

V to velikansko školjko, ki je stala 700 milijonov dinarjev, bi lahko spravili stadjon za 10.000 gledalcev, zato ni nič čudnega, če lahko »vsemirsko uho« zaznaja sleherni šum na razdaljo 16.000 km in zapiše mnoge zvoke, ki prihajajo daleč iz vse-

mirja. Teleskop z Mount Palomara, ki so ga naravnali na eno izmed zvezd v Kasiopeji, je omogočil po dolgi ekspanzi posnetek »kodraste« plinaste snovi, ob kateri je nastalo ime »radijska zvezda«.

Kaj pomenijo te mase, ki so izvor zvočnih valov? Ali so to svetovi, ki so se razleteli pred mnogimi milijardami let, ali so šumi šele nastajajočih svetov? Na to in na podobna vprašanja naj bi sčasoma odgovoril omenjeni radijski teleskop. Uporabili ga bodo kot pomočnika pri proučevanju meteoritov, z njim bodo ugotavljali izvor in razvoj ne le galaktičnih, marveč tudi izvangalaktičnih radijskih virov, proučevali vpliv sonca na zemljo in še vrsto drugih reči. Radijski teleskop v Jordel Ranku je najbolj občutljiv sprejemnik kratkih valov in hkrati tudi najmočnejši oddajnik, kar so jih ljudje izdelali doslej.

Ze pred vojno so zvezdoslovci ugotovili, da vesolje »govori«, se pravi, da pošilja razen svetlobnih in toplotnih tudi zvočne valove na dolžini dvajset metrov. Edison je trdil, da prihajajo na zemljo tudi zelo dolgi elektromagnetni valovi, kasneje pa so njegove domneve potrdili še dru-

gi. Teleskop z Mount Palomara, ki so ga naravnali na eno izmed zvezd v Kasiopeji, je omogočil po dolgi ekspanzi posnetek »kodraste« plinaste snovi, ob kateri je nastalo ime »radijska zvezda«.

Kaj pomenijo te mase, ki so izvor zvočnih valov? Ali so to svetovi, ki so se razleteli pred mnogimi milijardami let, ali so šumi šele nastajajočih svetov? Na to in na podobna vprašanja naj bi sčasoma odgovoril omenjeni radijski teleskop. Uporabili ga bodo kot pomočnika pri proučevanju meteoritov, z njim bodo ugotavljali izvor in razvoj ne le galaktičnih, marveč tudi izvangalaktičnih radijskih virov, proučevali vpliv sonca na zemljo in še vrsto drugih reči. Radijski teleskop v Jordel Ranku je najbolj občutljiv sprejemnik kratkih valov in hkrati tudi najmočnejši oddajnik, kar so jih ljudje izdelali doslej.

Sleparija s stanovanji

Pariška policija je objavila opozorilo, v katerem svetuje meščanom previdnost pri sklepanju pogodb o nakupu stanovanj. Zaradi hude stanovanjske stiske sklepajo lažni lastniki nepremičnin najrazličnejše sleparske kupčije. Pariška policija obdaja iz dneva v dan več pritožb osleparjenih kupcev. Ugotovili so, da so tako imenovani posredniki prodajali Parižanom stanovanja celo v ministrskih in policijskih uradnih poslopih.

Svetle igrače

Neka angleška tovarna je začela izdelovati igrače, ki se v mraku svetijo in tako hrabrijo otroke, da se ne bojijo teme. Svetla snov baje nič ne škoduje; podjetje je doslej prejelo že vrsto naročil iz Kanade, Švedske, Avstralije in Belgije.

Potapljač v pilotski obleki

Če se potapljač prenaglo dviga iz globine, se mu sprošča v žilah nabrani dušik. Posledica je tako imenovana kesonska bolezen, ker se dušik nabere v mehurčkih, ki povzročajo hude bolečine, paralizirajo posameznih organov in v najhujšem primeru tudi smrt. Prav zato porabijo potapljači za vrnitev na gladino pogosto prav toliko časa kot za potapljanje. — Edward Cwick, potapljač ameriške mornarice, je delal na dnu 60 m globoke Reke sv. Lovrenca in se je prenaglo vrnil na obalo. Dobil je kesonsko bolezen, vsem New Yorku pa ni bilo laboratorijskega prostora, v katerem bi postopno zniževali zunanji pritisk, da bi se dušik izgubil iz organizma. Vojaški specialist McCury se je spomnil, da bi potapljaču, ki je čutil hude bolečine, nemara pomagali s pilotsko opremo za polete v velikih višinah. Obklesli so ga, ustrezno zvišali pritisk in ga postopno zniževali. Postopek je trajal nekaj ur, potapljač pa je zdrav sleklet pilotsko obleko

Drobne ZANIMIVOSTI

POZRTVOVALNA OVCA

Nekaj nenavadnega je videl kofar Drago Sorer iz Virovitice. Na cesti je opazil ovčje čredo. Živali so se takoj izognile avtomobilu, le mlado jagnje je šliho naravnost proti kolesom. V trenutku je skočila na cesto ovca, zgrabila mladiča za volno in ga odnesla s ceste.

KRATEK PODPIS

V vasi Zreninu pri Sunji živi možki, ki ima nemara najkrajši primek v vsej državi. Piše se Rk, ime pa mu je Joža.

NENAVADEN LOVEC

Dvanajstletni Davorin Glasovič iz Plod je s fračo streljal po vrabcih. Nenadoma je opazil jato divjih gos. Kar na

slepo je pomeril mednje. Kamen je zadel v glavo divjo gos, ki je padla mrtva na tla.

UMETNI OTOKI V BENETKAH

Za ublažitev stanovanjske stiske je sklenila beneška mestna občina zgraditi v laguni dvojce umetnih otokov, na katerih bodo sezidali okoli tisoč hiš za kakih 10.000 prebivalcev.

DVE ZGODBI O TECAJU

Osvajalca Antarktike Fuchs in Hillary nameravata napisati za skupno knjigo vsak svojo zgodbo o osvajanju južnega tečaja. Knjiga se bo imenovala »Velika pustolovščina«.

VRATAR IN MILJONAR

V avstrijskem zimskošportnem središču Kitzbühel je vratar vrglj iz hotela razirganca, ki je v svo silo hotel priti do sob v prvem nadstropju. Sele čez čas so ugotovili, da je razirganec neki dunajski veletigovec, ki je

MODERNIZACIJA

Člani afriškega plemena Bantu ne dajejo več svojim otrokom starih imen, kot na primer Irom, Kačja koža itd., marveč nova, ki so v skladu z našim časom in civilizacijo: Jeep, Kamera, Kokolada, Pivo, Puška itd.

VARČEVANJE

Zahodnonemški carinski organi so uvedli strogo varčevanje. Izrazit primer: carnik Fritz Kamper bi moral službeno potovati v sosednji kraj. Najprej so stehali njegovo prtljago, da bi ugotovili, ali za to nujno potrebuje taksi.

ČEHI V BRUXELLESU

Prški radio je poročal pred dnevi, da si bo na lastne stroške ogledalo svetovno razstavo vsaj 4000 Čehov in Slovkov.

Raketa na prvi stopnji